

J. Kuulberg — E. Kuulberg — E. Martinson

Elavad arvud

**Matemaatika õpperaamat
algkoolidele**

I õppeaasta

Seitsmes, muutmata trükk

K./Ü. „LOODUS“, Tartu

A-12413

J. Kuulberg — E. Kuulberg — E. Martinson

Elavad arvud

**Matemaatika õpperaamat
algkoolidele**

I õppeaasta

Seitsmes, muutmata trükk

28762.

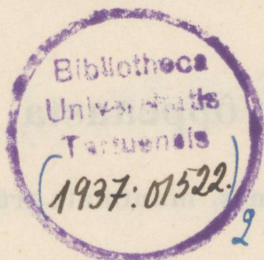
Haridusministeeriumi poolt koolidele
tarvitamiseks lubatud

K./Ü. „LOODUS“, Tartu
1937

Ümber töötanud J. Kuulberg.

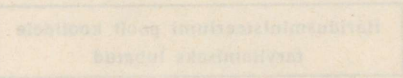
Illustreerinud kunstnik Erich Leps.

K./Ü. „Looduse“ keeleline korrektor H. Pärkop.

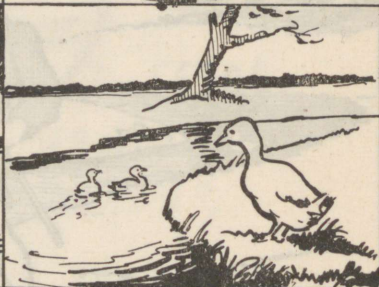
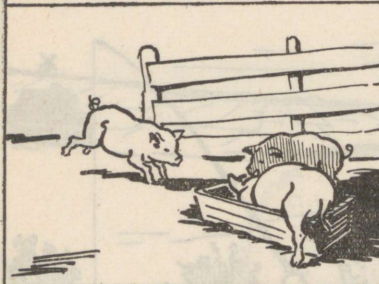
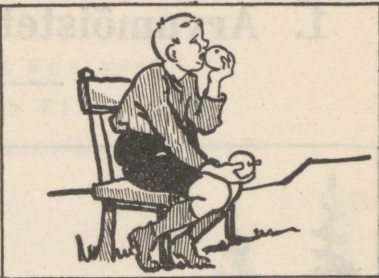
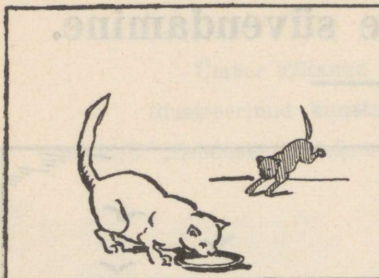
2-56706

A-12413

1. Arvumõistete süvendamine.

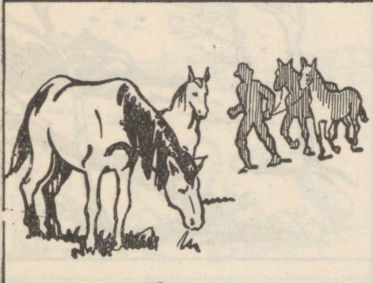
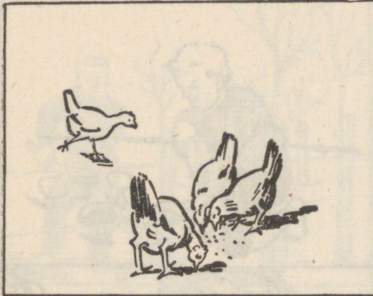
1

2

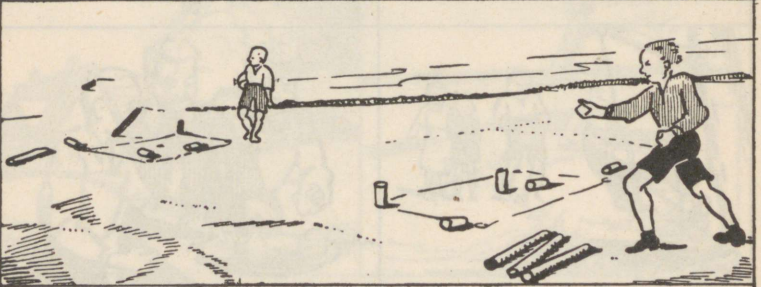
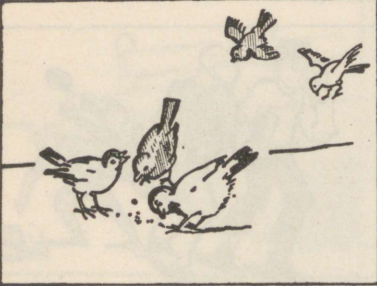
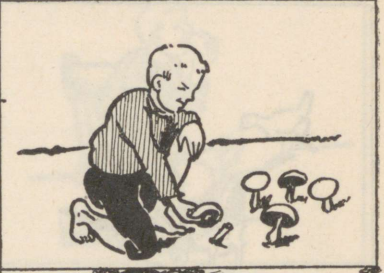
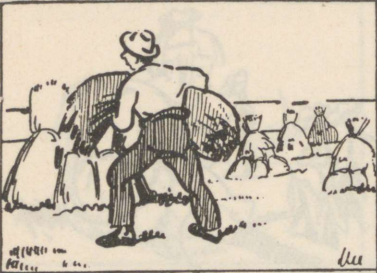

3

4

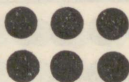
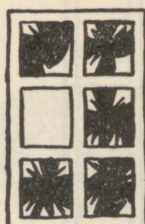
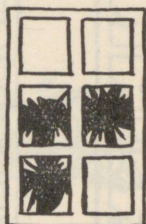
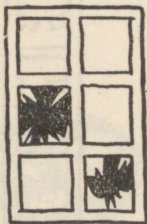
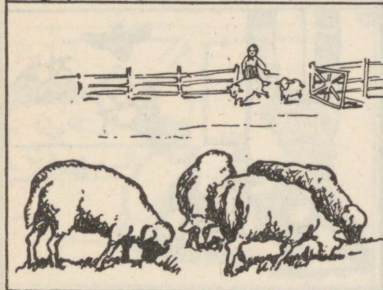
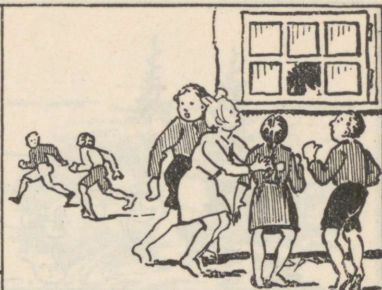

A collection of Lithuanian postage stamps and a large number 5. The stamps include:

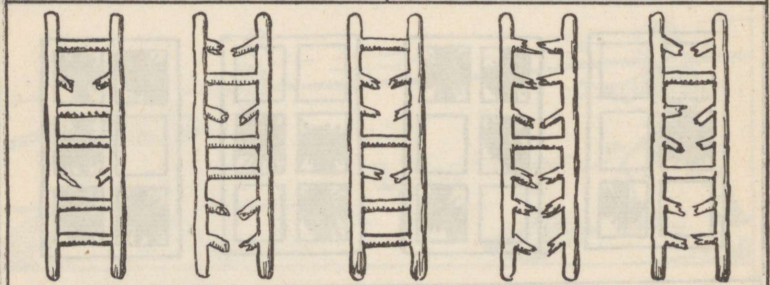
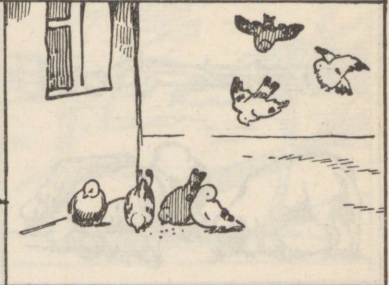
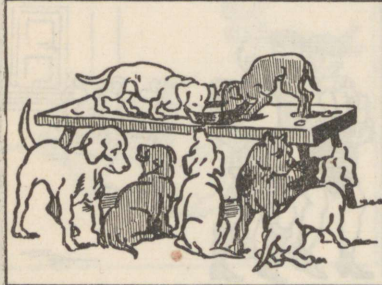
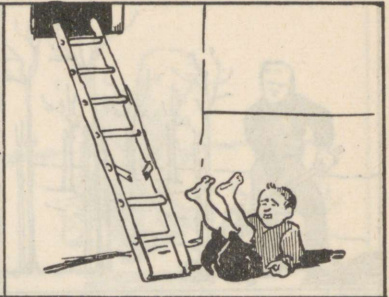
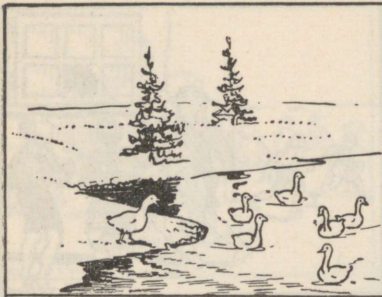
- Three 1-cent stamps (1 CESTI VASARA) arranged in a top row.
- Two 1-cent stamps (1 CESTI VASARA) arranged in a second row.
- One 5-cent stamp (5 CESTI VASARA) at the bottom left.
- Two 1-cent stamps (1 CESTI VASARA) and one 3-cent stamp (3 CESTI VASARA) arranged in a top row on the right.
- One 1-cent stamp (1 CESTI VASARA) and one 5-cent stamp (5 CESTI VASARA) arranged in a second row on the right.
- One 5-cent stamp (5 CESTI VASARA) at the bottom right.

 In the center, there are five black dots arranged in a 2x3 grid (two in the top row, three in the bottom row), and a large, bold number 5 below them.

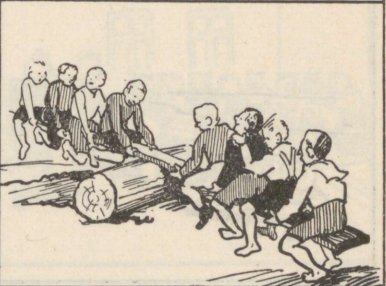
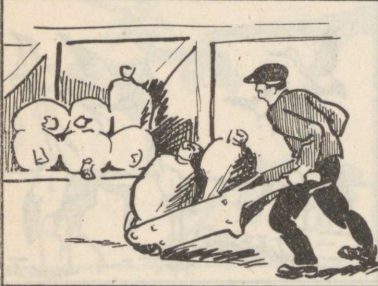
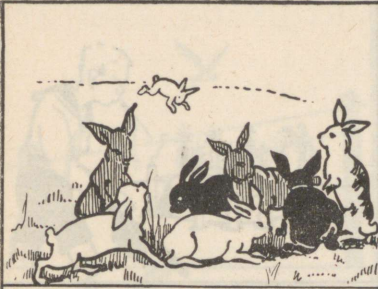
6

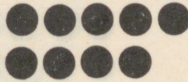
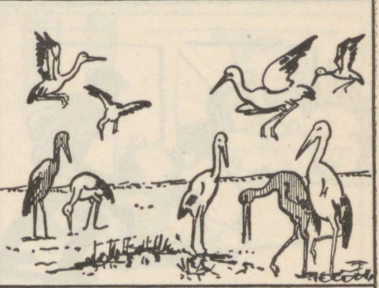
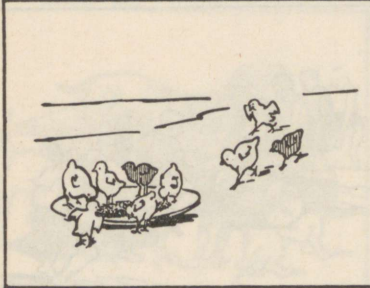
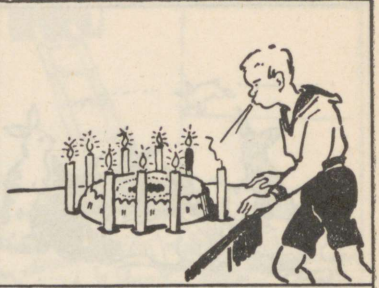
A collection of coins and a large number 7. The coins are labeled with their denominations and the text 'ESTI VABARIK' and 'SANTA'.

- Top row: four 1-cent coins, seven black dots, three 1-cent coins, one 3-cent coin, and one 1-cent coin.
- Bottom row: one 5-cent coin, two 1-cent coins, a large number 7, two 3-cent coins, and one 1-cent coin.

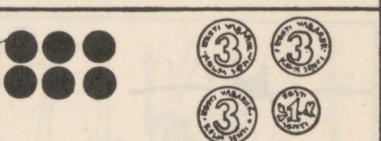
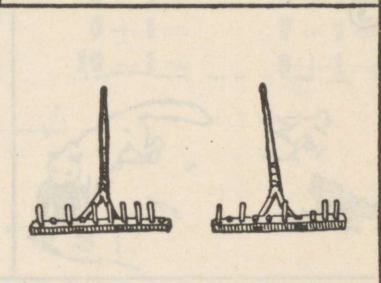
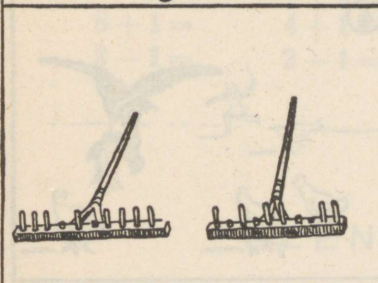
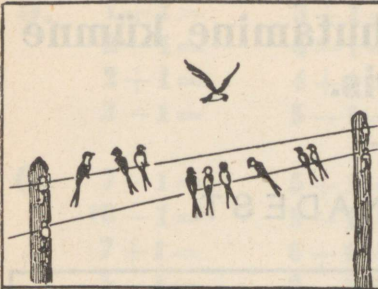
8

9

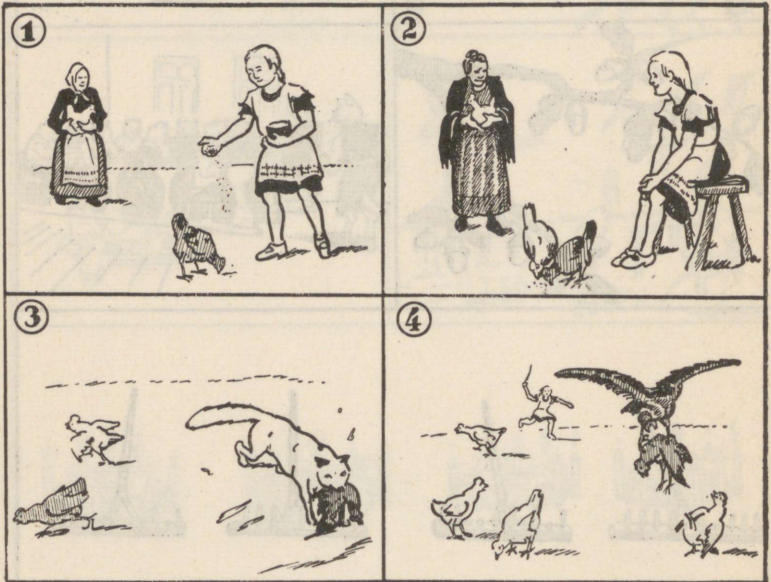

10

2. Liitmine ja lahutamine kümne piires.

AINO KANADEST.

$$2 + 1 =$$

$$3 - 1 =$$

5. $1+1=$ $3+1=$ $5+1=$ $7+1=$
 $2-1=$ $4-1=$ $6-1=$ $8-1=$
 $2+1=$ $4+1=$ $6+1=$ $8+1=$
 $3-1=$ $5-1=$ $7-1=$ $9-1=$

6. $7-1=$ $5+1=$ $2+1=$ $1+1=$
 $10-1=$ $9-1=$ $3-1=$ $10-1=$
 $7+1=$ $6+1=$ $5+1=$ $4+1=$
 $5-1=$ $2-1=$ $1-1=$ $8-1=$

7. $7-1=$ $5+1=$ $2+1=$ $1+1=$
 $1+1=$ $3-1=$ $7-1=$ $8-1=$
 $4-1=$ $9+1=$ $4+1=$ $6+1=$
 $2+1=$ $6-1=$ $5-1=$ $4-1=$

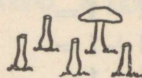
8. $3+1=$ $7+1=$ $2+1=$ $1-1=$
 $9-1=$ $10-1=$ $5-1=$ $8+1=$
 $8+1=$ $4+1=$ $6+1=$ $7-1=$
 $3-1=$ $2-1=$ $10-1=$ $9+1=$

SEENTEST.

$$1 + 4 =$$

$$5 - 4 =$$

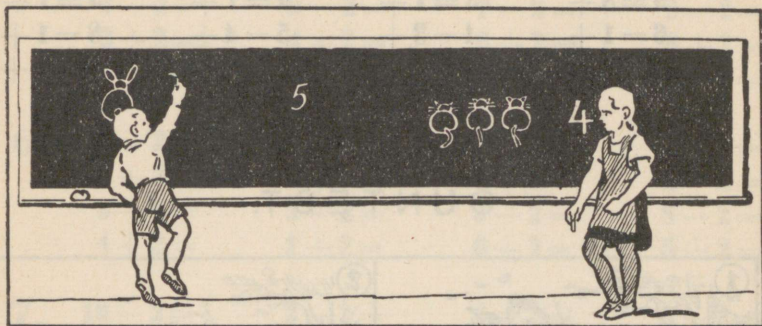
3.	$2 + 1 =$	$1 + 3 =$	$5 - 4 =$	$6 + 1 =$
	$1 + 2 =$	$4 - 3 =$	$5 + 1 =$	$1 + 6 =$
	$3 - 2 =$	$4 + 1 =$	$1 + 5 =$	$7 - 6 =$
	$3 + 1 =$	$1 + 4 =$	$6 - 5 =$	$7 + 1 =$

4.	$1 + 7 =$	$9 - 8 =$	$2 + 1 =$	$1 + 5 =$
	$8 - 7 =$	$9 + 1 =$	$1 + 2 =$	$6 - 5 =$
	$8 + 1 =$	$1 + 9 =$	$3 - 2 =$	$9 + 1 =$
	$1 + 8 =$	$10 - 9 =$	$5 + 1 =$	$1 + 9 =$

5.	$10 - 9 =$	$6 + 1 =$	$1 + 8 =$	$5 - 4 =$
	$3 + 1 =$	$1 + 6 =$	$9 - 8 =$	$7 + 1 =$
	$1 + 3 =$	$7 - 6 =$	$4 + 1 =$	$1 + 7 =$
	$4 - 3 =$	$8 + 1 =$	$1 + 4 =$	$8 - 7 =$

6.	$6 - 5 =$	$3 + 1 =$	$1 + 8 =$	$10 - 9 =$
	$5 - 4 =$	$1 + 7 =$	$3 - 2 =$	$7 + 1 =$
	$8 + 1 =$	$9 - 8 =$	$1 + 6 =$	$1 + 9 =$
	$7 - 6 =$	$1 + 5 =$	$4 - 3 =$	$8 - 7 =$

MITU VEEL?

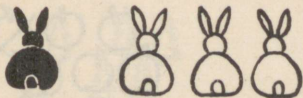
$$1 + = 5$$

$$3 + = 4$$

1. $6 + = 7$ $1 + = 6$ $3 + = 4$ $8 + = 9$
 $1 + = 10$ $2 + = 3$ $1 + = 9$ $1 + = 7$
 $4 + = 5$ $1 + = 4$ $7 + = 8$ $9 + = 10$
 $1 + = 8$ $5 + = 6$ $1 + = 5$ $1 + = 3$

MITU VALGET?

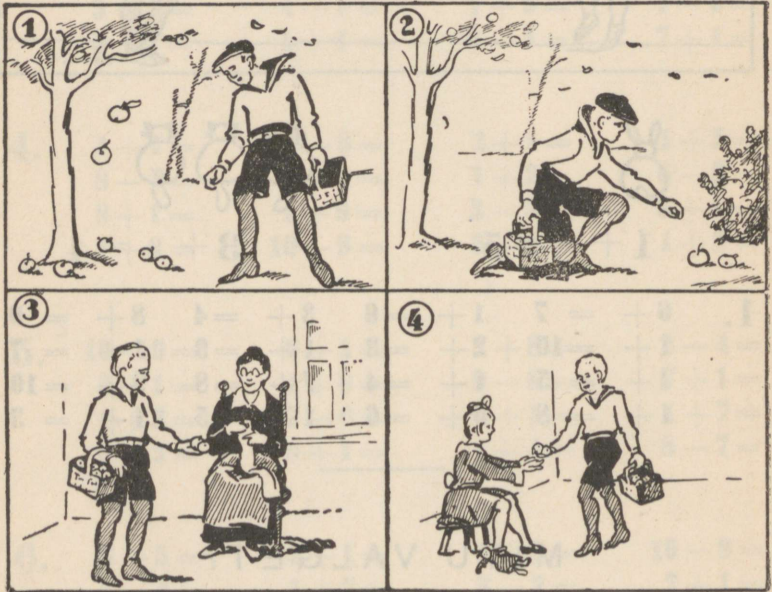
$$4 = 1 +$$

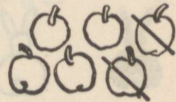
$$4 = 3 +$$

$$\begin{array}{cccc}
 1. & 2=1+ & 8=7+ & 7=6+ & 10=9+ \\
 & 9=8+ & 3=1+ & 4=1+ & 5=1+ \\
 & 6=1+ & 4=3+ & 5=4+ & 8=1+ \\
 & 3=2+ & 7=1+ & 9=1+ & 6=1+
 \end{array}$$

ÕUNTEST.

$$3 + 2 =$$

$$6 - 2 =$$

5. $1 + 2 =$ $3 + 2 =$ $5 + 2 =$ $7 + 2 =$
 $3 - 2 =$ $5 - 2 =$ $7 - 2 =$ $9 - 2 =$
 $2 + 2 =$ $4 + 2 =$ $6 + 2 =$ $8 + 2 =$
 $4 - 2 =$ $6 - 2 =$ $8 - 2 =$ $10 - 2 =$

6. $2 - 2 =$ $10 - 2 =$ $4 - 2 =$ $5 - 2 =$
 $8 + 2 =$ $7 + 2 =$ $3 + 2 =$ $2 + 2 =$
 $6 - 2 =$ $3 - 2 =$ $9 - 2 =$ $8 - 2 =$
 $4 + 2 =$ $1 + 2 =$ $6 + 2 =$ $5 + 2 =$

7. $10 - 2 =$ $2 - 2 =$ $8 - 2 =$ $9 - 2 =$
 $3 + 2 =$ $7 + 2 =$ $4 + 2 =$ $5 + 2 =$
 $7 - 2 =$ $6 - 2 =$ $3 - 2 =$ $4 - 2 =$
 $1 + 2 =$ $2 + 2 =$ $8 + 2 =$ $6 + 2 =$

PUURAIUMISEST.

$$2 + 4 =$$

$$7 - 5 =$$

3. $1 + 2 =$ $2 + 3 =$ $6 - 4 =$ $6 + 2 =$
 $2 + 1 =$ $5 - 3 =$ $5 + 2 =$ $2 + 6 =$
 $3 - 1 =$ $4 + 2 =$ $2 + 5 =$ $8 - 6 =$
 $3 + 2 =$ $2 + 4 =$ $7 - 5 =$ $7 + 2 =$

4. $2 + 7 =$ $10 - 8 =$ $2 + 7 =$ $2 + 4 =$
 $9 - 7 =$ $1 + 2 =$ $7 + 2 =$ $6 - 4 =$
 $8 + 2 =$ $2 + 1 =$ $9 - 7 =$ $8 + 2 =$
 $2 + 8 =$ $3 - 1 =$ $4 + 2 =$ $2 + 8 =$

5. $10 - 8 =$ $5 + 2 =$ $2 + 6 =$ $10 - 8 =$
 $3 + 2 =$ $2 + 5 =$ $8 - 6 =$ $2 - 2 =$
 $5 - 3 =$ $2 + 6 =$ $8 - 6 =$ $9 - 7 =$
 $5 - 3 =$ $6 + 2 =$ $2 + 4 =$ $2 + 7 =$

6. $8 - 2 =$ $8 - 6 =$ $7 - 5 =$ $6 - 4 =$
 $2 + 5 =$ $7 - 5 =$ $2 + 6 =$ $5 - 3 =$
 $5 - 3 =$ $2 + 6 =$ $8 - 6 =$ $9 - 7 =$
 $2 + 8 =$ $10 - 8 =$ $2 + 5 =$ $8 + 2 =$

$$2 + \quad = 5$$

$$4 + \quad = 6$$

7. $1 + \quad = 3$ $4 + \quad = 6$ $2 + \quad = 5$ $2 + \quad = 4$
 $2 + \quad = 6$ $2 + \quad = 8$ $6 + \quad = 8$ $5 + \quad = 7$
 $7 + \quad = 9$ $8 + \quad = 10$ $2 + \quad = 10$ $2 + \quad = 9$
 $2 + \quad = 3$ $2 + \quad = 4$ $3 + \quad = 5$ $2 + \quad = 7$

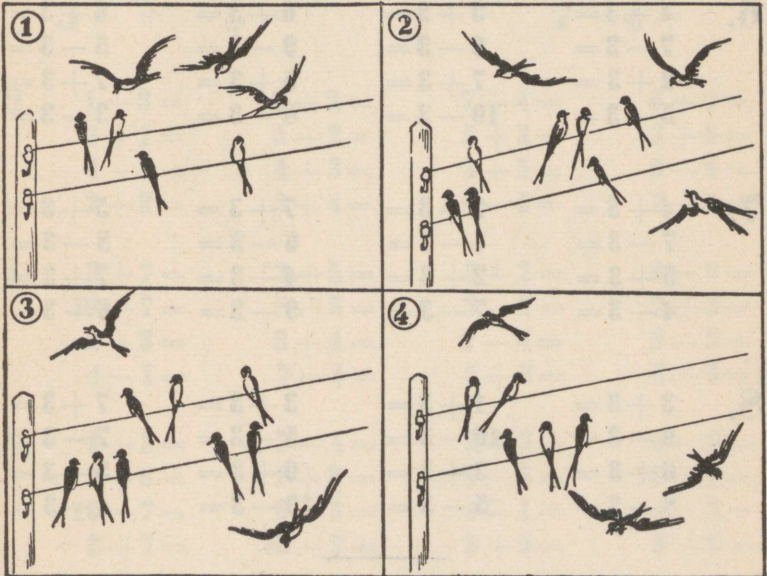
$$8 = 2 +$$

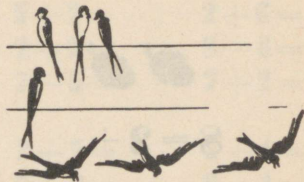
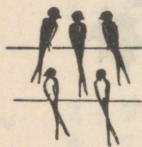

$$5 = 3 +$$

- 8.
$3 = 1 +$	$3 = 2 +$	$4 = 2 +$	$5 = 3 +$
$10 = 2 +$	$9 = 7 +$	$7 = 2 +$	$4 = 2 +$
$6 = 4 +$	$5 = 2 +$	$10 = 8 +$	$7 = 5 +$
$8 = 2 +$	$8 = 6 +$	$9 = 2 +$	$6 = 2 +$

PÄÄSUKESTEST.

$$5 + 3 =$$

$$7 - 3 =$$

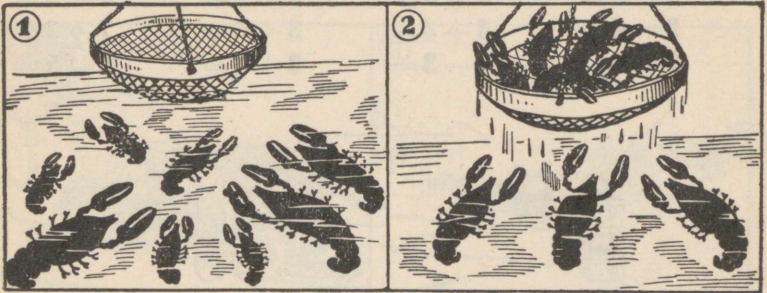
5.	$1 + 3 =$	$3 + 3 =$	$5 + 3 =$	$7 + 3 =$
	$4 - 3 =$	$6 - 3 =$	$8 - 3 =$	$10 - 3 =$
	$2 + 3 =$	$4 + 3 =$	$6 + 3 =$	$1 + 3 =$
	$5 - 3 =$	$7 - 3 =$	$9 - 3 =$	$4 - 3 =$

6.	$4 + 3 =$	$3 + 3 =$	$6 + 3 =$	$6 + 3 =$
	$7 - 3 =$	$6 - 3 =$	$9 - 3 =$	$5 - 3 =$
	$2 + 3 =$	$7 + 3 =$	$5 + 3 =$	$7 + 3 =$
	$5 - 3 =$	$10 - 3 =$	$8 - 3 =$	$3 - 3 =$

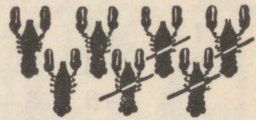
7.	$4 + 3 =$	$2 + 3 =$	$7 + 3 =$	$5 + 3 =$
	$7 - 3 =$	$4 - 3 =$	$6 - 3 =$	$8 - 3 =$
	$5 + 3 =$	$2 + 3 =$	$4 + 3 =$	$7 + 3 =$
	$4 - 3 =$	$7 - 3 =$	$9 - 3 =$	$6 - 3 =$

8.	$3 + 3 =$	$1 + 3 =$	$3 + 3 =$	$7 + 3 =$
	$9 - 3 =$	$10 - 3 =$	$5 - 3 =$	$7 - 3 =$
	$6 + 3 =$	$3 + 3 =$	$6 + 3 =$	$5 + 3 =$
	$8 - 3 =$	$5 - 3 =$	$10 - 3 =$	$4 - 3 =$

VÄHKIDEST.

$$3 + 5 =$$

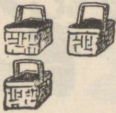
$$7 - 4 =$$

3.	$1 + 3 =$	$3 + 2 =$	$7 - 4 =$	$6 + 3 =$
	$3 + 1 =$	$5 - 2 =$	$5 + 3 =$	$3 + 6 =$
	$4 - 1 =$	$4 + 3 =$	$3 + 5 =$	$9 - 6 =$
	$2 + 3 =$	$3 + 4 =$	$8 - 5 =$	$7 + 3 =$

4.	$3 + 7 =$	$3 + 5 =$	$3 + 2 =$	$9 - 6 =$
	$10 - 7 =$	$8 - 5 =$	$5 - 2 =$	$7 + 3 =$
	$2 + 3 =$	$3 + 4 =$	$7 - 4 =$	$8 - 5 =$
	$4 - 1 =$	$7 - 4 =$	$5 + 3 =$	$3 + 5 =$

5.	$6 + 3 =$	$7 - 4 =$	$2 + 3 =$	$8 - 5 =$
	$3 + 6 =$	$1 + 3 =$	$8 - 5 =$	$10 - 7 =$
	$10 - 7 =$	$6 - 3 =$	$4 - 1 =$	$4 + 3 =$
	$3 + 7 =$	$10 - 7 =$	$3 + 5 =$	$3 - 3 =$

6. $3 + 4 =$ $4 - 1 =$ $7 + 3 =$ $7 - 4 =$
 $3 + 6 =$ $5 + 3 =$ $5 - 2 =$ $6 - 3 =$
 $9 - 6 =$ $3 + 4 =$ $3 + 5 =$ $7 + 3 =$
 $3 + 7 =$ $9 - 3 =$ $3 + 6 =$ $8 - 5 =$

$$3 + 3 = 6$$

$$4 = 4$$

7. $1 + 1 = 2$ $2 + 1 = 3$ $3 + 1 = 4$ $3 + 1 = 4$
 $3 + 1 = 4$ $3 + 1 = 4$ $7 + 1 = 8$ $4 + 1 = 5$
 $5 + 1 = 6$ $6 + 1 = 7$ $3 + 1 = 4$ $3 + 1 = 4$
 $3 + 1 = 4$ $3 + 1 = 4$ $3 + 1 = 4$ $2 + 1 = 3$

$$3 = 3$$

$$5 = 5$$

8. $5 = 2 + 3$ $6 = 3 + 3$ $7 = 3 + 4$ $5 = 3 + 2$
 $4 = 3 + 1$ $8 = 5 + 3$ $6 = 3 + 3$ $8 = 3 + 5$
 $7 = 4 + 3$ $9 = 3 + 6$ $4 = 1 + 3$ $9 = 6 + 3$
 $10 = 3 + 7$ $10 = 7 + 3$ $9 = 6 + 3$ $5 = 2 + 3$

TULIKAHJU.

$$5 + 4 =$$

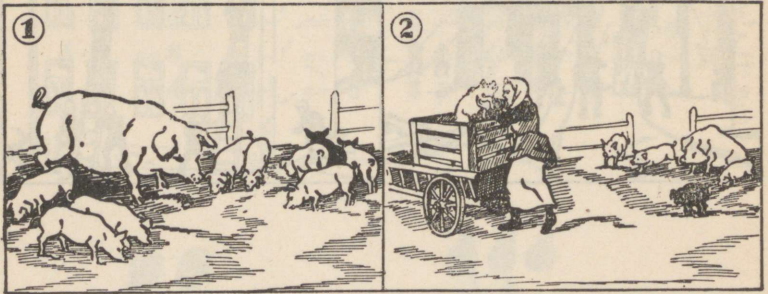
$$10 - 4 =$$

- 5.
$1 + 4 =$	$3 + 4 =$	$5 + 4 =$	$4 - 4 =$
$5 - 4 =$	$7 - 4 =$	$9 - 4 =$	$1 + 4 =$
$2 + 4 =$	$4 + 4 =$	$6 + 4 =$	$5 - 4 =$
$6 - 4 =$	$8 - 4 =$	$10 - 4 =$	$10 - 4 =$

6.	$2 + 4 =$	$3 + 4 =$	$4 + 4 =$	$1 + 4 =$
	$6 - 4 =$	$7 - 4 =$	$8 - 4 =$	$6 - 4 =$
	$5 + 4 =$	$6 + 4 =$	$6 + 4 =$	$4 + 4 =$
	$9 - 4 =$	$10 - 4 =$	$7 - 4 =$	$9 - 4 =$

7.	$3 + 4 =$	$5 + 4 =$	$5 + 4 =$	$7 - 4 =$
	$8 - 4 =$	$10 - 4 =$	$10 - 4 =$	$4 + 4 =$
	$6 + 4 =$	$2 + 4 =$	$3 + 4 =$	$8 - 4 =$
	$5 - 4 =$	$7 - 4 =$	$9 - 4 =$	$2 + 4 =$

NOTSUDEST.

$$4 + 6 =$$

$$10 - 6 =$$

3.	$1 + 4 =$	$4 + 2 =$	$7 - 3 =$	$4 + 5 =$
	$4 + 1 =$	$6 - 2 =$	$4 + 4 =$	$9 - 5 =$
	$5 - 1 =$	$3 + 4 =$	$8 - 4 =$	$6 + 4 =$
	$2 + 4 =$	$4 + 3 =$	$5 + 4 =$	$4 + 6 =$

4. $10 - 6 =$ $6 - 2 =$ $7 - 3 =$ $8 - 4 =$
 $4 + 1 =$ $4 + 2 =$ $4 + 3 =$ $4 + 4 =$
 $5 - 1 =$ $9 - 4 =$ $4 - 4 =$ $10 - 4 =$
 $2 + 4 =$ $7 - 4 =$ $3 + 4 =$ $4 + 5 =$

5. $9 - 5 =$ $6 + 4 =$ $7 - 4 =$ $4 - 4 =$
 $6 + 4 =$ $10 - 6 =$ $4 + 6 =$ $4 + 4 =$
 $8 - 4 =$ $3 + 4 =$ $8 - 4 =$ $10 - 6 =$
 $4 + 1 =$ $6 - 4 =$ $4 + 3 =$ $9 - 4 =$

$$5 + \quad = 9$$

$$4 + \quad = 10$$

6. $1 + \quad = 5$ $5 + \quad = 9$ $4 + \quad = 8$ $4 + \quad = 8$
 $4 + \quad = 9$ $4 + \quad = 7$ $6 + \quad = 10$ $3 + \quad = 7$
 $3 + \quad = 7$ $2 + \quad = 6$ $4 + \quad = 5$ $5 + \quad = 9$
 $4 + \quad = 6$ $4 + \quad = 10$ $2 + \quad = 6$ $4 + \quad = 10$

$$8 = 4 + \quad$$

$$10 = 6 + \quad$$

7. $5 = 4 + \quad$ $10 = 4 + \quad$ $6 = 2 + \quad$ $8 = 4 + \quad$
 $7 = 3 + \quad$ $6 = 4 + \quad$ $8 = 4 + \quad$ $10 = 6 + \quad$
 $8 = 4 + \quad$ $10 = 6 + \quad$ $9 = 5 + \quad$ $7 = 4 + \quad$
 $9 = 4 + \quad$ $5 = 1 + \quad$ $7 = 4 + \quad$ $9 = 5 + \quad$

SIRTSUD PIDUTSEMAS.

5 + 5 =

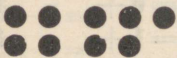
9 - 5 =

5. $5 + 5 =$ $5 + 1 =$ $3 + 5 =$ $9 - 5 =$
 $6 - 5 =$ $10 - 5 =$ $7 - 5 =$ $5 + 5 =$
 $5 + 4 =$ $5 + 3 =$ $5 + 2 =$ $5 - 5 =$
 $2 + 5 =$ $8 - 5 =$ $4 + 5 =$ $1 + 5 =$

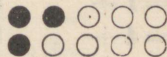
6. $5 + 4 =$ $5 + 3 =$ $5 + 2 =$ $5 - 5 =$
 $2 + 5 =$ $8 - 5 =$ $4 + 5 =$ $1 + 5 =$
 $5 + 1 =$ $5 + 5 =$ $3 + 5 =$ $9 - 8 =$
 $6 - 5 =$ $10 - 5 =$ $7 - 5 =$ $5 + 5 =$

7.	$5 + = 8$	$5 + = 10$	$10 = 5 +$	$7 = 5 +$
	$4 + = 9$	$3 + = 8$	$7 = 2 +$	$8 = 3 +$
	$5 + = 6$	$5 + = 9$	$8 = 5 +$	$6 = 5 +$
	$2 + = 7$	$5 + = 7$	$9 = 4 +$	$9 = 5 +$

TUVIDEST.

$$4 + 5 =$$

$$10 - 7 =$$

5.	$1+1=$	$4+4=$	$5+2=$	$1+7=$
	$3-2=$	$5-2=$	$7-3=$	$8-1=$
	$4+3=$	$7+1=$	$3+5=$	$5+4=$
	$6-4=$	$6-2=$	$8-6=$	$4-4=$

6.	$2+1=$	$5+3=$	$3+6=$	$9-9=$
	$7-6=$	$6-6=$	$6-1=$	$2+8=$
	$3+4=$	$4+1=$	$7+2=$	$7-1=$
	$9-1=$	$9-5=$	$8-3=$	$3+2=$

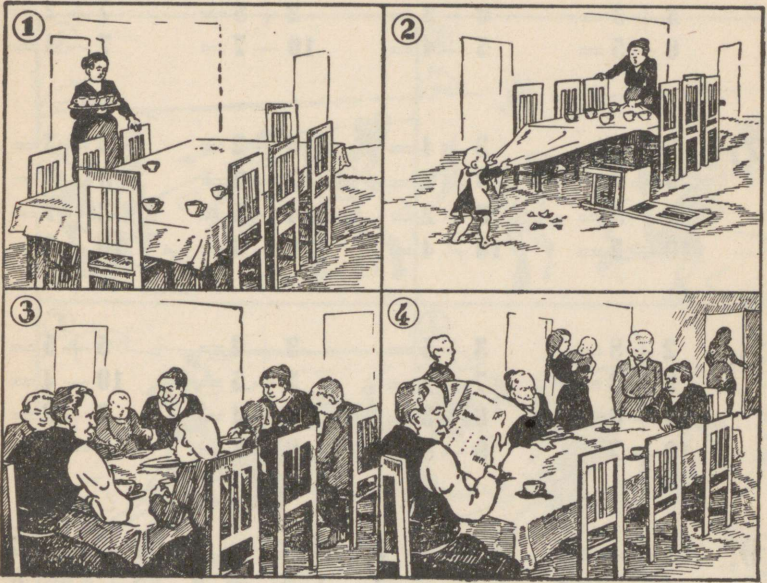
7.	$3+1=$	$1+5=$	$5+1=$	$8+1=$
	$4-3=$	$3-1=$	$4-2=$	$7-2=$
	$6+2=$	$4+2=$	$6+3=$	$4+6=$
	$7-5=$	$9-3=$	$9-6=$	$10-5=$

8.	$6+4=$	$6+1=$	$7+3=$	$9+1=$
	$10-1=$	$8-2=$	$4-1=$	$5-3=$
	$2+3=$	$2+7=$	$5+5=$	$4+5=$
	$9-7=$	$5-1=$	$10-9=$	$1-1=$

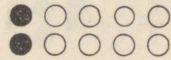
9.	$1+ =6$	$1+ =3$	$1+ = 4$	$2+ =9$
	$3+ =8$	$4+ =6$	$2+ = 5$	$4+ =7$
	$2+ =7$	$3+ =5$	$6+ =10$	$1+ =8$
	$4+ =9$	$5+ =9$	$3+ = 6$	$8+ =9$

10.	$4=3+$	$6=5+$	$6=3+$	$7=5+$
	$7=2+$	$10=7+$	$5=2+$	$9=4+$
	$9=1+$	$5=1+$	$9=6+$	$3=1+$
	$10=4+$	$8=4+$	$4=1+$	$4=2+$

ÕHTUSÖÖGIL.

$$3 + 5 =$$

$$10 - 8 =$$

5.

$1 + 3 =$

$3 + 7 =$

$1 + 8 =$

$2 + 4 =$

$5 - 5 =$

$8 - 4 =$

$6 - 3 =$

$8 - 5 =$

$2 + 6 =$

$1 + 6 =$

$1 + 2 =$

$1 + 9 =$

$9 - 8 =$

$10 - 10 =$

$10 - 3 =$

$10 - 6 =$

6.	$2 + 5 =$	$1 + 4 =$	$3 + 6 =$	$4 + 5 =$
	$8 - 7 =$	$10 - 8 =$	$2 - 2 =$	$3 - 3 =$
	$3 + 3 =$	$6 + 3 =$	$2 + 8 =$	$7 + 2 =$
	$6 - 5 =$	$5 - 4 =$	$10 - 7 =$	$7 - 4 =$

7.	$2 + 7 =$	$3 + 4 =$	$6 + 2 =$	$5 + 3 =$
	$9 - 4 =$	$9 - 2 =$	$7 - 3 =$	$9 - 4 =$
	$5 + 3 =$	$6 + 2 =$	$4 + 5 =$	$3 + 7 =$
	$10 - 2 =$	$10 - 4 =$	$9 - 6 =$	$10 - 8 =$

8.	$2 + 8 =$	$3 + 5 =$	$3 + 6 =$	$5 + 5 =$
	$9 - 3 =$	$7 - 4 =$	$7 - 5 =$	$10 - 4 =$
	$4 + 6 =$	$6 + 3 =$	$5 + 4 =$	$7 + 3 =$
	$10 - 7 =$	$9 - 8 =$	$8 - 3 =$	$8 - 2 =$

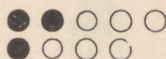
9.	$1 + = 5$	$7 + = 9$	$6 + = 7$	$1 + = 7$
	$4 + = 8$	$1 + = 2$	$1 + = 9$	$5 + = 6$
	$3 + = 7$	$3 + = 10$	$4 + = 10$	$7 + = 8$
	$2 + = 4$	$4 + = 5$	$2 + = 6$	$2 + = 10$

10.	$6 = 1 +$	$8 = 7 +$	$2 = 1 +$	$7 = 3 +$
	$10 = 3 +$	$10 = 5 +$	$8 = 3 +$	$10 = 1 +$
	$8 = 2 +$	$8 = 1 +$	$10 = 8 +$	$5 = 3 +$
	$7 = 1 +$	$3 = 2 +$	$6 = 2 +$	$8 = 5 +$

ÕNNETUS.

$$6 + 4 =$$

$$9 - 6 =$$

5. $2 + 7 =$ $2 + 6 =$ $6 + 4 =$ $4 + 4 =$
 $10 - 6 =$ $10 - 9 =$ $8 - 6 =$ $8 - 5 =$
 $1 + 9 =$ $7 + 2 =$ $5 + 2 =$ $2 + 8 =$
 $8 - 8 =$ $10 - 3 =$ $4 - 6 =$ $6 - 4 =$

6. $8 + 2 =$ $4 + 3 =$ $3 + 5 =$ $1 + 8 =$
 $9 - 7 =$ $6 - 2 =$ $10 - 2 =$ $10 - 5 =$
 $4 + 6 =$ $2 + 5 =$ $2 + 7 =$ $4 + 6 =$
 $10 - 10 =$ $8 - 4 =$ $9 - 5 =$ $5 - 3 =$

7.	$5+2=$	$3+5=$	$2+7=$	$3+3=$
	$8-7=$	$6-3=$	$6-5=$	$9-2=$
	$2+8=$	$5+4=$	$4+5=$	$2+6=$
	$5-4=$	$7-2=$	$6-5=$	$5-2=$

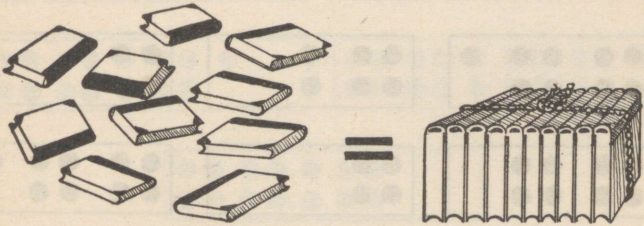
8.	$2+8=$	$2+2=$	$9+1=$	$3+6=$
	$7-5=$	$7-7=$	$8-3=$	$8-5=$
	$3+7=$	$8-2=$	$2+7=$	$2+8=$
	$4+2=$	$2-1=$	$5-4=$	$9-6=$

9.	$2+ = 8$	$3+ = 4$	$6+ = 9$	$9+ = 10$
	$3+ = 9$	$5+ = 10$	$4+ = 8$	$2+ = 5$
	$5+ = 7$	$2+ = 3$	$8+ = 10$	$6+ = 8$
	$7+ = 10$	$5+ = 8$	$2+ = 9$	$7+ = 9$

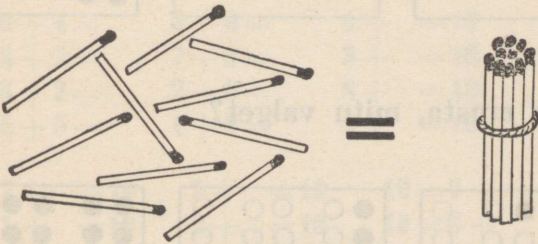
10.	$10=6+$	$7=4+$	$7=6+$	$9=8+$
	$6=4+$	$10=9+$	$9=7+$	$8=3+$
	$9=3+$	$9=2+$	$6=3+$	$4=1+$
	$10=2+$	$5=4+$	$9=5+$	$10=4+$

3. Kümnelise mõiste.

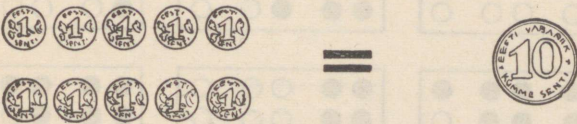
1.

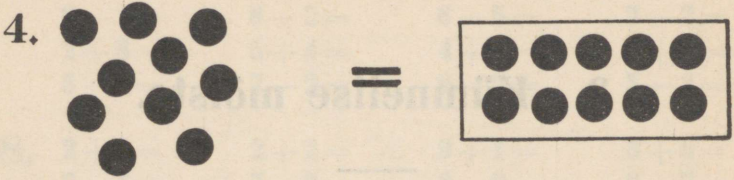

2.

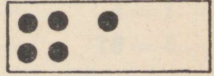
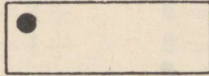
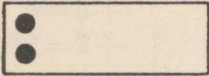
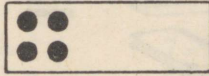
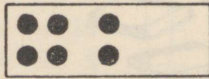
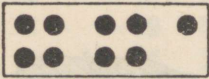

3.

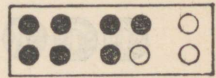
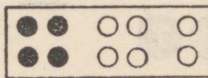
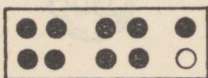
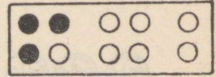
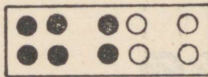
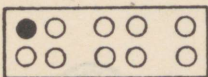
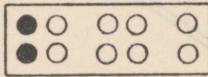
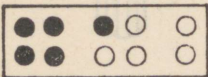

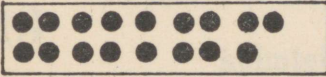
5. Mitu puudub kümnest?

6. Mitu musta, mitu valget?

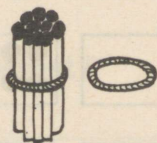
7. Mitu on üle kümne?

8. $6 + 4 =$ $4 + 6 =$ $4 + \quad = 10$ $10 = 2 +$
 $3 + 7 =$ $7 + 3 =$ $3 + \quad = 10$ $10 = 7 +$
 $8 + 2 =$ $2 + 8 =$ $8 + \quad = 10$ $10 = 4 +$
 $5 + 5 =$ $1 + 9 =$ $6 + \quad = 10$ $10 = 3 +$

9. $7 + \quad = 10$ $9 + \quad = 10$ $10 = 6 +$ $10 = 5 +$
 $1 + \quad = 10$ $2 + \quad = 10$ $10 = 8 +$ $10 = 9 +$
 $5 + \quad = 10$ $4 + \quad = 10$ $10 = 2 +$ $10 = 3 +$
 $8 + \quad = 10$ $7 + \quad = 10$ $10 = 9 +$ $10 = 1 +$

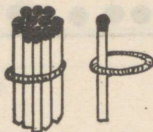
4. Arvud 10—20.

10

1 kümmeline ehk kümme.

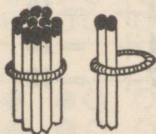
10

11

1 kümmeline ja 1 teisest kümnest
ehk
üksteistkümmend.

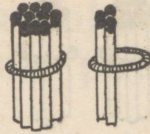
11

12

1 kümmeline ja 2 teisest kümnest
ehk
kaksteistkümmend.

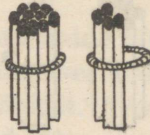
12

13

1 kümneline ja 3 teisest kümnest
ehk
kolmteistkümmand.

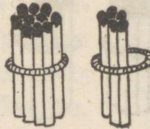
13

14

1 kümneline ja 4 teisest kümnest
ehk
neliteistkümmand.

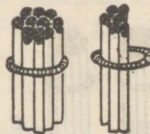
14

15

1 kümneline ja 5 teisest kümnest
ehk
viisteistkümmand.

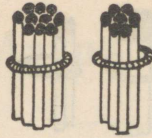
15

16

1 kümneline ja 6 teisest kümnest
ehk
kuusteistkümmand.

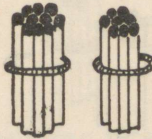
16

17

1 kümneline ja 7 teisest kümnest
ehk
seitseteistkümmend.

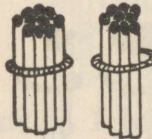
17

18

1 kümneline ja 8 teisest kümnest
ehk
kaheksateistkümmend.

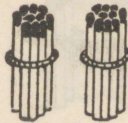
18

19

1 kümneline ja 9 teisest kümnest
ehk
üheksateistkümmend.

19

20

2 kümmelist ehk kakskümmend.

20

5. Liitmine ja lahutamine kahekümne piiris.

Virgad oravad.

I.

1. Oravaonu ja tema naine istusid oma majakese lävel. „Suure tamme õõnsuses aidas,“ ütles onu, „on 10 pähklit ja veel 5 pähklit.“ Arvuta.

2. Lastel olid kõhud tühjad. Eit hüppas tamme otsa ja tõi neile aidad lõunaooteks 5 pähklit. Mitu pähklit jäi aida?

3. „Ega uksepakul istudes jõukaks ei lähe,“ mõtles onu, võttis koti ja ruttas metsa servale sarapuu-põõsasse. Varsti oli tal 7 pähklit kotis. Need viis ta aida teiste juurde. Mitu pähklit on nüüd aidas?

4. „Kuule, eit,“ hüüdis onu, „vii osa pähkleid kännu alla keldrisse, ait hakkab täis saama.“ Eit võttis korvi ja luges sinna sisse 10 pähklit. Mitu pähklit jäi aida?

5.	$10 + 1 =$	$10 + 3 =$	$10 + 5 =$	$10 + 7 =$
	$11 - 1 =$	$13 - 3 =$	$15 - 5 =$	$17 - 7 =$
	$10 + 2 =$	$10 + 4 =$	$10 + 6 =$	$10 + 8 =$
	$12 - 2 =$	$14 - 4 =$	$16 - 6 =$	$18 - 8 =$

$$\begin{array}{cccc}
 6. & 10 + 9 = & 1 + 10 = & 3 + 10 = & 5 + 10 = \\
 & 19 - 9 = & 11 - 10 = & 13 - 10 = & 15 - 10 = \\
 & 10 + 10 = & 2 + 10 = & 4 + 10 = & 6 + 10 = \\
 & 20 - 10 = & 12 - 10 = & 14 - 10 = & 16 - 10 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 7. & 7 + 10 = & 9 + 10 = & 10 + 4 = & 15 - 5 = \\
 & 17 - 10 = & 19 - 10 = & 12 - 2 = & 10 + 9 = \\
 & 8 + 10 = & 15 - 10 = & 10 + 8 = & 16 - 10 = \\
 & 18 - 10 = & 17 - 10 = & 13 - 3 = & 7 + 10 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 8. & 10 + 5 = & 12 - 10 = & 14 - 4 = & 10 + 7 = \\
 & 18 - 8 = & 5 + 10 = & 10 + 6 = & 19 - 10 = \\
 & 6 + 10 = & 10 + 3 = & 9 + 10 = & 4 + 10 = \\
 & 13 - 10 = & 16 - 6 = & 14 - 10 = & 17 - 7 =
 \end{array}$$

Virgad oravad.

II.

1. „Soo, nüüd on siin 19 pähklit,“ ütles eit, kui ta aidast toodud 10 pähklit keldrisse oli puistanud. Mitu pähklit oli keldris enne?

2. Keldrist ruttas eit lõunasööki korraldama. Ta pani lauale 6 käbi. „Mis neist saab!“ hüüdis taat, „pane vähemalt 16.“ Mitu käbi pidi eit veel panema?

3. Et eidel niipalju käbisid kodus ei olnud, siis lepiti 14-ga. 10 neist sõid eit ja taat ise ära, ülejäänud anti aga lastele. Arvuta.

4. Pärast lõunasööki ruttas kogu perekond pähklile. Peagi oli leitud 18 pähklit. „Poisid, viige pähklid koju,“ käskis taat. Ta andis nooremale pojale 8 pähklit, vanemale ülejäänud. Mis arvutame siin?

5.

$4+ = 14$	$6+ = 16$	$3+ = 13$	$2+ = 12$
$10+ = 12$	$10+ = 19$	$10+ = 14$	$10+ = 17$
$7+ = 17$	$10+ = 13$	$8+ = 18$	$5+ = 15$
$10+ = 11$	$10+ = 20$	$10+ = 15$	$10+ = 16$

6.

$14 = 10 +$	$11 = 10 +$	$12 = 10 +$	$18 = 10 +$
$17 = 7 +$	$18 = 8 +$	$17 = 10 +$	$13 = 10 +$
$15 = 10 +$	$20 = 10 +$	$14 = 4 +$	$15 = 5 +$
$19 = 9 +$	$16 = 10 +$	$19 = 10 +$	$20 = 10 +$

Helmi ja Laine murul mängimas.

1. Helmi ja Laine mängivad õues. Lehmadeks on neil kuusekäbid. Helmil on 13 lehma ja 1 mullikas. Mitu looma on Helmi karjas?

2. Laine ajab oma karja metsa. Kõige suurem lehm, Kirjak, astub üksi ees, 16 väiksemat sammuvad tagant järele. Mitu lehma on Lainel?

3. Siis aga tuleb vend Peeter, kes on mängulihunik, ja ostab Helmi karjast 1 lehma omale. Arvuta.

4. Öhtu on käes. Laine ajab oma karja koju ja paneb loomad lauta. Neid üle lugedes leiab ta, et laudas on ainult 16 looma. Mitu looma on metsa jäänud?

5. $1 + 1 =$ $2 + 1 =$ $3 + 1 =$ $4 + 1 =$
 $11 + 1 =$ $12 + 1 =$ $13 + 1 =$ $14 + 1 =$
 $2 - 1 =$ $3 - 1 =$ $4 - 1 =$ $5 - 1 =$
 $12 - 1 =$ $13 - 1 =$ $14 - 1 =$ $15 - 1 =$

6. $5 + 1 =$ $6 + 1 =$ $7 + 1 =$ $8 + 1 =$
 $15 + 1 =$ $16 + 1 =$ $17 + 1 =$ $18 + 1 =$
 $6 - 1 =$ $7 - 1 =$ $8 - 1 =$ $9 - 1 =$
 $16 - 1 =$ $17 - 1 =$ $18 - 1 =$ $19 - 1 =$

7. $9 + 1 =$ $1 + 11 =$ $1 + 13 =$ $1 + 15 =$
 $19 + 1 =$ $12 - 11 =$ $14 - 13 =$ $16 - 15 =$
 $10 - 1 =$ $1 + 12 =$ $1 + 14 =$ $1 + 16 =$
 $20 - 1 =$ $13 - 12 =$ $15 - 14 =$ $17 - 16 =$

8. $1 + 17 =$ $1 + 19 =$ $13 + 1 =$ $1 + 14 =$
 $18 - 17 =$ $20 - 19 =$ $16 - 1 =$ $18 - 17 =$
 $1 + 18 =$ $1 + 14 =$ $19 + 1 =$ $1 + 12 =$
 $19 - 18 =$ $13 - 12 =$ $18 - 1 =$ $20 - 19 =$

9. $1 + 15 =$ $15 + 1 =$ $14 - 13 =$ $1 + 13 =$
 $19 - 18 =$ $15 - 1 =$ $1 + 16 =$ $15 - 14 =$
 $11 + 1 =$ $19 - 1 =$ $1 + 11 =$ $17 - 1 =$
 $14 - 1 =$ $16 + 1 =$ $16 - 15 =$ $12 + 1 =$

10. $17 - 16 =$ $14 + 1 =$ $1 + 19 =$ $20 - 19 =$
 $1 + 18 =$ $13 - 1 =$ $17 - 16 =$ $1 + 12 =$
 $12 - 11 =$ $20 - 1 =$ $17 + 1 =$ $19 + 1 =$
 $1 + 17 =$ $12 - 1 =$ $18 + 1 =$ $15 - 1 =$

Kihlvedu.

1. Siil ja mutt vedasid kihla, kumb kiiremini jookseb. Kaotaja pidi teisele 15 tõuku otsima. Mutt kaotas. Kurvalt lonkis ta oma koopas ringi. „Praegu on mul ainult 1 tõuk, millal saan ma 15 täis!“ ohkas ta. Mitu tõuku tal puudus?

2. Korraga leidis ta tamme juure alt hulga jämedaid tõuke. „Nüüd on mul endisega kokku 14 tõuku!“ rõõmutses ta. Mitu puudus veel?

3. Viimaks oli 15 täis. Mutt võttis nad kotiga selga ja ruttas siili juurde. Siil luges tõugud üle; oli ainult 14. Mitu tõuku oli läbi augu kotist välja libisenud?

4. Isuga asusid sõbrad üheskoos tõuke sööma. Peagi oli ainult 1 tõuk kotisopis järel. Mitu oli söödud?

5. $1+ = 12$ $18+ = 19$ $16+ = 17$ $12+ = 13$
 $1+ = 16$ $1+ = 15$ $1+ = 14$ $14+ = 15$
 $17+ = 18$ $1+ = 19$ $1+ = 11$ $1+ = 13$
 $19+ = 20$ $15+ = 16$ $13+ = 14$ $1+ = 18$

6. $20 = 19 +$ $14 = 13 +$ $15 = 14 +$ $19 = 18 +$
 $16 = 15 +$ $11 = 1 +$ $12 = 1 +$ $15 = 1 +$
 $13 = 1 +$ $17 = 1 +$ $16 = 1 +$ $13 = 12 +$
 $18 = 1 +$ $14 = 1 +$ $17 = 16 +$ $20 = 1 +$

Helmi sõbrad.

I.

1. Väike Helmi võtab peotäie teri ja ruttab õue. „Tibu-tibu-tibu,“ kutsub ta. Vudinal jooksevad kanad Helmi juurde. Koos on 16 valget ja 2 kirjut kana. Arvuta.

2. Seal tuleb joostes terve pardipere: 2 vana parti ja 15 poega. Mis arvutame siin?

3. Peagi on terad otsas. 13 kana on kogunenud seaküna juurde. Muri üleannetu peletab nad sealt minema. Ainult 2 julgemat jääb paigale. Mitu jooksis minema?

4. Pardid venivad pikas reas 17-kesi lombi poole. „Kes saab kõige enne vette?“ hüüab üks poegadest. Sulinal jookseb 15 parti pea ühel ajal vette. Mitu jäi maha?

5.

$1 + 2 =$	$2 + 2 =$	$3 + 2 =$	$4 + 2 =$
$11 + 2 =$	$12 + 2 =$	$13 + 2 =$	$14 + 2 =$
$3 - 2 =$	$4 - 2 =$	$5 - 2 =$	$6 - 2 =$
$13 - 2 =$	$14 - 2 =$	$15 - 2 =$	$16 - 2 =$

6.

$5 + 2 =$	$6 + 2 =$	$7 + 2 =$	$8 + 2 =$
$15 + 2 =$	$16 + 2 =$	$17 + 2 =$	$18 + 2 =$
$7 - 2 =$	$8 - 2 =$	$9 - 2 =$	$10 - 2 =$
$17 - 2 =$	$18 - 2 =$	$19 - 2 =$	$20 - 2 =$

7.

$2 + 11 =$	$2 + 13 =$	$2 + 15 =$	$2 + 17 =$
$13 - 11 =$	$15 - 13 =$	$17 - 15 =$	$19 - 17 =$
$2 + 12 =$	$2 + 14 =$	$2 + 16 =$	$2 + 18 =$
$14 - 12 =$	$16 - 14 =$	$18 - 16 =$	$20 - 18 =$

8.	$16 - 14 =$	$15 - 2 =$	$17 - 15 =$	$12 - 10 =$
	$16 + 2 =$	$17 + 2 =$	$13 - 11 =$	$2 + 12 =$
	$17 - 2 =$	$13 - 2 =$	$2 + 14 =$	$15 + 2 =$
	$20 - 2 =$	$12 + 2 =$	$18 - 2 =$	$19 - 2 =$

9.	$12 + 2 =$	$15 + 2 =$	$14 - 2 =$	$2 + 16 =$
	$16 - 2 =$	$19 - 2 =$	$18 + 2 =$	$2 + 13 =$
	$14 + 2 =$	$13 + 2 =$	$12 - 2 =$	$2 + 17 =$
	$18 - 2 =$	$13 - 2 =$	$11 + 2 =$	$2 + 14 =$

10.	$2 + 11 =$	$14 - 12 =$	$18 - 16 =$	$15 - 13 =$
	$2 + 18 =$	$2 + 17 =$	$11 + 2 =$	$2 + 13 =$
	$2 + 12 =$	$13 + 2 =$	$2 + 16 =$	$14 + 2 =$
	$2 + 15 =$	$16 - 2 =$	$20 - 18 =$	$19 - 17 =$

Helmi sõbrad.

II.

1. Helmi kitkub aiast peotäie rohtu ja läheb lauta. Laudas on kokku 18 sarvlooma. Mullikaid on 2, teised kõik on vanad lehmad. Arvuta.

2. Laudas elavad ka sead ja lambad. Lambaid on talledega kokku 13, vanu lambaid on 11. Mis arvutame siin?

3. Sigu oli enne 2, aga üleleile tõi vana siga põrsad ja nüüd on neid kokku 15. Mitu põrsast tõi vana siga?

4. Lauda nurgast leiab Helmi 2 kanapesa. Helmi korjab põlle 16 muna. Ühest pesast ta sai 2 muna. Mitu ta sai teisest?

5.

$2+ = 14$	$2+ = 20$	$2+ = 16$	$2+ = 18$
$17+ = 19$	$13+ = 15$	$11+ = 13$	$15+ = 17$
$2+ = 13$	$2+ = 17$	$14+ = 16$	$12+ = 14$
$16+ = 18$	$18+ = 20$	$2+ = 15$	$2+ = 19$

6.

$14 = 12 +$	$17 = 15 +$	$16 = 14 +$	$13 = 11 +$
$19 = 2 +$	$15 = 2 +$	$20 = 18 +$	$20 = 2 +$
$18 = 16 +$	$19 = 17 +$	$14 = 2 +$	$17 = 2 +$
$16 = 2 +$	$13 = 2 +$	$18 = 2 +$	$15 = 13 +$

Heino veskil.

I.

1. Heino läheb täna isaga veskile. Ta vaatab pealt, kuidas isa ja sulane aidast viljakotte vankrisse kannavad. Aidas on 14 suuremat ja 3 väiksemat kotti.

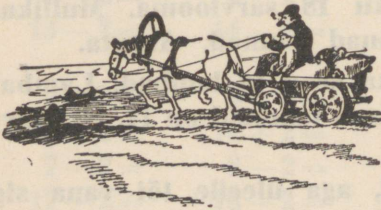
Arvuta.

2. 3 suuremat kotti tõstetakse vankrisse. Mitu suuremat kotti jäi aita?

3. Heino ronib isa kõrvale koorma otsa ja sõit algab. Varsti on

veskillised naaberküla kohal. Ühel pool teed on 3 talu, teisel pool 12. Mitu talu on naaberkülas?

4. Tee ääres kase otsas tukub 18 varest. Vankri lähenedes tõuseb 15 neist lendu. Mitu tukub edasi?

$$\begin{array}{cccc}
 5. & 1 + 3 = & 2 + 3 = & 3 + 3 = & 4 + 3 = \\
 & 11 + 3 = & 12 + 3 = & 13 + 3 = & 14 + 3 = \\
 & 4 - 3 = & 5 - 3 = & 6 - 3 = & 7 - 3 = \\
 & 14 - 3 = & 15 - 3 = & 16 - 3 = & 17 - 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 6. & 5 + 3 = & 6 + 3 = & 7 + 3 = & 3 + 11 = \\
 & 15 + 3 = & 16 + 3 = & 17 + 3 = & 14 - 11 = \\
 & 8 - 3 = & 9 - 3 = & 10 - 3 = & 3 + 12 = \\
 & 18 - 3 = & 19 - 3 = & 20 - 3 = & 15 - 12 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 7. & 3 + 13 = & 3 + 15 = & 3 + 17 = & 14 - 11 = \\
 & 16 - 13 = & 18 - 15 = & 20 - 17 = & 19 - 3 = \\
 & 3 + 14 = & 3 + 16 = & 11 + 3 = & 3 + 14 = \\
 & 17 - 14 = & 19 - 16 = & 3 + 15 = & 16 + 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 8. & 20 - 17 = & 13 - 10 = & 13 + 3 = & 17 - 3 = \\
 & 16 - 3 = & 20 - 3 = & 13 - 3 = & 17 + 3 = \\
 & 3 + 17 = & 17 + 3 = & 15 + 3 = & 14 - 3 = \\
 & 15 + 3 = & 18 - 3 = & 15 - 3 = & 14 + 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 9. & 15 - 12 = & 17 - 14 = & 19 - 16 = & 16 - 13 = \\
 & 3 + 11 = & 3 + 16 = & 3 + 13 = & 3 + 12 = \\
 & 12 + 3 = & 14 - 3 = & 17 - 3 = & 18 - 3 = \\
 & 18 - 15 = & 13 + 3 = & 16 + 3 = & 14 + 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 10. & 18 - 15 = & 15 - 12 = & 17 - 14 = & 16 - 13 = \\
 & 3 + 13 = & 16 - 3 = & 3 + 12 = & 15 - 3 = \\
 & 3 + 16 = & 3 + 15 = & 20 - 3 = & 3 + 14 = \\
 & 19 - 3 = & 3 + 11 = & 3 + 17 = & 12 + 3 =
 \end{array}$$

Heino veskil.

II.

1. Viimaks on veskilised päral. Enne neiu on veski juures 14 hobust. Ühe käsipuu küljes on neid 3. Mitu on teise küljes?

2. Heino isa kannab oma 3 viljakotti veski alumisele korrale. Nüüd on seal kokku 20 kotti. Mis võime siin arvutada?

3. Jäme ahel hakkab tirima viljakotte läbi luugi veskilaele. Kui seal juba 15 kotti on, jätab mölder ahela puhkama. Siis tühjendab ta mõned kotid kolusse. Mitu kotti tühjendas ta kolusse, kui veskilaele jäi veel 12 kotti?

4. Heino läheb õue. Seal on kokku 15 hobust. Teed mööda tuleb parajasti 3 hobust juurde. Mitu hobust on veskiõues, kui need 3 ka pärale jõuavad?

5. $11+ = 14$ $3+ = 15$ $13+ = 16$ $16+ = 19$
 $15+ = 18$ $14+ = 17$ $3+ = 14$ $12+ = 15$
 $3+ = 16$ $12+ = 15$ $17+ = 20$ $3+ = 19$
 $3+ = 20$ $3+ = 18$ $3+ = 17$ $14+ = 17$

6. $14 = 11 +$ $13 = 10 +$ $15 = 12 +$ $20 = 17 +$
 $18 = 3 +$ $17 = 3 +$ $18 = 15 +$ $15 = 3 +$
 $15 = 3 +$ $14 = 3 +$ $16 = 3 +$ $19 = 16 +$
 $17 = 14 +$ $16 = 13 +$ $19 = 3 +$ $20 = 3 +$

Seenel.

1. Ema läks Aino ja Lindaga seenele. Aino leidis suure kuuse alt 12 lepaseent ja 4 kuusesent. Arvuta.

2. Aino viis leitud seened ema kätte. Kuid 4 neist olid ussitanud ja ema viskas need ära. Mitu sentt pani ema korvi?

3. Vahepeal oli ka Linda leidnud hulga ilusaid kollaseid seeni. 15 neist kasvas lähestikku, 4 oli pisut eemal. Mis arvutame siin?

4. „Need on kukeseened,“ seletas ema. 15 neist pani ta korvi, teised viskas ära, sest nad olid vanad. Mitu kukeseent viskas ema ära?

5.

$1 + 4 =$	$2 + 4 =$	$3 + 4 =$	$4 + 4 =$
$11 + 4 =$	$12 + 4 =$	$13 + 4 =$	$14 + 4 =$
$5 - 4 =$	$6 - 4 =$	$7 - 4 =$	$8 - 4 =$
$15 - 4 =$	$16 - 4 =$	$17 - 4 =$	$18 - 4 =$

6.

$5 + 4 =$	$6 + 4 =$	$4 + 11 =$	$4 + 13 =$
$15 + 4 =$	$16 + 4 =$	$15 - 11 =$	$17 - 13 =$
$9 - 4 =$	$10 - 4 =$	$4 + 12 =$	$4 + 14 =$
$19 - 4 =$	$20 - 4 =$	$16 - 12 =$	$18 - 14 =$

7.

$4 + 15 =$	$11 + 4 =$	$4 + 14 =$	$19 - 15 =$
$19 - 15 =$	$19 - 4 =$	$16 - 12 =$	$4 + 12 =$
$4 + 16 =$	$16 + 4 =$	$17 - 13 =$	$11 + 4 =$
$20 - 16 =$	$20 - 4 =$	$4 + 15 =$	$18 - 4 =$

8.

$12 + 4 =$	$4 + 16 =$	$18 - 14 =$	$15 - 11 =$
$18 - 4 =$	$4 + 11 =$	$4 + 13 =$	$4 + 12 =$
$15 - 4 =$	$14 + 4 =$	$15 + 4 =$	$13 + 4 =$
$13 + 4 =$	$16 + 4 =$	$17 - 4 =$	$16 - 4 =$

9.	$20 - 16 =$	$4 + 13 =$	$16 - 12 =$	$15 + 4 =$
	$12 + 4 =$	$15 - 11 =$	$19 - 15 =$	$18 - 14 =$
	$4 + 15 =$	$14 + 4 =$	$12 + 3 =$	$16 - 4 =$
	$17 - 4 =$	$19 - 4 =$	$20 - 4 =$	$4 + 11 =$
10.	$4 + 16 =$	$20 - 16 =$	$4 + 12 =$	$15 + 4 =$
	$16 - 12 =$	$13 + 4 =$	$17 - 13 =$	$18 - 4 =$
	$4 + 14 =$	$17 - 13 =$	$11 + 4 =$	$4 + 16 =$
	$15 - 4 =$	$3 + 17 =$	$19 - 10 =$	$16 - 12 =$

Turul.

1. Ema oli turul toitaineid ostmas. Kõige enne ta ostis 20 kurki. 4 neist olid suuremad ja kallimad, teised kõik odavamad. Arvuta.

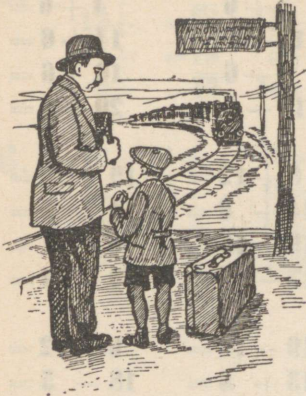
2. Siis läks ema õunamüüja juurde ja ostis 16 õuna. 12 neist olid hapud, teised kõik magusad. Mis arvutame siin?

3. Mune ostis ema kahelt naiselt kokku 17. Ühelt naiselt ta sai 4 muna. Mitu muna ta sai teiselt?

4.	$10 + = 14$	$15 + = 19$	$4 + = 20$	$15 + = 19$
	$13 + = 17$	$4 + = 15$	$4 + = 17$	$4 + = 16$
	$4 + = 20$	$14 + = 18$	$4 + = 19$	$12 + = 15$
	$4 + = 16$	$16 + = 20$	$12 + = 16$	$3 + = 19$

5.	$16 = 12 +$	$20 = 16 +$	$16 = 4 +$	$20 = 4 +$
	$15 = 4 +$	$15 = 11 +$	$18 = 4 +$	$16 = 14 +$
	$19 = 4 +$	$17 = 13 +$	$19 = 15 +$	$19 = 3 +$
	$17 = 13 +$	$18 = 14 +$	$17 = 4 +$	$15 = 12 +$

Raudteel.

1. Leo seisab isaga jaamas ja ootab rongi. Pea sõidabki rong ette. Selles on 11 kaubavagunit ja 5 sõiduvagunit. Arvuta.

2. Jaamas istub rongile 19 inimest, neist meesterahvaid 6. Mis arvutame siin?

3. Rong hakkab liikuma. Leo istub isaga vagunis. Üldse istub ses vagunis 12 inimest.

Aga imelik, vaguni seina küljes on riulid ja neil pikutab veel 6 inimest. Mitu reisijat on vagunis?

4. Varsti peatub rong. 13 reisijat, nende hulgas ka isa Leoga, võtavad pakid ja ruttavad vagunist välja. Mitu reisijat jääb vagunisse?

5.

$1 + 5 =$	$2 + 5 =$	$3 + 5 =$	$4 + 5 =$
$11 + 5 =$	$12 + 5 =$	$13 + 5 =$	$14 + 5 =$
$6 - 5 =$	$7 - 5 =$	$8 - 5 =$	$9 - 5 =$
$16 - 5 =$	$17 - 5 =$	$18 - 5 =$	$19 - 5 =$

6.

$5 + 5 =$	$5 + 11 =$	$5 + 13 =$	$5 + 15 =$
$15 + 5 =$	$16 - 11 =$	$18 - 13 =$	$20 - 15 =$
$10 - 5 =$	$5 + 12 =$	$5 + 14 =$	$13 + 5 =$
$20 - 5 =$	$17 - 12 =$	$19 - 14 =$	$19 - 5 =$

7.

$5 + 13 =$	$16 - 5 =$	$5 + 14 =$	$20 - 15 =$
$17 - 12 =$	$19 - 14 =$	$17 - 5 =$	$11 + 5 =$
$15 + 5 =$	$5 + 12 =$	$18 - 13 =$	$5 + 15 =$
$18 - 5 =$	$20 - 5 =$	$12 + 5 =$	$16 - 11 =$

8. $1 + 6 =$ $2 + 6 =$ $3 + 6 =$ $4 + 6 =$
 $11 + 6 =$ $12 + 6 =$ $13 + 6 =$ $14 + 6 =$
 $7 - 6 =$ $8 - 6 =$ $9 - 6 =$ $10 - 6 =$
 $17 - 6 =$ $18 - 6 =$ $19 - 6 =$ $20 - 6 =$
9. $6 + 11 =$ $6 + 13 =$ $6 + 12 =$ $19 - 6 =$
 $17 - 11 =$ $19 - 13 =$ $14 + 6 =$ $11 + 6 =$
 $6 + 12 =$ $6 + 14 =$ $19 - 13 =$ $6 + 11 =$
 $18 - 12 =$ $20 - 14 =$ $17 - 6 =$ $20 - 14 =$
10. $13 + 6 =$ $12 + 6 =$ $19 - 14 =$ $6 + 12 =$
 $18 - 6 =$ $6 + 14 =$ $13 + 6 =$ $18 - 5 =$
 $17 - 11 =$ $18 - 12 =$ $5 + 11 =$ $19 - 6 =$
 $6 + 13 =$ $20 - 6 =$ $14 + 5 =$ $17 - 11 =$

Pagari juures.

1. Pagari juures järke oodates ja ringi silmit-sedes näeb Ruudi, et ühel riiulil on 16 suurt klaas-purki. 11 purgis on küpsiseid, teised on tühjad. Arvuta.

2. Teisel riiulil on 13 saiapätsi. Seal tuleb tagatoast valge mütsiga mees ja toob neid sinna terve kandmikutäie veel juurde. Nüüd on riiulil 18 saia-pätsi. Mis arvutame siin?

3. Keegi proua küsib 20 kooki. „Õunakooke pange 6,“ ütleb ta. Mitu tuli panna teisi kooke?

4. Viimaks on järg Ruudi käes. Ta küsib 18 saia. Müüa loeb kotti 6 kringlit ja siis veel suhkru-saiu, kuni arv täis. Mitu pidi olema suhkrusaiu?

$$\begin{array}{cccc}
 5. & 5+ = 15 & 6+ = 19 & 12+ = 17 & 11+ = 16 \\
 & 12+ = 18 & 13+ = 18 & 6+ = 18 & 5+ = 18 \\
 & 14+ = 19 & 5+ = 20 & 5+ = 16 & 6+ = 20 \\
 & 6+ = 17 & 14+ = 20 & 11+ = 17 & 13+ = 19
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 6. & 16 = 11 + & 18 = 12 + & 17 = 12 + & 16 = 5 + \\
 & 18 = 6 + & 16 = 10 + & 20 = 15 + & 19 = 13 + \\
 & 20 = 14 + & 19 = 5 + & 19 = 6 + & 18 = 13 + \\
 & 17 = 5 + & 17 = 6 + & 17 = 11 + & 20 = 6 +
 \end{array}$$

Reinuvaderi äpardus.

I.

1. Rebasepapi sammub tühja jahikotuga kodu poole. Küll silmab ta kahe kase otsas vareseid, ühe otsas 11, teise otsas 9, aga neid ei saa kätte. Mitu varest oli kahe kase otsas?

2. Pahameelega nopib rebasepapi mäeveerult 8 kamalutäit pohli ja soost veel 12 kamalutäit jõhvikaid. Mitu kamalutäit marju noppis rebane?

3. Koju jõudes annab papi marjad mammile ja lastele. Need söövad neist esimese näljaga 17 kamalutäit, kuid ülejäänud marjad viskavad minema. Mitu kamalutäit nad viskasid minema?

4. Öösi hiilib Reinuvader Tagametsa talu poole. Tee läheb mööda metsavahi majast. Metsavahil oli läinud aastal 20 kana, rebane aga varastas neist 8. Arvuta.

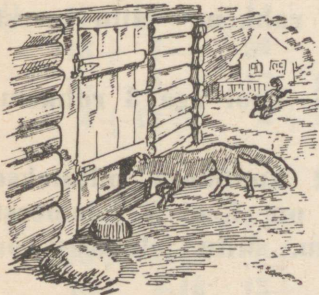
5. $1 + 7 =$ $2 + 7 =$ $3 + 7 =$ $1 + 8 =$
 $11 + 7 =$ $12 + 7 =$ $13 + 7 =$ $11 + 8 =$
 $8 - 7 =$ $9 - 7 =$ $10 - 7 =$ $9 - 8 =$
 $18 - 7 =$ $19 - 7 =$ $20 - 7 =$ $19 - 8 =$
6. $2 + 8 =$ $1 + 9 =$ $7 + 11 =$ $7 + 13 =$
 $12 + 8 =$ $11 + 9 =$ $18 - 11 =$ $20 - 13 =$
 $10 - 8 =$ $10 - 9 =$ $7 + 12 =$ $8 + 11 =$
 $20 - 8 =$ $20 - 9 =$ $19 - 12 =$ $19 - 11 =$
7. $8 + 12 =$ $11 + 7 =$ $11 + 9 =$ $9 + 11 =$
 $20 - 12 =$ $19 - 7 =$ $18 - 11 =$ $20 - 7 =$
 $9 + 11 =$ $8 + 11 =$ $7 + 13 =$ $19 - 12 =$
 $20 - 11 =$ $20 - 13 =$ $20 - 9 =$ $7 + 12 =$
8. $18 - 17 =$ $19 - 18 =$ $19 - 17 =$ $20 - 19 =$
 $7 + 11 =$ $8 + 11 =$ $9 + 11 =$ $7 + 12 =$
 $19 - 9 =$ $20 - 8 =$ $18 - 7 =$ $20 - 7 =$
 $13 + 7 =$ $11 + 9 =$ $19 - 8 =$ $12 + 7 =$
9. $7 + 13 =$ $11 + 7 =$ $20 - 8 =$ $18 - 7 =$
 $20 - 9 =$ $12 + 8 =$ $7 + 12 =$ $19 - 14 =$
 $11 + 8 =$ $20 - 7 =$ $13 + 6 =$ $7 + 11 =$
 $17 - 12 =$ $20 - 12 =$ $20 - 13 =$ $19 - 12 =$
10. $19 - 7 =$ $8 + 12 =$ $9 + 11 =$ $12 + 7 =$
 $11 + 6 =$ $6 + 14 =$ $19 - 11 =$ $8 + 11 =$
 $8 + 11 =$ $13 + 7 =$ $12 + 8 =$ $18 - 11 =$
 $20 - 11 =$ $19 - 8 =$ $5 + 13 =$ $11 + 9 =$

Reinuvaderi äpardus.

II.

1. Tagametsa perenaine laseb kanad kuuri öökorterisse. Tal on kokku 20 kana. 11 neist lendavad kõrgele õrrele, teised jäävad vankiredelile. Arvuta.

2. Kuuri tuleb ka kanaema oma 19 pojaga. Ta asub ukse kõrvale nurka. Peagi on 11 poega ema tiiva alla kadunud, teised nokitsevad veel väljas. Mis arvutame siin?

3. On juba öö. Ainult kanaema on veel ärkvel. Äkki ta näeb, kuidas rebasepapi pistab pea värava alt sisse. Ta tõstab kisa ja kanad lendavad vankiredelilt — kes lakka, kes teiste juurde õrrele. Õrrel on nüüd kokku 18 kana. Mitu kana põgenes õrrele?

4. Kuid juba on Krants jaol. Suure vaevaga rabeleb rebasepapi koera hammaste vahelt lahti. Ta jalg on aga nii puretud, et ta koju jõudes peab 20 päeva põdema. 12 päeva ta lamas päris maas, ülejäänud aja aga käis karguga. Mitu päeva ta käis karguga?

5.

8+	=19	7+	=20	11+	=19	11+	=18
13+	=20	13+	=19	7+	=18	6+	=19
9+	=20	8+	=20	11+	=17	13+	=18
7+	=19	12+	=19	11+	=20	12+	=20

6.	$18 = 11 +$	$19 = 7 +$	$20 = 13 +$	$19 = 12 +$
	$20 = 8 +$	$18 = 13 +$	$20 = 8 +$	$20 = 7 +$
	$17 = 11 +$	$20 = 9 +$	$18 = 7 +$	$19 = 8 +$
	$20 = 7 +$	$19 = 11 +$	$20 = 11 +$	$20 = 12 +$

Mängimas.

1. Uno ja Leo mängivad tinasõduritega. Unol on 16 meest, Leol 4 meest rohkem. Mitu meest on Leol?

2. Ratsamehi on Unol 5, Leol aga 3 rohkem. Mitu ratsameest on Leol?

3. Algab sõda. Paberist kuulidega pillutakse teineteise mehi pikali. Pea on Leol 7 jalameest langenud, Unol aga 3 vähem. Mitu jalameest on Unol langenud?

4. Üldse on Leol veel 10 sõdurit püsti, Unol aga 3 vähem. Mitu sõdurit on Unol püsti?

5. Ratsamehi on langenud Leol 3, Unol aga kõik 5. Mitu ratsameest on Unol rohkem langenud kui Leol?

6.	$18 - 2 =$	$13 + 5 =$	$4 + 13 =$	$18 - 6 =$
	$15 + 3 =$	$19 - 3 =$	$7 + 11 =$	$17 - 7 =$
	$17 - 5 =$	$11 + 4 =$	$3 + 16 =$	$12 + 4 =$
	$14 + 4 =$	$12 + 5 =$	$5 + 14 =$	$11 + 9 =$

$$\begin{array}{cccc}
 7. & 15 - 12 = & 20 - 15 = & 3 + 14 = & 11 + 5 = \\
 & 19 - 15 = & 8 + 12 = & 19 - 7 = & 17 - 13 = \\
 & 17 - 14 = & 17 - 4 = & 18 - 15 = & 18 - 8 = \\
 & 16 - 13 = & 20 - 9 = & 7 + 12 = & 4 + 16 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 8. & 13 + 4 = & 16 - 14 = & 6 + 13 = & 3 + 17 = \\
 & 5 + 11 = & 2 + 17 = & 14 - 12 = & 15 - 11 = \\
 & 19 - 6 = & 16 - 5 = & 14 + 3 = & 20 - 6 = \\
 & 19 - 12 = & 15 + 3 = & 15 - 2 = & 16 + 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 9. & 18 - 12 = & 14 + 5 = & 5 + 13 = & 20 - 13 = \\
 & 13 + 7 = & 20 - 8 = & 19 - 14 = & 11 + 7 = \\
 & 18 - 5 = & 17 - 12 = & 12 + 7 = & 19 - 5 = \\
 & 4 + 12 = & 3 + 15 = & 14 - 3 = & 6 + 12 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 10. & 3 + = 15 & 17 + = 20 & 4 + = 16 & 3 + = 18 \\
 & 13 + = 18 & 5 + = 20 & 15 + = 19 & 9 + = 19 \\
 & 10 + = 16 & 13 + = 19 & 6 + = 18 & 12 + = 20 \\
 & 7 + = 19 & 12 + = 17 & 16 + = 19 & 10 + = 15
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 11. & 20 = 10 + & 19 = 4 + & 18 = 14 + & 16 = 13 + \\
 & 20 = 17 + & 19 = 8 + & 18 = 11 + & 15 = 4 + \\
 & 20 = 6 + & 18 = 5 + & 17 = 3 + & 14 = 11 + \\
 & 19 = 13 + & 18 = 7 + & 17 = 12 + & 13 = 2 +
 \end{array}$$

Leo ja varblased.

1. Leo istub akna juures. Õues sirtsuvad varblased toitu otsides. Akna all maas kargleb neid 9, aialatil aga istub 2 rohkem. Arvuta.

2. Leo avab õhuakna ja viskab õue leivaraasuke. Silmapilk lendab aialatilt 5 varblast maha leivaraasuke nokkima. Mitu varblast on nüüd maas?

3. Mitu varblast jäi aialatile?

4. Keegi läheb õue. Osa varblasi tõuseb ehmudes lendu. Ainult 11 julgemat jääb paigale. Varsti lendab

neistki 8 minema. Mis võime siin arvutada?

$$9 + 1 = 10$$

$$11 - 1 = 10$$

5.

$2 = 1 +$ $9 + 2$ ehk $9 + 1 + 1 =$ $11 - 2$ „ $11 - 1 - =$	$3 = 1 +$ $9 + 3$ ehk $9 + 1 + =$ $11 - 3$ „ $11 - 1 - =$
---	---

6.

$4 = 1 +$ $9 + 4$ ehk $9 + 1 + =$ $11 - 4$ „ $11 - 1 - =$	$5 = 1 +$ $9 + 5$ ehk $9 + 1 + =$ $11 - 5$ „ $11 - 1 - =$
---	---

7.

$6 = 1 +$ $9 + 6$ ehk $9 + 1 + =$ $11 - 6$ „ $11 - 1 - =$	$7 = 1 +$ $9 + 7$ ehk $9 + 1 + =$ $11 - 7$ „ $11 - 1 - =$
---	---

$$\begin{array}{l}
 8. \quad 8 = 1 + \quad \quad \quad 9 = 1 + \\
 \quad 9 + 8 \text{ ehk } 9 + 1 + = \quad 9 + 9 \text{ ehk } 9 + 1 + = \\
 \quad 11 - 8 \quad ,, \quad 11 - 1 - = \quad 11 - 9 \quad ,, \quad 11 - 1 - =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 9. \quad 9 + 2 = \quad 9 + 4 = \quad 9 + 6 = \quad 9 + 8 = \\
 \quad 2 + 9 = \quad 4 + 9 = \quad 6 + 9 = \quad 8 + 9 = \\
 \quad 9 + 3 = \quad 9 + 5 = \quad 9 + 7 = \quad 9 + 6 = \\
 \quad 3 + 9 = \quad 5 + 9 = \quad 7 + 9 = \quad 9 + 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 10. \quad 5 + 9 = \quad 9 + 7 = \quad 6 + 9 = \quad 9 + 2 = \\
 \quad 11 - 6 = \quad 4 + 9 = \quad 11 - 4 = \quad 9 + 5 = \\
 \quad 9 + 8 = \quad 11 - 8 = \quad 11 - 7 = \quad 11 - 9 = \\
 \quad 9 + 4 = \quad 3 + 9 = \quad 7 + 9 = \quad 8 + 9 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 11. \quad 9 + 5 = \quad 11 - 3 = \quad 9 + \quad = 15 \quad 18 = 9 + \\
 \quad 9 + 3 = \quad 9 + 6 = \quad 6 + \quad = 11 \quad 15 = 9 + \\
 \quad 6 + 9 = \quad 9 + 9 = \quad 4 + \quad = 13 \quad 16 = 7 + \\
 \quad 11 - 5 = \quad 11 - 8 = \quad 7 + \quad = 11 \quad 13 = 3 +
 \end{array}$$

Meeter.

1. Võrdle enese pikkust meetripuu pikkusega. Kumb on pikem? Kust saadik ulatub sulle meetripuu?

2. Meeter kirjutatakse lühendatult m. Mitu meetrit riidet jäi üle, kui 12 m pikkuse kanga otsast müüdi ära 5 m?

3. Üks pesunöör oli 8 m pikk, teine oli 4 m pikem. Arvuta.

4. Maasikapeenar oli 12 m pikk, kapsapeenar oli 3 m lühem. Mis arvutame siin?

5. Koosta ülesanne, kus tuleb 12-st m-st lahutada 7 m; 8 m-ga liita 8 m.

$8 + 2 = 10$

$12 - 2 = 10$

6.	$3 = 2 +$	$4 = 2 +$
	$8 + 3 \text{ ehk } 8 + 2 + 1 =$	$8 + 4 \text{ ehk } 8 + 2 + =$
	$12 - 3 \text{ ,, } 12 - 2 - =$	$12 - 4 \text{ ,, } 12 - 2 - =$

7.	$5 = 2 +$	$6 = 2 +$
	$8 + 5 \text{ ehk } 8 + 2 + =$	$8 + 6 \text{ ehk } 8 + 2 + =$
	$12 - 5 \text{ ,, } 12 - 2 - =$	$12 - 6 \text{ ,, } 12 - 2 - =$

8.	$7 = 2 +$	$8 = 2 +$
	$8 + 7 \text{ ehk } 8 + 2 + =$	$8 + 8 \text{ ehk } 8 + 2 + =$
	$12 - 7 \text{ ,, } 12 - 2 - =$	$12 - 8 \text{ ,, } 12 - 2 - =$

9.	$9 = 2 +$	$8 + 4 =$	$7 + 8 =$
	$12 - 9 \text{ ehk } 12 - 2 - =$	$12 - 7 =$	$12 - 5 =$

10.	$8 + 3 =$	$8 + 5 =$	$8 + 7 =$	$8 + 4 =$
	$3 + 8 =$	$5 + 8 =$	$7 + 8 =$	$5 + 8 =$
	$8 + 4 =$	$8 + 6 =$	$9 + 8 =$	$12 - 6 =$
	$4 + 8 =$	$6 + 8 =$	$8 + 9 =$	$8 + 7 =$

11.	$8 + 8 =$	$8 + 5 =$	$12 - 5 =$	$12 - 9 =$
	$3 + 8 =$	$8 + 9 =$	$8 + 6 =$	$8 + 8 =$
	$12 - 4 =$	$6 + 8 =$	$8 + 3 =$	$8 + 4 =$
	$9 + 8 =$	$12 - 8 =$	$7 + 8 =$	$6 + 8 =$

12.	$12 - 7 =$	$9 + 8 =$	$8 + = 11$	$13 = 8 +$
	$8 + 5 =$	$12 - 6 =$	$6 + = 14$	$15 = 7 +$
	$4 + 8 =$	$8 + 3 =$	$8 + = 15$	$11 = 3 +$
	$8 + 7 =$	$8 + 9 =$	$4 + = 12$	$14 = 8 +$

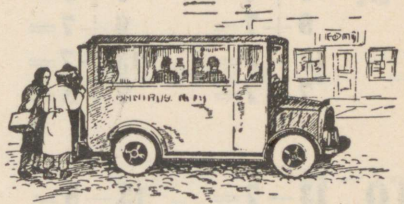
Omnibus.

I.

1. Uus punane omnibus ootas Peetri kiriku juures sõitjaid. Temas istus juba 7 inimest. Enne ärasõitu tuli rutuga veel 4 inimest peale. Arvuta.

2. Esimesel pealuskohal tuli veel 2 inimest juurde. Mitu inimest oli nüüd omnibusel?

3. Vabadussilla juures läks 6 inimest maha. Mis arvutame nüüd?

4. Aga enne kui omnibus sai liikuma hakata, tuli joostes 5 poisikest ja nad kõik ronisid omnibussele. Mitu inimest oli nüüd omnibusel?

$$7 + 3 = 10$$

$$13 - 3 = 10$$

5. $4 = 3 +$ $5 = 3 +$
 $7 + 4$ ehk $7 + 3 + 1 =$ $7 + 5$ ehk $7 + 3 + =$
 $13 - 4$ „ $13 - 3 - =$ $13 - 5$ „ $13 - 3 - =$

6 $6 = 3 +$ $7 = 3 +$
 $7 + 6$ ehk $7 + 3 + =$ $7 + 7$ ehk $7 + 3 + =$
 $13 - 6$ „ $13 - 3 - =$ $13 - 7$ „ $13 - 3 - =$

7. $8 = 3 +$ $7 + 9 =$ $7 + 5 =$
 $13 - 8$ ehk $13 - 3 - =$ $13 - 6 =$ $13 - 4 =$
 $9 = 3 +$ $7 + 7 =$ $7 + 4 =$
 $13 - 9$ „ $13 - 3 - =$ $13 - 9 =$ $13 - 5 =$

8.	$7 + 4 =$	$7 + 6 =$	$9 + 7 =$	$13 - 5 =$
	$4 + 7 =$	$6 + 7 =$	$7 + 9 =$	$7 + 5 =$
	$7 + 5 =$	$8 + 7 =$	$7 + 6 =$	$8 + 7 =$
	$5 + 7 =$	$7 + 8 =$	$5 + 7 =$	$13 - 8 =$
9.	$7 + 4 =$	$7 + 9 =$	$13 - 9 =$	$13 - 4 =$
	$9 + 7 =$	$6 + 7 =$	$7 + 5 =$	$7 + 6 =$
	$13 - 6 =$	$13 - 7 =$	$4 + 7 =$	$7 + 4 =$
	$7 + 7 =$	$7 + 8 =$	$8 + 7 =$	$7 + 7 =$
10.	$13 - 7 =$	$13 - 8 =$	$7 + = 13$	$12 = 7 +$
	$4 + 7 =$	$5 + 8 =$	$5 + = 12$	$15 = 8 +$
	$7 + 8 =$	$7 + 6 =$	$7 + = 14$	$13 = 6 +$
	$9 + 7 =$	$6 + 7 =$	$9 + = 16$	$14 = 7 +$

Omnibus.

II.

1. Kui omnibus raekoja ette jõudis, istus temas 6 last ja 8 täiskasvanut. Arvuta.
2. Raekoja ees läks 5 poisikest ja 1 vanahärra maha. Mitu inimest sõitis edasi?
3. Küüni tänava nurgal tuli veel 2 inimest maha, kuid sealsamas tuli ka 5 uut sõitjat peale. Mis arvutame siin?
4. Veski tänaval läksid maha 4 inimest. Kõik teised sõitsid jaama. Mitu inimest sõitis jaama?

$6 + 4 = 10$

$14 - 4 = 10$

5.	$5 = 4 +$		$6 = 4 +$
	$6 + 5 \text{ ehk } 6 + 4 + 1 =$		$6 + 6 \text{ ehk } 6 + 4 + =$
	$14 - 5 \text{ ,, } 14 - 4 - =$		$14 - 6 \text{ ,, } 14 - 4 - =$

6.	$7 = 4 +$		$8 = 4 +$
	$14 - 7 \text{ ehk } 14 - 4 - =$		$14 - 8 \text{ ehk } 14 - 4 - =$

7.	$9 = 4 +$	$6 + 7 =$	$14 - 5 =$
	$14 - 9 \text{ ehk } 14 - 4 - =$	$5 + 6 =$	$7 + 6 =$

8.	$6 + 5 =$	$6 + 8 =$	$6 + 7 =$	$14 - 5 =$
	$5 + 6 =$	$7 + 6 =$	$14 - 6 =$	$7 + 6 =$
	$14 - 7 =$	$14 - 8 =$	$6 + 6 =$	$6 + 5 =$
	$6 + 9 =$	$9 + 6 =$	$8 + 6 =$	$6 + 7 =$

9.	$14 - 9 =$	$6 + 6 =$	$9 + 6 =$	$14 - 7 =$
	$6 + 8 =$	$8 + 6 =$	$14 - 9 =$	$6 + 5 =$
	$5 + 6 =$	$14 - 8 =$	$6 + 6 =$	$9 + 6 =$
	$14 - 6 =$	$6 + 9 =$	$8 + 6 =$	$6 + 8 =$

10.	$6 + 9 =$	$14 - 6 =$	$6 + = 11$	$11 = 5 +$
	$14 - 7 =$	$14 - 9 =$	$7 + = 13$	$13 = 6 +$
	$8 + 6 =$	$14 - 5 =$	$6 + = 14$	$14 = 8 +$
	$6 + 6 =$	$14 - 8 =$	$6 + = 12$	$12 = 6 +$

Sünnipäev.

1. Hansu õel Lillil on sünnipäev. Kingitustelal on sünnipäeva-kook, mille ümber põleb 11 küünalt. 8 küünalt on valged, teised on punased. Arvuta.

2. Hans kinkis Lillile 8 värvipliatsit. Lillil oli varemini 6 pliatsit. Mis arvutame siin?

3. Lilli on sünnipäeva-võõraks 12 kooliõde kutsunud. Neist on juba tulnud 9. Mitu kooliõde peab veel tulema?

4. Sünnipäeva-kook lõigati 18-ks tükiks. Kohvi juures söödi 14 tükki ära. Mitu tükki on veel järel?

$$\begin{array}{l}
 5. \quad 6 = 5 + \qquad \qquad \qquad 8 = 5 + \\
 15 - 6 \text{ ehk } 15 - 5 - = \qquad 15 - 8 \text{ ehk } 15 - 5 - = \\
 7 = 5 + \qquad \qquad \qquad 9 = 5 + \\
 15 - 7 \text{ ,, } 15 - 5 - = \qquad 15 - 9 \text{ ,, } 15 - 5 - =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 6. \quad 7 = 6 + \qquad \qquad \qquad 9 = 6 + \\
 16 - 7 \text{ ehk } 16 - 6 - = \qquad 16 - 9 \text{ ehk } 16 - 6 - = \\
 8 = 6 + \qquad \qquad \qquad 8 = 7 + \\
 16 - 8 \text{ ,, } 16 - 6 - = \qquad 17 - 8 \text{ ,, } 17 - 7 - =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 7. \quad 9 = 7 + \qquad \qquad \qquad 9 + 4 = \qquad \qquad 12 - 6 = \\
 17 - 9 \text{ ehk } 17 - 7 - = \qquad 11 - 5 = \qquad \qquad 8 + 4 = \\
 9 = 8 + \qquad \qquad \qquad 9 + 7 = \qquad \qquad 12 - 9 = \\
 18 - 9 \text{ ,, } 18 - 8 - = \qquad 11 - 8 = \qquad \qquad 8 + 7 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 8. \quad 12 + 5 = \qquad \qquad 3 + 14 = \qquad \qquad 9 + 7 = \qquad \qquad 7 + 8 = \\
 15 - 7 = \qquad \qquad 19 - 16 = \qquad \qquad 14 - 8 = \qquad \qquad 13 - 8 = \\
 8 + 4 = \qquad \qquad 17 - 12 = \qquad \qquad 8 + 8 = \qquad \qquad 15 - 6 = \\
 2 + 9 = \qquad \qquad 4 + 13 = \qquad \qquad 12 - 5 = \qquad \qquad 18 - 9 =
 \end{array}$$

9.	$5 + 7 =$	$9 + 4 =$	$5 + 13 =$	$7 + 9 =$
	$3 + 8 =$	$6 + 8 =$	$17 - 14 =$	$5 + 8 =$
	$7 + 9 =$	$14 - 5 =$	$14 - 11 =$	$16 - 9 =$
	$13 - 6 =$	$12 - 9 =$	$8 + 11 =$	$16 - 5 =$

10.	$7 + = 12$	$8 + = 14$	$16 = 8 +$	$17 = 8 +$
	$9 + = 16$	$2 + = 11$	$12 = 5 +$	$15 = 6 +$
	$6 + = 11$	$5 + = 14$	$14 = 7 +$	$11 = 7 +$
	$3 + = 12$	$4 + = 12$	$18 = 9 +$	$13 = 4 +$

Antsu ajaviide.

1. Ants vahib aknast välja ja loendab möödaminejaid. Esimese viie minuti jooksul läheb turu poole 11 inimest. Sealt tagasi tuleb aga 5 inimest vähem. Arvuta.

2. Järgmise viie minuti jooksul on turuleminejaid 8 rohkem kui turult tulijaid. Turult tulijaid on 7. Mitu oli turuleminejaid?

3. Äkki muutub liikumine tänaval õige elavaks ja Ants loendab seal korraga 13 inimest. Ühel pool tänavat on neid 6. Arvuta.

4. Selle järele seisab tänav veidi aega päris tühi, kuid siis algab jälle liikumine. Viie minuti jooksul loendab Ants kokku 15 inimest, seal hulgas 6 last. Mitu oli täiskasvanuid?

5. Koosta veel ülesandeid tänavaliikumisest.

6.	$7 + 7 =$	$6 + 5 =$	$5 + 7 =$	$4 + 9 =$
	$13 - 5 =$	$14 - 9 =$	$15 - 8 =$	$16 - 9 =$
	$7 + 5 =$	$6 + 6 =$	$5 + 9 =$	$4 + 7 =$
	$13 - 8 =$	$14 - 5 =$	$15 - 9 =$	$16 - 8 =$

7.	$3 + 8 =$	$2 + 9 =$	$7 + 6 =$	$9 + 5 =$
	$17 - 9 =$	$18 - 9 =$	$12 - 9 =$	$6 + 8 =$
	$3 + 9 =$	$8 + 8 =$	$14 - 6 =$	$13 - 7 =$
	$17 - 8 =$	$15 - 9 =$	$8 + 4 =$	$16 - 9 =$

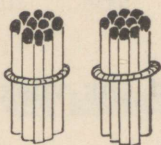
8.	$9 + 6 =$	$3 + 8 =$	$7 + 5 =$	$11 + 7 =$
	$17 - 9 =$	$11 + 5 =$	$17 - 5 =$	$13 + 5 =$
	$14 - 7 =$	$17 - 9 =$	$13 - 7 =$	$9 + 4 =$
	$3 + 9 =$	$8 + 6 =$	$14 - 9 =$	$4 + 8 =$

9.	$7 + = 14$	$9 + = 14$	$16 = 7 +$	$15 = 8 +$
	$8 + = 13$	$6 + = 12$	$11 = 4 +$	$18 = 9 +$
	$9 + = 16$	$5 + = 11$	$15 = 6 +$	$13 = 5 +$
	$4 + = 12$	$8 + = 17$	$17 = 9 +$	$14 = 7 +$

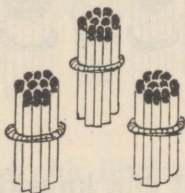
10.	$3 + 8 - 5 =$	$7 + 8 - 9 =$	$4 + 9 - 5 =$
	$6 + 7 - 4 =$	$18 - 9 + 6 =$	$14 - 8 + 5 =$
	$18 - 5 - 8 =$	$15 - 8 + 4 =$	$12 - 3 + 6 =$
	$14 - 7 + 5 =$	$6 + 9 - 7 =$	$6 + 6 - 8 =$

11.	$5 + 6 - 8 =$	$18 - 9 + 4 =$	$13 - 9 + 15 =$
	$16 - 8 + 6 =$	$4 + 5 + 8 =$	$9 + 9 - 12 =$
	$12 - 4 + 3 =$	$20 - 7 - 6 =$	$12 - 6 + 14 =$
	$4 + 7 - 9 =$	$9 + 2 + 8 =$	$15 - 7 + 11 =$

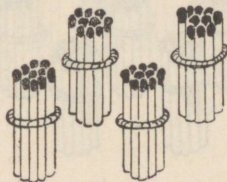
6. Kümnelised saja piiris.

20

2 kümnelist ehk kakskümmend

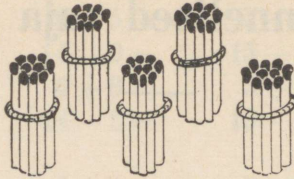
20**30**

3 kümnelist ehk kolmkümmend

30**40**

4 kümnelist ehk nelikümmend

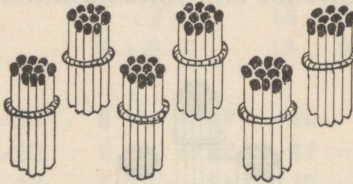
40

50

5 kümnelist ehk viiskümmend

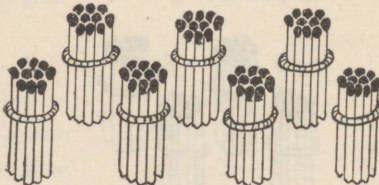
50

60

6 kümnelist ehk kuuskümmend

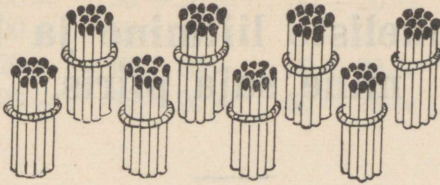
60

70

7 kümnelist ehk seitsekümmend

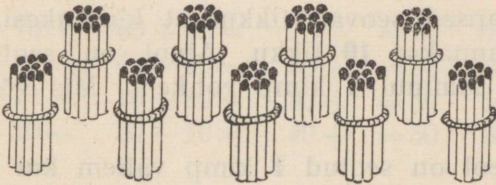
70

80

8 kümnelist ehk kaheksakümmend

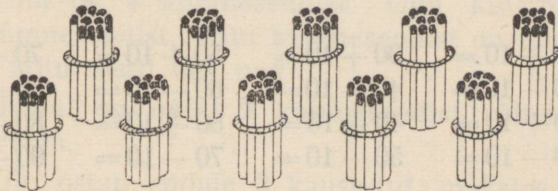
80

90

9 kümnelist ehk üheksakümmend

90

100

10 kümnelist ehk sada

100

7. Kümneliste liitmine ja lahutamine saja piiris.

Tikukimpudest.

1. Lapsed seovad tikkudest kimbukesi. Igasse kimpu pannakse **10** tikku. Ainol on seotud juba **2** kimpu, Maimul **1** kimp rohkem. Mis võime siin arvutada?

2. Leol on seotud **1** kimp vähem kui Ainol ja Maimul kokku. Mitu kimpu on seotud Leol ja mitu tikku see on?

3. Mitu tikku ja mitu kimpu on seotud kolmel lapsel kokku?

4. Koosta veel ülesandeid tikukimpudest.

5.

$10 + 10 =$	$30 + 10 =$	$50 + 10 =$	$70 + 10 =$
$20 - 10 =$	$40 - 10 =$	$60 - 10 =$	$80 - 10 =$
$20 + 10 =$	$40 + 10 =$	$60 + 10 =$	$80 + 10 =$
$30 - 10 =$	$50 - 10 =$	$70 - 10 =$	$90 - 10 =$

6.

$90 + 10 =$	$10 + 30 =$	$10 + 50 =$	$10 + 70 =$
$100 - 10 =$	$40 - 30 =$	$60 - 50 =$	$80 - 70 =$
$10 + 20 =$	$10 + 40 =$	$10 + 60 =$	$10 + 80 =$
$30 - 20 =$	$50 - 40 =$	$70 - 60 =$	$90 - 80 =$

7. $10 + 90 =$ $30 + 20 =$ $50 + 20 =$ $70 + 20 =$
 $100 - 90 =$ $50 - 20 =$ $70 - 20 =$ $90 - 20 =$
 $20 + 20 =$ $40 + 20 =$ $60 + 20 =$ $80 + 20 =$
 $40 - 20 =$ $60 - 20 =$ $80 - 20 =$ $100 - 20 =$

8. $20 + 10 =$ $60 - 50 =$ $30 - 10 =$ $10 + 60 =$
 $10 + 40 =$ $90 + 10 =$ $70 + 20 =$ $50 - 20 =$
 $80 - 10 =$ $100 - 90 =$ $60 + 10 =$ $100 - 10 =$
 $20 + 20 =$ $10 + 20 =$ $80 - 20 =$ $100 - 20 =$

9. $80 - 70 =$ $60 + 20 =$ $10 + = 90$ $70 = 10 +$
 $40 + 10 =$ $40 - 30 =$ $60 + = 80$ $90 = 80 +$
 $70 - 10 =$ $10 + 80 =$ $30 + = 50$ $50 = 30 +$
 $60 - 20 =$ $50 - 10 =$ $40 + = 50$ $60 = 40 +$

Kümnesendistest.

1. Ülol on 4 kümnesendist. Onu kingib talle veel 5 kümnesendist. Mitu kümnesendist on tal nüüd kokku? Mitu senti see on?

2. Tõnul on nüüd 2 kümnesendist vähem kui Ülol. Arvuta.

3. Ülo ostab endale 2 kaustikut, makstes kum-mastki 30 senti. Mis arvutame siin?

4. Mitu kümnesendist on Tõnul nüüd rohkem kui Ülol ja mitu senti see on?

5. Koosta veel ülesandeid kümnesendistest.

6. $20 + 30 =$ $20 + 50 =$ $20 + 70 =$ $30 + 30 =$
 $50 - 30 =$ $70 - 50 =$ $90 - 70 =$ $60 - 30 =$
 $20 + 40 =$ $20 + 60 =$ $20 + 80 =$ $40 + 30 =$
 $60 - 40 =$ $80 - 60 =$ $100 - 80 =$ $70 - 30 =$

7. $50 + 30 =$ $70 + 30 =$ $30 + 50 =$ $30 + 70 =$
 $80 - 30 =$ $100 - 30 =$ $80 - 50 =$ $100 - 70 =$
 $60 + 30 =$ $30 + 40 =$ $30 + 60 =$ $40 + 40 =$
 $90 - 30 =$ $70 - 40 =$ $90 - 60 =$ $80 - 40 =$

8. $50 + 40 =$ $40 + 50 =$ $50 + 50 =$ $20 + 70 =$
 $90 - 40 =$ $90 - 50 =$ $100 - 50 =$ $40 + 30 =$
 $60 + 40 =$ $40 + 60 =$ $20 + 40 =$ $80 - 30 =$
 $100 - 40 =$ $100 - 60 =$ $80 - 60 =$ $70 - 40 =$

9. $30 + 40 =$ $60 + 40 =$ $60 - 30 =$ $50 + 40 =$
 $80 - 50 =$ $90 - 50 =$ $80 - 40 =$ $100 - 80 =$
 $30 + 60 =$ $50 + 50 =$ $20 + 60 =$ $30 + 30 =$
 $40 + 40 =$ $100 - 30 =$ $90 - 60 =$ $40 + 50 =$

10. $60 - 40 =$ $30 + 40 =$ $30 +$ $= 80$ $100 = 60 +$
 $70 + 30 =$ $70 - 50 =$ $50 +$ $= 90$ $80 = 30 +$
 $20 + 80 =$ $60 + 30 =$ $40 +$ $= 70$ $60 = 40 +$
 $100 - 40 =$ $40 + 60 =$ $50 +$ $= 100$ $90 = 50 +$

8. Liitmise ja lahutamise kordamine.

Kilogramm.

1. Kaalu 1 kilogramm liiva, 1 kilogramm leivajahu, 1 kilogramm saepuru. Missuguse aine kilogramm on kogult kõige suurem?

2. Kilogrammi nimetatakse ka veel **kiloks** ja kirjutatakse lühendatult **kg**. Mitu kilo leiba jääb järgi, kui kaupmees lõikab 12 kg raskuse leivapätsi otsast 4 kg maha?

3. Kaupmees ostab 14 kg vorsti. Seal hulgas on teevorsti 8 kg, muu on kõik suitsuvorst. Arvuta.

4. Rasva ostab kaupmees 9 kg, võid aga 4 kg rohkem. Mis arvutame siin?

5. Suhkrut on poes hommikul 18 kg. Päeva jooksul müüakse 9 kg. Mitu kilo suhkrut on õhtul poes järel?

6.

$10 + 6 =$	$20 - 8 =$	$7 + 11 =$	$13 + 3 =$
$14 - 4 =$	$17 - 7 =$	$8 + 10 =$	$17 - 5 =$
$18 - 3 =$	$10 + 9 =$	$14 - 12 =$	$9 + 2 =$
$12 + 5 =$	$14 + 2 =$	$18 - 16 =$	$11 - 4 =$

7.

$4 + 12 =$	$8 + 6 =$	$11 + 7 =$	$3 + 15 =$
$17 - 13 =$	$12 - 6 =$	$14 + 4 =$	$6 + 12 =$
$16 - 11 =$	$10 - 4 =$	$18 - 6 =$	$9 + 6 =$
$7 + 13 =$	$8 + 3 =$	$12 + 8 =$	$7 + 5 =$

8.

$8 + 7 =$	$11 - 7 =$	$18 - 15 =$	$2 + 13 =$
$5 + 8 =$	$14 - 6 =$	$16 - 2 =$	$16 - 3 =$
$3 + 8 =$	$16 - 9 =$	$11 + 6 =$	$4 + 15 =$
$6 + 7 =$	$15 - 8 =$	$16 - 14 =$	$19 - 6 =$

9.	$7 + = 12$	$3 + = 12$	$18 = 7 +$	$20 = 14 +$
	$4 + = 11$	$6 + = 14$	$13 = 6 +$	$16 = 12 +$
	$9 + = 15$	$9 + = 18$	$16 = 5 +$	$20 = 11 +$
	$6 + = 11$	$7 + = 11$	$14 = 9 +$	$18 = 15 +$

Jõulude ootel.

1. Jõulud on ligidal. Lapsed teevad jõulupuuehteid. Läikpaberist tehti kaks ahelat: üks on **9** m pikk, teine **6** m. Arvuta.

2. Endel tegi hõbepaberist **14** jõulupuutähte. Ta mõtleb neid veel **6** teha. Mis arvutame siin?

3. Arno hõbetas särjesapiga **6** suurt kuusekäbi. Üldse ta kavatses hõbetada **14** käbi. Mitu käbi peab ta veel hõbetama?

4. Kүүnlad on ka juba ostetud. Valgeid on **20**, värvilisi **6** vähem. Mitu on värvilisi?

5. Jõuluõunad on emal juba sügisest saadik tagavaraks. Tal on kokku **80** õuna, neist **50** väikest sibulõuna, teised on suuremad. Mitu on suuremaid?

6.	$8 + 10 =$	$17 + 2 =$	$18 - 13 =$	$7 + 12 =$
	$16 - 13 =$	$7 + 4 =$	$16 - 10 =$	$12 - 5 =$
	$3 + 17 =$	$9 + 8 =$	$12 - 8 =$	$14 - 9 =$
	$20 - 15 =$	$15 - 4 =$	$13 - 9 =$	$9 + 9 =$

7.	$15 + 4 =$	$6 + 8 =$	$14 + 5 =$	$5 + 13 =$
	$8 + 7 =$	$16 - 8 =$	$12 + 7 =$	$15 - 13 =$
	$5 + 9 =$	$8 + 8 =$	$13 - 8 =$	$20 - 18 =$
	$14 - 8 =$	$19 - 8 =$	$15 - 9 =$	$6 + 13 =$

8. $11 - 9 =$ $4 + 13 =$ $80 - 50 =$ $19 - 12 =$
 $6 + 9 =$ $8 + 11 =$ $19 - 16 =$ $40 + 20 =$
 $18 - 5 =$ $9 + 4 =$ $7 + 7 =$ $20 - 16 =$
 $5 + 6 =$ $4 + 8 =$ $3 + 9 =$ $70 - 40 =$

9. $5 + = 18$ $12 + = 19$ $16 = 9 +$ $20 = 13 +$
 $3 + = 20$ $14 + = 19$ $13 = 6 +$ $17 = 9 +$
 $8 + = 19$ $7 + = 16$ $11 = 8 +$ $14 = 5 +$
 $5 + = 17$ $9 + = 13$ $15 = 7 +$ $16 = 8 +$

Lumesõda.

1. Ilm on sula. Poisid ehitavad kooliõues kindlust. Seal on **9** esimese ja **7** teise klassi poissi töös. Arvuta.

2. Juba on kokku veeretatud **18** suurt lumepalli. Seal tungivad vaenlased ootamata peale ja sõtkuvad **6** palli puruks. Mitu jäi terveks?

3. Kui kindlus valmis, algab lahing. Lahingust võtab osa **17** poissi. Neist hakkavad kindlust kaitsema **8** poissi, teised tungivad peale. Mis arvutame siin?

4. Arno peab tegema pealetungijatele **60** kuuli. Tal on juba valmis **30** kuuli. Mitu peab ta veel tegema?

5. Koosta veel ülesandeid lumesõjast.

6. $7 + 9 =$ $8 + 5 =$ $20 - 11 =$ $17 - 12 =$
 $13 - 6 =$ $14 - 7 =$ $5 + 7 =$ $3 + 16 =$
 $4 + 7 =$ $18 - 9 =$ $7 + 8 =$ $9 + 11 =$
 $11 - 5 =$ $4 + 9 =$ $7 + 6 =$ $19 - 14 =$

7. $12 + 6 =$ $4 + 16 =$ $16 + 3 =$ $17 - 14 =$
 $19 - 7 =$ $19 - 17 =$ $5 + 7 =$ $5 + 12 =$
 $6 + 6 =$ $12 - 7 =$ $11 - 6 =$ $11 + 9 =$
 $11 - 8 =$ $2 + 17 =$ $17 - 8 =$ $12 - 4 =$

8. $9 + 2 =$ $6 + 8 =$ $17 - 13 =$ $5 + 8 =$
 $18 - 9 =$ $13 - 6 =$ $8 + 7 =$ $16 - 7 =$
 $4 + 8 =$ $3 + 14 =$ $3 + 9 =$ $20 - 9 =$
 $15 - 6 =$ $20 - 16 =$ $14 - 8 =$ $7 + 5 =$

9. $6 + = 18$ $13 + = 17$ $20 = 13 +$ $18 = 11 +$
 $4 + = 16$ $18 + = 20$ $18 = 15 +$ $16 = 9 +$
 $5 + = 11$ $9 + = 16$ $15 = 7 +$ $20 = 8 +$
 $7 + = 14$ $14 + = 19$ $17 = 4 +$ $19 = 12 +$

Kaupmeest mängimas.

1. Arvutamistunnis mängitakse kaupmeest. Arno ostab 1 vihiku ja 1 sulepea. Vihik maksab 6 senti, sulepea on 4 senti kallim. Mitu senti maksavad vihik ja sulepea kokku?

2. Arno ulatab kaupmehele 20 senti. Mis võime siin arvutada?

3. Salmel on 2 kolmesendist ja 1 viiesendine raha. Mitu senti on Salmel raha?

4. Salme tahab osta joonistusploki. See maksab 18 senti. Mitu senti peab Salme naabrilt laenama?

5. Koosta veel ülesandeid ostmisest ja müümisest.

6. $13 - 5 =$ $15 - 7 =$ $90 - 70 =$ $6 + 11 =$
 $8 + 4 =$ $9 + 3 =$ $20 + 40 =$ $19 - 15 =$
 $12 + 4 =$ $6 + 5 =$ $100 - 30 =$ $30 + 20 =$
 $20 - 4 =$ $12 - 9 =$ $40 + 40 =$ $7 + 8 =$

7. $15 + 3 =$ $9 + 5 =$ $5 + 11 =$ $13 + 5 =$
 $18 - 7 =$ $13 - 7 =$ $40 + 50 =$ $13 - 4 =$
 $14 - 5 =$ $11 - 4 =$ $18 - 14 =$ $17 - 9 =$
 $12 - 6 =$ $8 + 9 =$ $2 + 18 =$ $17 - 6 =$

8. $3 + 15 =$ $19 - 8 =$ $6 + 12 =$ $70 - 50 =$
 $17 - 4 =$ $13 - 6 =$ $60 + 30 =$ $9 + 11 =$
 $15 - 8 =$ $5 + 14 =$ $18 - 11 =$ $16 - 13 =$
 $3 + 9 =$ $6 + 6 =$ $4 + 7 =$ $100 - 40 =$

9. $6 + = 12$ $15 + = 20$ $15 = 11 +$ $14 = 7 +$
 $4 + = 13$ $17 + = 19$ $19 = 5 +$ $16 = 13 +$
 $8 + = 16$ $11 + = 17$ $17 = 8 +$ $18 = 9 +$
 $9 + = 17$ $6 + = 14$ $20 = 13 +$ $11 = 6 +$

Sentimeeter.

1. Vaatle sentimeetriteks jagatud meetripuud. Mitu sentimeetrit on 1-s meetris?

2. Võrdle arvutamisevihiku ruuduvahe laiust sentimeetriga. Mitu niisugust ruuduvahet tuleb iga sentimeetri kohta?

3. Sentimeeter kirjutatakse lühendatult **cm**. Mitme sentimeetri pikkune tükk jääb üle, kui me **80** cm pikkuse paela otsast lõikame maha **30** cm?

4. Luule kudus enne lõunat **8** cm pitsi, peale lõunat aga **1** cm vähem. Mitu sentimeetrit pitsi kudus Luule päeva jooksul?

5. Tõnu joonistas **8** cm kõrguse kuuse. Jüri joonistatud kuusk oli **3** cm madalam. Arvuta.

6. Antsu pliiats oli **12** cm pikk, Reinu pliiats aga **5** cm pikem. Mis arvutame siin?

$$\begin{array}{r}
 \mathbf{7.} \quad 50 - 30 - 6 = \quad 4 + 16 - 7 = \quad 14 - 6 + 8 = \\
 19 - 16 + 8 = \quad 19 - 15 + 7 = \quad 12 - 4 + 3 = \\
 17 - 13 + 9 = \quad 16 - 14 + 9 = \quad 7 + 9 + 4 = \\
 80 - 70 + 5 = \quad 5 + 14 - 5 = \quad 13 + 6 - 9 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \mathbf{8.} \quad 11 - 4 + 12 = \quad 6 + 11 - 4 = \quad 11 - 8 + 16 = \\
 8 + 6 - 11 = \quad 4 + 13 - 9 = \quad 14 - 7 + 4 = \\
 15 - 7 + 4 = \quad 18 - 15 + 9 = \quad 16 - 9 + 11 = \\
 16 - 3 - 6 = \quad 20 - 12 + 5 = \quad 19 - 3 - 12 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \mathbf{9.} \quad 14 + 6 + 70 = \quad 9 + 8 - 12 = \quad 5 + 4 + 5 = \\
 12 + 8 - 10 = \quad 6 + 9 - 13 = \quad 7 + 6 - 4 = \\
 12 + 5 - 15 = \quad 12 - 6 + 14 = \quad 8 + 7 + 4 = \\
 18 - 5 - 13 = \quad 15 - 8 + 13 = \quad 5 + 6 + 7 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \mathbf{10.} \quad 7 + 8 - 11 = \quad 80 - 60 - 15 = \quad 19 - 14 + 9 = \\
 13 + 7 + 50 = \quad 6 + 12 - 16 = \quad 5 + 15 - 8 = \\
 13 - 9 + 16 = \quad 30 + 70 - 50 = \quad 4 + 14 - 9 = \\
 9 + 9 - 14 = \quad 20 - 18 + 13 = \quad 20 - 16 + 8 =
 \end{array}$$

9. Korrutamise ja jagamise kahekümne piires.

Mänguasjade-kaupluses.

1. Isa läks Karliga mänguasjade-kauplusesse. Seal nägi Karli akna all laual 2 rida kummipalle, kummaski reas 8 palli. Arvuta.

2. Ühel riiulil silmas Karli 12 toredat hobust. Needki olid seatud ridadesse, igasse ritta 6 hobust. Mitmesse ritta olid seatud hobused?

3. Sealsamas kõrval seisis 2 mänguautot, kummaski 5 sõitjat. Mis arvutame siin?

4. Teisel riiulil olid raudtee-rongid. Igas rongis oli 7 vagunit ja kokku oli neid 14. Mitu rongi oli riiulil?

5. Isa ostis Karlile 20 senti eest mõned ilusad puust koerakesed, makstes 10 senti koerakesest. Mitu koerakest ostis isa?

6.

$1 + 1 =$	$2 + 2 =$	$3 + 3 =$	$4 + 4 =$
$2 \cdot 1 =$	$2 \cdot 2 =$	$2 \cdot 3 =$	$2 \cdot 4 =$
$2 = 1 +$	$4 = 2 +$	$6 = 3 +$	$8 = 4 +$
$2 : 1 =$	$4 : 2 =$	$6 : 3 =$	$8 : 4 =$

7.

$5 + 5 =$	$6 + 6 =$	$7 + 7 =$	$8 + 8 =$
$2 \cdot 5 =$	$2 \cdot 6 =$	$2 \cdot 7 =$	$2 \cdot 8 =$
$10 = 5 +$	$12 = 6 +$	$14 = 7 +$	$16 = 8 +$
$10 : 5 =$	$12 : 6 =$	$14 : 7 =$	$16 : 8 =$

$$\begin{array}{cccc}
 8. & 9 + 9 = & 10 + 10 = & 2 \cdot 1 = & 2 \cdot 3 = \\
 & 2 \cdot 9 = & 2 \cdot 10 = & 2 : 1 = & 6 : 3 = \\
 & 18 = 9 + & 20 = 10 + & 2 \cdot 2 = & 2 \cdot 4 = \\
 & 18 : 9 = & 20 : 10 = & 4 : 2 = & 8 : 4 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 9. & 2 \cdot 5 = & 2 \cdot 7 = & 2 \cdot 9 = & 2 \cdot 7 = \\
 & 10 : 5 = & 14 : 7 = & 18 : 9 = & 18 : 9 = \\
 & 2 \cdot 6 = & 2 \cdot 8 = & 2 \cdot 10 = & 2 \cdot 8 = \\
 & 12 : 6 = & 16 : 8 = & 20 : 10 = & 12 : 6 =
 \end{array}$$

Uno ja Juta mängimas.

1. Juta mängis nukkudega. Tal oli **2** nukuvoodit, kummaski voodis magas **2** nukukest. Peale selle oli tal veel **1** nukuke — selle jaoks voodit ei olnud. Arvuta.

2. Uno tegi endale puuhobuseid. Kui tal **8** hobust valmis oli, hakkas ta neid saanide ette rakendama. Iga saani ette ta pani **3** hobust, kuid viimase jaoks jäi neid vähem. Mitme saani ette sai **3** hobust ja mitu hobust jäi viimase saani jaoks?

3. Siis tuli ema ja tõi kummalegi lapsele **5** õuna. **4** õuna pani ta kappi isa jaoks. Mitu õuna tõi ema?

4. Pärast tegi Uno veel **15** puulehma ja mahutas nad tikutoosidest ehitatud lautadesse, igasse lauta **6** lehma. Mis üle jäid, need Uno andis Jutale. Mitu lauta oli Unol ja mitu lehma sai Jutale?

$$\begin{array}{cccc}
 5. & 2 + 2 + 1 = & 3 + 3 + 1 = & 3 + 3 + 2 = & 4 + 4 + 1 = \\
 & 2 \cdot 2 + 1 = & 2 \cdot 3 + 1 = & 2 \cdot 3 + 2 = & 2 \cdot 4 + 1 = \\
 & 5 = 2 + 2 + & 7 = 3 + 3 + & 8 = 3 + 3 + & 9 = 4 + 4 + \\
 & 5 : 2 = 2(1) & 7 : 3 = & 8 : 3 = & 9 : 4 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 6. & 4+4+2= & 4+4+3= & 5+5+1= & 5+5+2= \\
 & 2 \cdot 4+2= & 2 \cdot 4+3= & 2 \cdot 5+1= & 2 \cdot 5+2= \\
 & 10=4+4+ & 11=4+4+ & 11=5+5+ & 12=5+5+ \\
 & 10 : 4= & 11 : 4= & 11 : 5= & 12 : 5=
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 7. & 5+5+3= & 5+5+4= & 6+6+1= & 6+6+2= \\
 & 2 \cdot 5+3= & 2 \cdot 5+4= & 2 \cdot 6+1= & 2 \cdot 6+2= \\
 & 13=5+5+ & 14=5+5+ & 13=6+6+ & 14=6+6+ \\
 & 13 : 5= & 14 : 5= & 13 : 6= & 14 : 6=
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 8. & 6+6+3= & 6+6+4= & 6+6+5= & 2 \cdot 5+1= \\
 & 2 \cdot 6+3= & 2 \cdot 6+4= & 2 \cdot 6+5= & 11 : 5= \\
 & 15=6+6+ & 16=6+6+ & 17=6+6+ & 2 \cdot 4+3= \\
 & 15 : 6= & 16 : 6= & 17 : 6= & 11 : 4=
 \end{array}$$

Ahjüketmisest.

1. Isa lõhkus peeneks kolm pakku. 2-st sai ta kummastki 7 halgu, kolmandast aga 5 halgu. Arvuta.

2. Neid halgusid tuppka kandes võttis isa iga kord 9 halgu sülle. Mis viimasest sületäiest üle jäid, pidin mina tooma. Mitu sületäit sai isa ja mitu halgu pidin mina tooma?

3. Meil oli 2 ahju. Isa pani kummassegi 8 halgu. Ülejäänud halud ta viis kööki. Mis arvutame siin?

4. Mitu päeva saab läbi 17 haluga ja mitu halgu jääb veel üle, kui päevas põletada 7 halgu?

5. Koosta veel ülesandeid ahjüketmisest.

$$\begin{array}{cccc}
 6. & 7+7+1= & 7+7+2= & 7+7+3= & 7+7+4= \\
 & 2 \cdot 7+1= & 2 \cdot 7+2= & 2 \cdot 7+3= & 2 \cdot 7+4= \\
 & 15=7+7+ & 16=7+7+ & 17=7+7+ & 18=7+7+ \\
 & 15 : 7= & 16 : 7= & 17 : 7= & 18 : 7=
 \end{array}$$

7. $7+7+5=$ $7+7+6=$ $8+8+1=$ $8+8+2=$
 $2 \cdot 7+5=$ $2 \cdot 7+6=$ $2 \cdot 8+1=$ $2 \cdot 8+2=$
 $19=7+7+$ $20=7+7+$ $17=8+8+$ $18=8+8+$
 $19 : 7=$ $20 : 7=$ $17 : 8=$ $18 : 8=$

8. $8+8+3=$ $8+8+4=$ $9+9+1=$ $9+9+2=$
 $2 \cdot 8+3=$ $2 \cdot 8+4=$ $2 \cdot 9+1=$ $2 \cdot 9+2=$
 $19=8+8+$ $20=8+8+$ $19=9+9+$ $20=9+9+$
 $19 : 8=$ $20 : 8=$ $19 : 9=$ $20 : 9=$

Varblastest.

1. Kui perenaine läks sigu söötma, sädistasid varblased aialattidel. 2-l latil oli kummalgi 7 varblast, kolmandal aga ainult 4. Arvuta.

2. Perenaine pani panged maha ja astus ise lauta. Kohe olid varblased jaol, kummalgi pangel 6 varblast. Mis arvutame siin?

3. Kõik aga ei julgenud tulla. Aramad jäid kisama pisut eemale lumele. Mitu varblast jäi kisama lumele?

4. Kui perenaine laudast välja tuli, lendasid kõik 18 varblast vurinal minema. 2 lendas haopinule, teised kõik õues kasvavate kuuskeede otsa, iga kuuse otsa 8 varblast. Mitu kuuske kasvas õues?

5. Koosta veel ülesandeid varblastest.

6.	$2 \cdot 2 =$	$2 : 1 =$	$16 : 6 =$	$19 : 8 =$
	$14 : 7 =$	$11 : 4 =$	$2 \cdot 4 =$	$2 \cdot 3 =$
	$13 : 6 =$	$2 \cdot 7 =$	$15 : 7 =$	$10 : 5 =$
	$2 \cdot 6 =$	$12 : 5 =$	$6 : 3 =$	$7 : 3 =$
7.	$16 : 8 =$	$20 : 9 =$	$9 : 4 =$	$20 : 10 =$
	$2 \cdot 8 =$	$11 : 5 =$	$15 : 6 =$	$2 \cdot 10 =$
	$13 : 5 =$	$2 \cdot 9 =$	$2 \cdot 5 =$	$12 : 6 =$
	$17 : 7 =$	$8 : 4 =$	$18 : 9 =$	$10 : 4 =$
8.	$17 : 6 =$	$20 : 8 =$	$14 : 6 =$	$8 : 3 =$
	$19 : 9 =$	$16 : 7 =$	$18 : 8 =$	$17 : 8 =$
	$4 : 2 =$	$11 : 4 =$	$14 : 5 =$	$20 : 7 =$
	$2 \cdot 1 =$	$5 : 2 =$	$19 : 7 =$	$2 \cdot 9 =$
9.	$18 : 7 =$	$15 : 7 =$	$16 : 7 =$	$9 : 4 =$
	$16 : 8 =$	$19 : 9 =$	$11 : 4 =$	$14 : 5 =$
	$13 : 5 =$	$20 : 8 =$	$18 : 9 =$	$16 : 6 =$
	$17 : 6 =$	$12 : 6 =$	$20 : 10 =$	$19 : 7 =$

Juturaamatutest.

1. Andresel oli **3** ilusat juturaamatut, igas raamatus oli **5** pilti. Arvuta.

2. Ühes raamatus oli **15** lehekülge. Mitme päevaga saab Andres selle raamatu läbi, kui ta loeb päevas **5** lehekülge?

3. Teises raamatus oli **3** juttu, iga jutt oli **4** lehekülge pikk. Mis arvutame siin?

4. Mitme päevaga jõuab Andres läbi lugeda **18**-leheküljelise raamatu, kui ta loeb päevas **6** lehekülge?

5. Koosta veel ülesandeid juturaamatutest.

6.	$1 + 1 + 1 =$	$2 + 2 + 2 =$	$3 + 3 + 3 =$
	$3 \cdot 1 =$	$3 \cdot 2 =$	$3 \cdot 3 =$
	$3 = 1 + 1 +$	$6 = 2 + 2 +$	$9 = 3 + 3 +$
	$3 : 1 =$	$6 : 2 =$	$9 : 3 =$

7.	$4 + 4 + 4 =$	$5 + 5 + 5 =$	$6 + 6 + 6 =$
	$3 \cdot 4 =$	$3 \cdot 5 =$	$3 \cdot 6 =$
	$12 = 4 + 4 +$	$15 = 5 + 5 +$	$18 = 6 + 6 +$
	$12 : 4 =$	$15 : 5 =$	$18 : 6 =$

8.	$3 \cdot 1 =$	$3 \cdot 3 =$	$3 \cdot 5 =$	$3 \cdot 4 =$
	$3 : 1 =$	$9 : 3 =$	$15 : 5 =$	$21 : 7 =$
	$3 \cdot 2 =$	$3 \cdot 4 =$	$3 \cdot 7 =$	$3 \cdot 6 =$
	$6 : 2 =$	$12 : 4 =$	$18 : 6 =$	$12 : 4 =$

Veskimäel.

1. Poisid käisid iga päev Veskimäel kelgutamas. Praegugi lendas sealt **3** suurt kelgu vuhinal alla, igal kelgul **3** poissi. Neile järgnes veel **1** väiksem kelk **2** poisiga. Arvuta.

2. Vahepeal oli jälle **11** poissi kelkudega mäele roninud. Igale kelgule istus **3** poissi, kuid viimasele kelgule jäi neid vähem. Mitmele kelgule sai **3** poissi ja mitu poissi jäi viimasele kelgule?

3. Siis sidusid poisid 4 kelku üksteise taha rongi; kolmele esimesele ronis igaühele 5 poissi, viimasele 4 poissi. Mis arvutame siin?

4. Mäest alla jõudes läks rong vupsti ümber — poisid kõik lumme. 7 poissi teesklesid haavatuid ja jäid lamama, teised kõik tõusid püsti. Mitu poissi tõusis püsti?

5. Hakati kiiruga haavatuid kelkudele kandma. Igale kelgule pandi kaks haavatut, kuid viimasele kelgule kaht ei jäänud. Mitmele kelgule sai 2 haavatut ja mitu haavatut jäi viimasele kelgule?

6. Koosta veel ülesandeid kelgutamisest.

$$\begin{array}{lll}
 7. & 2+2+2+1= & 3+3+3+1= & 3+3+3+2= \\
 & 3 \cdot 2+1= & 3 \cdot 3+1= & 3 \cdot 3+2= \\
 & 7=2+2+2+ & 10=3+3+3+ & 11=3+3+3+ \\
 & 7:2= & 10:3= & 11:3=
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 8. & 4+4+4+1= & 4+4+4+2= & 4+4+4+3= \\
 & 3 \cdot 4+1= & 3 \cdot 4+2= & 3 \cdot 4+3= \\
 & 13=4+4+4+ & 14=4+4+4+ & 15=4+4+4+ \\
 & 13:4= & 14:4= & 15:4=
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 9. & 5+5+5+1= & 5+5+5+2= & 5+5+5+3= \\
 & 3 \cdot 5+1= & 3 \cdot 5+2= & 3 \cdot 5+3= \\
 & 16=5+5+5+ & 17=5+5+5+ & 18=5+5+5+ \\
 & 16:5= & 17:5= & 18:5=
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 10. & 5+5+5+4= & 6+6+6+1= & 6+6+6+2= \\
 & 3 \cdot 5+4= & 3 \cdot 6+1= & 3 \cdot 6+2= \\
 & 19=5+5+5+ & 19=6+6+6+ & 20=6+6+6+ \\
 & 19:5= & 19:6= & 20:6=
 \end{array}$$

Jänesed.

1. Kord külmal kuuvalgel ööl nosisid jänesed Kuusiku toa taga laste pandud ristikkeinte kallal. Nad asusid **3**-s salgas, igaühes **4** jänest. Eemal põllul hüppas veel **3** jänest. Arvuta.

2. Siis tulid ka need **3** jänest põllult teiste juurde ja nüüd nad jagunesid **5**-kaupa salkadesse. Mitu salka neist sai?

3. Kuid peagi lippas **4** jänest minema. Mitu jäi järele?

4. Ülejäänud jänesed jagunesid **3**-kaupa salkadesse, ainult ühte salka jäi neid vähem. Mitmesse salka sai igaühete **3** jänest ja mitu jäi neid väiksemasse salka?

5.	$3 \cdot 1 =$	$3 \cdot 5 =$	$3 \cdot 2 =$	$3 \cdot 3 =$
	$15 : 5 =$	$14 : 4 =$	$11 : 3 =$	$3 : 1 =$
	$13 : 4 =$	$6 : 2 =$	$17 : 5 =$	$15 : 4 =$
	$19 : 5 =$	$19 : 6 =$	$20 : 6 =$	$18 : 5 =$

6.	$3 \cdot 4 =$	$3 \cdot 6 =$	$14 : 4 =$	$3 \cdot 2 =$
	$12 : 4 =$	$10 : 3 =$	$11 : 3 =$	$6 : 2 =$
	$18 : 6 =$	$16 : 5 =$	$3 \cdot 3 =$	$19 : 6 =$
	$7 : 2 =$	$9 : 3 =$	$19 : 5 =$	$16 : 5 =$

7.	$3 \cdot 6 =$	$13 : 4 =$	$12 : 4 =$	$18 : 5 =$
	$18 : 6 =$	$3 \cdot 5 =$	$17 : 5 =$	$3 : 1 =$
	$10 : 3 =$	$3 \cdot 4 =$	$3 \cdot 1 =$	$20 : 6 =$
	$7 : 2 =$	$9 : 3 =$	$15 : 4 =$	$15 : 5 =$

Pakasetaaadi loss.

1. Kaugel põhjamaal asetseb Pakasetaaadi loss. Lossi ümbritseb jääpankadest ehitatud müür 4 kõrge torniga. Igas tornis valvab 5 sõdurit suurte hõbekirvestega. Arvuta.

2. Lossi uste ees lamavad jääkarud. Iga ukse ees on neid 4, kokku aga 16. Mitu ust on Pakasetaaadi lossil?

3. Lossi suures saalis asub Pakasetaaadi hõbedane troon. Trooni seljatuge kaunistab suur 4-haruline kullast täht, millel iga haru küljes sätendab 3 imeilusat kalliskivi. Mis arvutame siin?

4. Saali akendel asub 8 toredat jääst vaasi lumeräitsakatest lilledega. Igak aknal on neid 2. Mitu akent on saalil?

5.

$1+1+1+1=$	$2+2+2+2=$	$3+3+3+3=$
$4 \cdot 1=$	$4 \cdot 2=$	$4 \cdot 3=$
$4=1+1+1+1$	$8=2+2+2+2$	$12=3+3+3+3$
$4 : 1=$	$8 : 2=$	$12 : 3=$

6.

$4+4+4+4=$	$5+5+5+5=$	$4 \cdot 1=$
$4 \cdot 4=$	$4 \cdot 5=$	$4 : 1=$
$16=4+4+4+4$	$20=5+5+5+5$	$4 \cdot 2=$
$16 : 4=$	$20 : 5=$	$8 : 2=$

7.	$4 \cdot 3 =$	$4 \cdot 5 =$	$4 : 1 =$	$4 \cdot 3 =$
	$12 : 3 =$	$20 : 5 =$	$4 \cdot 4 =$	$8 : 2 =$
	$4 \cdot 4 =$	$4 \cdot 1 =$	$12 : 3 =$	$4 \cdot 2 =$
	$16 : 4 =$	$16 : 4 =$	$4 \cdot 5 =$	$20 : 5 =$

Kroon.

1. Vaatle kroonist raha. Mis saab osta **1** krooni eest? Mitu senti on **1**-s kroonis?

2. Ema viis turule **5** hane. Neljast hanest ta sai igaühest **4** krooni, viies oli väiksem, sellest ta sai ainult **3** krooni. Arvuta.

3. Hanedest saadud rahaga ema ostis Ainole saapad, makstes neist **5** krooni. Mis arvutame siin?

4. Ülejäänud raha eest ema ostis tüki riidet, makstes **3** krooni meetrist. Mitu meetrit sai ema riidet ja mitu krooni jäi tal lõpuks üle?

5. Mitu meetrit riidet saab **18** krooni eest ja mitu krooni jääb üle, kui riidemeeter maksab **4** krooni?

6. Koosta veel ülesandeid kroonidest.

7.	$2 + 2 + 2 + 2 + 1 =$	$3 + 3 + 3 + 3 + 1 =$
	$4 \cdot 2 + 1 =$	$4 \cdot 3 + 1 =$
	$9 = 4 \cdot 2 +$	$13 = 4 \cdot 3 +$
	$9 : 2 =$	$13 : 3 =$

8.	$3 + 3 + 3 + 3 + 2 =$	$4 + 4 + 4 + 4 + 1 =$
	$4 \cdot 3 + 2 =$	$4 \cdot 4 + 1 =$
	$14 = 4 \cdot 3 +$	$17 = 4 \cdot 4 +$
	$14 : 3 =$	$17 : 4 =$

$$\begin{aligned}
 9. \quad & 4 + 4 + 4 + 4 + 2 = \\
 & \quad 4 \cdot 4 + 2 = \\
 & \quad 18 = 4 \cdot 4 + \\
 & \quad \quad 18 : 4 =
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 & 4 + 4 + 4 + 4 + 3 = \\
 & \quad 4 \cdot 4 + 3 = \\
 & \quad 19 = 4 \cdot 4 + \\
 & \quad \quad 19 : 4 =
 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{cccc}
 10. & 4 : 1 = & 19 : 4 = & 4 \cdot 2 = & 4 \cdot 1 = \\
 & 9 : 2 = & 4 \cdot 3 = & 13 : 3 = & 14 : 3 = \\
 & 4 \cdot 5 = & 12 : 3 = & 8 : 2 = & 16 : 4 = \\
 & 20 : 5 = & 17 : 4 = & 4 \cdot 4 = & 18 : 4 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{cccc}
 11. & 9 : 2 = & 20 : 5 = & 4 : 1 = & 4 \cdot 5 = \\
 & 4 \cdot 3 = & 17 : 4 = & 4 \cdot 3 = & 12 : 3 = \\
 & 13 : 3 = & 4 \cdot 2 = & 8 : 2 = & 4 \cdot 4 = \\
 & 16 : 4 = & 14 : 3 = & 18 : 4 = & 17 : 4 =
 \end{array}$$

Poes.

1. Ema käskis Ennu 1 kg soola osta. Soolakilo maksis 8 senti. Ennul oli kaasas 10 senti. Arvuta.

2. Teine kord Enn ostis 12 sulge. Sule hind oli 1 sent. Ennul oli raha 15 senti. Mis arvutame siin?

3. Mitu vihikut saab Enn 5; 6; 7; 8 sendi eest ja mitu senti jääb iga kord üle, kui vihiku hind on 5 senti?

4. Mitu kirjaümbriku saab 12; 15; 18; 20 sendi eest, kui kirjaümbriku hind on 1 sent?

5. Mitu sullepead saab 19 sendi eest ja mitu senti jääb üle, kui sullepea hind on 15 senti?

6.	$1 \cdot 1 =$	$1 \cdot 5 =$	$1 \cdot 3 =$	$4 \cdot 1 =$
	$1 : 1 =$	$5 : 5 =$	$3 : 3 =$	$4 : 1 =$
	$7 \cdot 1 =$	$1 \cdot 9 =$	$11 \cdot 1 =$	$8 \cdot 1 =$
	$7 : 7 =$	$9 : 9 =$	$11 : 1 =$	$8 : 1 =$

7.	$1 \cdot 13 =$	$1 \cdot 20 =$	$19 \cdot 1 =$	$19 : 18 =$
	$13 : 13 =$	$20 : 20 =$	$19 : 1 =$	$5 : 3 =$
	$1 \cdot 17 =$	$12 \cdot 1 =$	$16 : 11 =$	$9 : 6 =$
	$17 : 17 =$	$12 : 1 =$	$19 : 13 =$	$10 : 7 =$

8.	$11 : 8 =$	$18 : 12 =$	$19 : 15 =$	$15 : 9 =$
	$19 : 17 =$	$16 : 10 =$	$13 : 10 =$	$20 : 16 =$
	$7 : 4 =$	$18 : 16 =$	$11 : 9 =$	$13 : 7 =$
	$17 : 9 =$	$8 : 5 =$	$20 : 19 =$	$18 : 10 =$

9.	$16 : 13 =$	$15 : 14 =$	$19 : 14 =$	$6 : 5 =$
	$11 : 6 =$	$13 : 12 =$	$15 : 12 =$	$14 : 8 =$
	$12 : 11 =$	$17 : 11 =$	$20 : 18 =$	$19 : 11 =$
	$20 : 12 =$	$11 : 7 =$	$17 : 14 =$	$17 : 15 =$

Mihkel ja Meeri mängimas.

1. Mihkel võttis karbist peotäie sulgi ja seadis need lauale kahte ritta, kumbagi ritta **5** sulge. Mis pidi Meeri arvutama?

2. Selle järel seadis Mihkel needsamad suled **5** ritta. Nüüd oli igas reas **2** sulge. Mis arvutas Meeri nüüd?

3. „Aga kui ma need suled kõik karpidesse tahan mahutada, igasse karpi **5** sulge, mitu karpi peab mul siis olema?“ küsis Mihkel edasi.

4. „Kui ma aga mahutan samad suled nii karpi-
desse, et igasse karpi tuleb 2 sulge,“ jätkas Mihkel,
„mitu karpi läheb siis vaja?“

5. Nüüd sai Meeri õpetajaameti enda kätte. Ta
võttis peotäie pähkleid ja seadis nad 2 ritta, kumbagi
ritta 8 pähklit. Mis pidi Mihkel arvutama?

6. Siis seadis Meeri samad pähklid 8 rühma,
igasse rühma tuli 2 pähklit. Mis arvutas Mihkel nüüd?

7. Selle järel küsis Meeri: „Kui ma need pähklid
jaotaksin oma nukkudele, nii et iga nukk saaks 8 pähklit,
mitmele nukule neist siis jätkuks?“

8. „Aga kui ma annaksin igale nukule ainult
2 pähklit,“ küsis Meeri edasi, „mitmele jätkuks neist
siis?“

9.	$5 + 5 =$	$2 \cdot 5 =$
	$2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$	$5 \cdot 2 =$
	$6 + 6 =$	$2 \cdot 6 =$
	$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$	$6 \cdot 2 =$

10.	$7 + 7 =$	$2 \cdot 7 =$
	$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$	$7 \cdot 2 =$
	$8 + 8 =$	$2 \cdot 8 =$
	$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$	$8 \cdot 2 =$

11.	$9 + 9 =$	$2 \cdot 9 =$
	$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$	$9 \cdot 2 =$
	$10 + 10 =$	$2 \cdot 10 =$
	$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 =$	$10 \cdot 2 =$

12.	$10 = \cdot 5$	$12 = \cdot 6$	$14 = \cdot 7$	$16 = \cdot 8$
	$10 : 5 =$	$12 : 6 =$	$14 : 7 =$	$16 : 8 =$
	$10 = \cdot 2$	$12 = \cdot 2$	$14 = \cdot 2$	$16 = \cdot 2$
	$10 : 2 =$	$12 : 2 =$	$14 : 2 =$	$16 : 2 =$

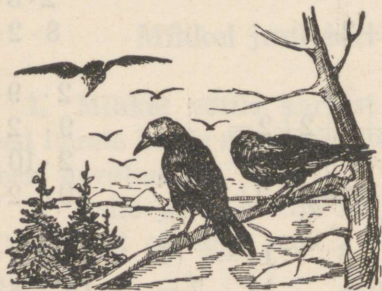
13.	$18 = \cdot 9$	$20 = \cdot 10$	$5 \cdot 2 =$	$6 \cdot 2 =$
	$18 : 9 =$	$20 : 10 =$	$10 : 2 =$	$12 : 2 =$
	$18 = \cdot 2$	$20 = \cdot 2$	$8 \cdot 2 =$	$9 \cdot 2 =$
	$18 : 2 =$	$20 : 2 =$	$16 : 2 =$	$18 : 2 =$

14.	$7 \cdot 2 =$	$8 \cdot 2 =$	$5 \cdot 2 =$	$7 \cdot 2 =$
	$14 : 2 =$	$14 : 2 =$	$14 : 2 =$	$16 : 2 =$
	$10 \cdot 2 =$	$9 \cdot 2 =$	$9 \cdot 2 =$	$6 \cdot 2 =$
	$20 : 2 =$	$16 : 2 =$	$12 : 2 =$	$18 : 2 =$

Varesed.

1. Künnapäev oli möödas ja varesed lendasid juba paariviisi. Öösiti käisid nad siiski veel Veskimäe kuuskede otsas magamas. Ühel talvisel ööl istus seal **9** varesepaari ja **1** vanapoiss. Arvuta.

2. Nad istusid kõik kahe suurima kuuse ladvas, Pikema ladvas istus neid **6** paari ja ka see vanapoiss. Mitu varest istus lühema ladvas?

3. Juba olid varesed uinumas, seal lendas veel mitu hiliinenud varesepaari juurde. Nad võtsid kõik aset pikema kuuse ladvas. Seal oli nüüd kokku **17** varest. Mitu paari see oli ja kes oli üksik?

4. Juba koidu ajal olid varesed kõik jälle ärkvel. Nad asusid teele, et jätkata pesade ehitamist.

Kõige enne lendas välja **6** varesepaari. Mis arvutame siin?

5. Neile järgnes peagi **11** varest. Mitu paari see oli ja kes lendas nendega ühes?

6. Koosta veel ülesandeid varestest.

7.	$2 \cdot 5 + 1 =$	$2 \cdot 6 + 1 =$	$2 \cdot 7 + 1 =$
	$5 \cdot 2 + 1 =$	$6 \cdot 2 + 1 =$	$7 \cdot 2 + 1 =$
	$11 = 5 \cdot 2 +$	$13 = 6 \cdot 2 +$	$15 = 7 \cdot 2 +$
	$11 : 2 =$	$13 : 2 =$	$15 : 2 =$

8.	$2 \cdot 8 + 1 =$	$2 \cdot 9 + 1 =$	$6 \cdot 2 + 1 =$
	$8 \cdot 2 + 1 =$	$9 \cdot 2 + 1 =$	$13 : 2 =$
	$17 = 8 \cdot 2 +$	$19 = 9 \cdot 2 +$	$8 \cdot 2 + 1 =$
	$17 : 2 =$	$19 : 2 =$	$17 : 2 =$

9.	$5 \cdot 2 =$	$9 \cdot 2 =$	$6 \cdot 2 =$	$7 \cdot 2 =$
	$10 : 2 =$	$3 \cdot 2 =$	$11 : 2 =$	$12 : 2 =$
	$7 : 2 =$	$19 : 2 =$	$17 : 2 =$	$2 : 2 =$
	$18 : 2 =$	$5 \cdot 2 =$	$8 : 2 =$	$3 \cdot 2 =$

10.	$8 \cdot 2 =$	$10 : 2 =$	$6 : 2 =$	$4 \cdot 2 =$
	$13 : 2 =$	$15 : 2 =$	$9 : 2 =$	$16 : 2 =$
	$2 \cdot 2 =$	$4 \cdot 2 =$	$8 \cdot 2 =$	$7 \cdot 2 =$
	$20 : 2 =$	$14 : 2 =$	$14 : 2 =$	$13 : 2 =$

11.	$18 : 2 =$	$13 : 2 =$	$19 : 2 =$	$17 : 2 =$
	$7 : 2 =$	$9 \cdot 2 =$	$8 : 2 =$	$3 \cdot 2 =$
	$19 : 2 =$	$11 : 2 =$	$7 : 2 =$	$5 : 2 =$
	$2 \cdot 2 =$	$3 \cdot 2 =$	$10 \cdot 2 =$	$6 \cdot 2 =$

Anni ja Minni.

1. Annil oli **5** läikivat **3**-sendist raha. Arvuta.
 2. Minnil aga oli **3** sama ilusat **5**-sendist raha.
 Mis arvutame siin?

3. Nad läksid kahekesi poodi. Anni ostis endale präänikuid ja maksis **3** senti tükist. Mitu präänikut ta oma raha eest sai?

4. Minni aga ostis oma raha eest kringleid ja maksis **5** senti tükist. Mitu kringlit sai Minni?

5. Koju jõudes hakkasid nad plokkidega mängima. Anni ehitas oma plokkidest **4** sammast. Igas sambas oli **5** plokki. Arvuta.

6. Minni aga tegi oma plokkidest **5** sammast ja igas sambas oli **4** plokki. Mis arvutame siin?

7. Siis lükkasid nad kõik sambad ümber ja hakkasid uusi ehitama. „Minul on **20** plokki,“ ütles Minni: „Mitu sammast ma neist saan, kui panen igasse sambasse **5** plokki?“

8. „Ka minul on **20** plokki,“ vastas Anni: „Aga mina võtan iga samba jaoks ainult **4** plokki.“ Mitu sammast sai Anni?

9.	$5 + 5 + 5 =$	$3 \cdot 5 =$
	$3 + 3 + 3 + 3 + 3 =$	$5 \cdot 3 =$
	$6 + 6 + 6 =$	$3 \cdot 6 =$
	$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 =$	$6 \cdot 3 =$

10.	$5 + 5 + 5 + 5 =$	$4 \cdot 5 =$
	$4 + 4 + 4 + 4 + 4 =$	$5 \cdot 4 =$

11.	$15 = .5$	$18 = .6$	$20 = .5$	$18 = .3$
	$15 : 5 =$	$18 : 6 =$	$20 : 5 =$	$18 : 3 =$
	$15 = .3$	$18 = .3$	$20 = .4$	$20 = .4$
	$15 : 3 =$	$18 : 3 =$	$20 : 4 =$	$20 : 4 =$

12.	$3 \cdot 5 =$	$5 \cdot 3 =$	$15 : 3 =$	$4 \cdot 4 =$
	$18 : 6 =$	$20 : 4 =$	$3 \cdot 6 =$	$20 : 5 =$
	$6 \cdot 3 =$	$4 \cdot 5 =$	$18 : 3 =$	$12 : 4 =$
	$15 : 5 =$	$16 : 4 =$	$3 \cdot 4 =$	$5 \cdot 4 =$

Jänesed mune värvimas.

1. Järve taga metsas kees lihavõtteööl 7 muna-pada. Iga paja juures askeldas 3 jänest, ainult ühe paja juures oli neid kõigest 2. Arvuta.

2. Kui munad keedetud, hakati neid värvima. Ühe paja juures värviti 17 muna ja mahutati nad 3 kaupa korvikestesse. Mitmesse korvikesse sai igaühel 3 muna ja mitu muna sai viimasesse korvikesse?

3. Teise paja juures värviti 20 muna ja mahutati nad 4-kaupa korvikestesse. Mis arvutame siin?

4. Kui munad värvitud, hakati neid laiali kandma. Kõige heldemad olid jänkud väikesele Maimule, kes eelmisel suvel oli päästnud koera käest nende venna. Nad panid ta ukse ette **5** korvikest, igaühes **3** kirjut muna. Arvuta.

5.

$3 \cdot 5 + 1 =$	$3 \cdot 5 + 2 =$	$3 \cdot 6 + 1 =$
$5 \cdot 3 + 1 =$	$5 \cdot 3 + 2 =$	$6 \cdot 3 + 1 =$
$16 = 5 \cdot 3 +$	$17 = 5 \cdot 3 +$	$19 = 6 \cdot 3 +$
$16 : 3 =$	$17 : 3 =$	$19 : 3 =$

6.

$3 \cdot 6 + 2 =$	$5 \cdot 3 + 1 =$	$6 \cdot 3 + 1 =$
$6 \cdot 3 + 2 =$	$16 : 3 =$	$19 : 3 =$
$20 = 6 \cdot 3 +$	$5 \cdot 3 + 2 =$	$6 \cdot 3 + 2 =$
$20 : 3 =$	$17 : 3 =$	$20 : 3 =$

7.

$5 \cdot 3 =$	$4 \cdot 5 =$	$5 \cdot 4 =$	$3 \cdot 6 =$
$15 : 3 =$	$20 : 4 =$	$18 : 3 =$	$20 : 5 =$
$20 : 3 =$	$17 : 3 =$	$3 \cdot 5 =$	$4 \cdot 3 =$
$4 \cdot 4 =$	$6 \cdot 3 =$	$19 : 3 =$	$16 : 3 =$

8.

$20 : 3 =$	$5 \cdot 4 =$	$20 : 5 =$	$17 : 3 =$
$4 \cdot 5 =$	$16 : 3 =$	$3 \cdot 6 =$	$4 \cdot 3 =$
$6 \cdot 3 =$	$3 \cdot 5 =$	$4 \cdot 4 =$	$20 : 4 =$
$18 : 3 =$	$18 : 3 =$	$19 : 3 =$	$5 \cdot 3 =$

10. Jagudeks jagamine kahekümne piiris.

Maret hädalisi aitamas.

1. Maret armastab süüta väikesi linde. Ta on seadnud selleks aeda 6 lauakest. Praegugi läheb ta kausiga neile teri viima. Kausis on teri 6 tassitait. Maret mõõdab igale lauakesele ühepalju. Arvuta.

2. Maret tuleb tuppa tagasi. Kapis kotis on tal veel 8 tassitait teri. Mitu tassitait saab neist igale lauakesele ja mitu tassitait jääb üle?

3. Kevad ei tule ega tule. Maret on seadnud aeda uusi lauakesi: nüüd on neid seal 12. Praegu läheb Maret jälle aeda, kausike käes. Kausis on 12 tassitait teri. Mida arvutame siin?

4. Toas kotis on aga Maretil veel 15 tassitait. Mitu tassitait on seal iga lauakese jaoks ja mitu tassitait jääb üle?

5.

2 : 2 =	10 : 10 =	14 : 8 =	5 : 5 =
6 : 5 =	19 : 15 =	6 : 6 =	16 : 13 =
17 : 11 =	8 : 5 =	11 : 7 =	20 : 18 =
12 : 10 =	17 : 14 =	20 : 19 =	11 : 11 =

6.

7 : 7 =	20 : 16 =	13 : 13 =	19 : 13 =
15 : 9 =	17 : 12 =	14 : 11 =	16 : 16 =
13 : 12 =	19 : 19 =	19 : 18 =	11 : 9 =
17 : 10 =	10 : 8 =	9 : 6 =	20 : 14 =

7.	17 : 17 =	14 : 10 =	18 : 16 =	14 : 10 =
	19 : 11 =	13 : 9 =	14 : 14 =	12 : 12 =
	14 : 13 =	8 : 8 =	17 : 15 =	7 : 6 =
	18 : 12 =	6 : 4 =	19 : 17 =	5 : 3 =

8.	20 : 20 =	15 : 10 =	14 : 12 =	7 : 4 =
	16 : 12 =	19 : 12 =	18 : 18 =	9 : 8 =
	18 : 13 =	9 : 9 =	11 : 6 =	15 : 15 =
	3 : 3 =	17 : 9 =	4 : 4 =	16 : 14 =

Kevade tulek.

1. Lumi sulas äkki. Vett olid kõik kohad täis. **4** poissi ujutasid ojal oma laevu. Neil oli kokku **8** laeva ja igaühel ühepalju. Arvuta.

2. Jõel ujusid palgi parved. Päeva jooksul läks Jõeperelt mööda **6** parve **12** mehega. Igal parvel oli ühepalju mehi. Mis arvutame siin?

3. Jõepere Reinul oli kraavis mõrd. Ta sai sellega **9** päeva jooksul **18** haugi ja imelikul kombel iga päev ühepalju. Mitu haugi sai Rein päevas?

4. Linnaonu läks oma **4** lapsega pühapäeva hommikul jõe vaatama. Teel ostis ta neile **16** sendi eest kompvekke. Iga laps sai **2** kompvekki. Mis maksis kompvek?

5. Koosta veel ülesandeid kevade tulekust?

6.	2 · = 4	4 · = 8	6 · = 12	8 · = 16
	4 : 2 =	8 : 4 =	12 : 6 =	16 : 8 =
	3 · = 6	5 · = 10	7 · = 14	9 · = 18
	6 : 3 =	10 : 5 =	14 : 7 =	18 : 9 =

7.	$10 \cdot = 20$	$4 : 2 =$	$4 : 2 =$	$12 : 6 =$
	$20 : 2 =$	$8 : 4 =$	$15 : 6 =$	$20 : 7 =$
	$7 \cdot = 14$	$20 : 10 =$	$18 : 7 =$	$9 : 4 =$
	$14 : 2 =$	$16 : 8 =$	$7 : 3 =$	$10 : 5 =$

8.	$6 : 3 =$	$20 : 10 =$	$10 : 4 =$	$14 : 7 =$
	$14 : 5 =$	$5 : 2 =$	$18 : 9 =$	$20 : 8 =$
	$18 : 8 =$	$19 : 9 =$	$16 : 7 =$	$8 : 3 =$
	$16 : 8 =$	$11 : 5 =$	$13 : 6 =$	$12 : 5 =$

9.	$20 : 9 =$	$19 : 8 =$	$17 : 6 =$	$20 : 7 =$
	$8 : 4 =$	$15 : 7 =$	$11 : 4 =$	$18 : 9 =$
	$13 : 5 =$	$16 : 6 =$	$14 : 6 =$	$15 : 6 =$
	$17 : 8 =$	$18 : 7 =$	$17 : 7 =$	$19 : 8 =$

Kuldnokad koduteel.

I.

1. Soojal maal, kõrge palmi ladvas, istus **6** Koolitäre kuldnokka **3** oksal, igal oksal ühepalju. Arvuta.

2. Kui nad parajasti seal istusid, lendas neist mööda **3** ühesuurust parve kuldnokki. Kokku oli neid **12**. Mida arvutame siin?

3. „Näe, Uustalu omad juba koduteel!“ hüüdsid Koolitäre kuldnokad ja algas neilgi kodureis. Alles õhtu eel peatuti, et otsida ussikesi kehakinnituseks. Nad leidsid kokku **18** ussikest ja igaüks sai ühepalju. Mitu ussikest sai iga kuldnokk?

4. Koosta ülesanne kuldnokkadest, kus on vaja 20 jagada 5-ga.

5. $2 \cdot = 6$ $4 \cdot = 12$ $6 \cdot = 18$ $3 \cdot = 12$
 $6 : 2 =$ $12 : 4 =$ $18 : 6 =$ $12 : 3 =$
 $3 \cdot = 9$ $5 \cdot = 15$ $2 \cdot = 8$ $4 \cdot = 16$
 $9 : 3 =$ $15 : 5 =$ $8 : 2 =$ $16 : 4 =$

6. $5 \cdot = 20$ $6 : 2 =$ $9 : 3 =$ $16 : 4 =$
 $20 : 5 =$ $14 : 4 =$ $16 : 5 =$ $17 : 5 =$
 $6 \cdot = 18$ $12 : 3 =$ $17 : 4 =$ $14 : 3 =$
 $18 : 6 =$ $20 : 6 =$ $9 : 2 =$ $13 : 4 =$

7. $19 : 5 =$ $8 : 2 =$ $19 : 4 =$ $15 : 4 =$
 $10 : 3 =$ $13 : 3 =$ $20 : 5 =$ $18 : 6 =$
 $12 : 4 =$ $18 : 4 =$ $18 : 6 =$ $11 : 3 =$
 $19 : 6 =$ $20 : 5 =$ $15 : 5 =$ $12 : 4 =$

8. $16 : 4 =$ $20 : 6 =$ $9 : 3 =$ $8 : 2 =$
 $9 : 2 =$ $17 : 5 =$ $12 : 4 =$ $9 : 3 =$
 $14 : 3 =$ $14 : 4 =$ $12 : 3 =$ $16 : 5 =$
 $18 : 4 =$ $7 : 2 =$ $19 : 6 =$ $18 : 4 =$

Kuldnokad koduteel.

II.

1. Kui kõhud täis, asuti jälle teele. Teisel hommikul jõuti Uustalu kuldnokkadele järele. Edasi lennati nüüd 18-kesi, 3 ühesuuruses parves. Arvuta.

2. Nende tee viis üle suure mere. Juba olid nad surmani väsinud, seal silmasid nad üksikut purjekat. Nad istusid puhkama selle purjeka 2-le mastile, kummalegi mastile ühepalju. Mis arvutame siin?

3. Viimaks jõuti Koolitarele. 4 nooremat Uustalu kuldnokka lendas kohe Uustalu poole edasi, teised aga istusid kõik Koolitare 2 vahtra otsa, kummagi otsa ühepalju. Mitu kuldnokka istus kummagi vahtra otsa?

4. Koosta ülesanne kuldnokkadest, kus on vaja 20 jagada 2-ga.

5.

$2 \cdot = 10$	$4 \cdot = 20$	$3 \cdot = 18$	$2 \cdot = 16$
$10 : 2 =$	$20 : 4 =$	$18 : 3 =$	$16 : 2 =$
$3 \cdot = 15$	$2 \cdot = 12$	$2 \cdot = 14$	$2 \cdot = 18$
$15 : 3 =$	$12 : 2 =$	$14 : 2 =$	$18 : 2 =$

6.

$2 \cdot = 20$	$10 : 2 =$	$15 : 3 =$	$20 : 4 =$
$20 : 2 =$	$19 : 3 =$	$16 : 3 =$	$11 : 2 =$
$3 \cdot = 15$	$15 : 2 =$	$13 : 2 =$	$20 : 3 =$
$15 : 3 =$	$19 : 2 =$	$18 : 2 =$	$17 : 2 =$

7.

$20 : 2 =$	$17 : 3 =$	$16 : 2 =$	$15 : 2 =$
$12 : 2 =$	$18 : 2 =$	$11 : 2 =$	$16 : 3 =$
$18 : 3 =$	$20 : 3 =$	$18 : 3 =$	$19 : 2 =$
$4 : 2 =$	$18 : 2 =$	$20 : 4 =$	$14 : 2 =$

11. Kümneliste korrutamine ja jagamine saja piiris.

Postmarkidest.

1. Atsi onu oli ärimees. Ta saatis iga päev palju kirju. Ühel päeval ta saatis 5 kirja, igal kirjal oli 1 kümnesendine postmark. Arvuta.

2. Teisel päeval saatis Atsi onu 2 õhemat ja 3 paksemat kirja. Õhematel oli igaühel 1 ja paksematel igaühel 2 kümnesendist postmarki. Mis arvutame siin?

3. Mitme sendi eest kulutas Atsi onu teisel päeval rohkem postmarke kui esimesel?

4. Atsi onu sahtlis oli veel 80 sendi eest postmarke. Mitmele kirjale neist piisab, kui igale kirjale panna 2 kümnesendist postmarki?

5. Mitmele kirjale piisab samadest postmarkidest ja mitme sendi eest jääb neid üle, kui igale kirjale panna neid 30 sendi eest?

6.

$2 \cdot 20 =$	$2 \cdot 30 =$	$2 \cdot 40 =$	$2 \cdot 50 =$
$\cdot 20 = 40$	$\cdot 30 = 60$	$\cdot 40 = 80$	$\cdot 50 = 100$
$40 : 20 =$	$60 : 30 =$	$80 : 40 =$	$100 : 50 =$
$2 \cdot \quad = 40$	$2 \cdot \quad = 60$	$2 \cdot \quad = 80$	$2 \cdot \quad = 100$
$40 : 2 =$	$60 : 2 =$	$80 : 2 =$	$100 : 2 =$

7.

$3 \cdot 10 =$	$3 \cdot 20 =$	$3 \cdot 30 =$	$4 \cdot 10 =$
$\cdot 10 = 30$	$\cdot 20 = 60$	$\cdot 30 = 90$	$\cdot 10 = 40$
$30 : 10 =$	$60 : 20 =$	$90 : 30 =$	$40 : 10 =$
$3 \cdot \quad = 30$	$3 \cdot \quad = 60$	$3 \cdot \quad = 90$	$4 \cdot \quad = 40$
$30 : 3 =$	$60 : 3 =$	$90 : 3 =$	$40 : 4 =$

8.	$1 \cdot 30 =$	$1 \cdot 40 =$	$1 \cdot 50 =$	$2 \cdot 50 =$
	$30 : 30 =$	$40 : 40 =$	$50 : 50 =$	$100 : 50 =$
	$40 : 2 =$	$50 : 40 =$	$60 : 20 =$	$90 : 50 =$
	$50 : 30 =$	$60 : 2 =$	$70 : 50 =$	$80 : 2 =$
9.	$1 \cdot 60 =$	$1 \cdot 70 =$	$40 : 4 =$	$1 \cdot 80 =$
	$60 : 60 =$	$70 : 70 =$	$90 : 60 =$	$80 : 80 =$
	$70 : 60 =$	$40 : 10 =$	$100 : 20 =$	$90 : 80 =$
	$80 : 60 =$	$90 : 70 =$	$100 : 70 =$	$100 : 80 =$
10.	$2 \cdot 20 =$	$2 \cdot 30 =$	$2 \cdot 40 =$	$3 \cdot 20 =$
	$40 : 20 =$	$60 : 30 =$	$80 : 40 =$	$60 : 30 =$
	$30 : 10 =$	$70 : 30 =$	$90 : 3 =$	$60 : 3 =$
	$50 : 20 =$	$30 : 3 =$	$100 : 40 =$	$70 : 20 =$

Hea onu.

1. Mul oli kaks õde, Liisi ja Salme, ja vend Jüri. Kord tuli onu meile külla. Ta ladus lauale **8** uut kümnesendist raha. Mitu senti see oli?

2. Siis kutsus ta meid kõiki enda juurde ja jagas laual oleva raha meie vahel ühetasa ära. Mitu kümnesendist sai iga laps ja mitu senti see oli?

3. Peale selle tõi ta veel igale lapsele **20**-sendise joonistusploki. Arvuta.

4. Liisile ja Salmele ta tõi kummalegi ühesuguse karbi vesivärve. Ta oli neist kokku maksnud **1** krooni. Mis arvutame siin?

5. Mina ja Jüri olime nooremad. Meile ta tõi kummalegi karbi värvipliitseid. Mitu senti ta oli kulutanud nende ostmiseks, kui karbi hind oli **30** senti?

6. Koosta ülesanne heast onust, kus tuleb 90 jagada 30-ga; — 100 jagada 20-ga.

7. $4 \cdot 20 =$ $5 \cdot 10 =$ $5 \cdot 20 =$ $6 \cdot 10 =$
 $\cdot 20 = 80$ $\cdot 10 = 50$ $\cdot 20 = 100$ $\cdot 10 = 60$
 $80 : 20 =$ $50 : 10 =$ $100 : 20 =$ $60 : 10 =$
 $4 \cdot = 80$ $5 \cdot = 50$ $5 \cdot = 100$ $6 \cdot = 60$
 $80 : 4 =$ $50 : 5 =$ $100 : 5 =$ $60 : 6 =$

8. $7 \cdot 10 =$ $8 \cdot 10 =$ $9 \cdot 10 =$ $10 \cdot 10 =$
 $\cdot 10 = 70$ $\cdot 10 = 80$ $\cdot 10 = 90$ $\cdot 10 = 100$
 $70 : 10 =$ $80 : 10 =$ $90 : 10 =$ $100 : 10 =$
 $7 \cdot = 70$ $8 \cdot = 80$ $9 \cdot = 90$ $10 \cdot = 100$
 $70 : 7 =$ $80 : 8 =$ $90 : 9 =$ $100 : 10 =$

9. $1 \cdot 90 =$ $1 \cdot 100 =$ $3 \cdot 30 =$ $4 \cdot 20 =$
 $90 : 90 =$ $100 : 100 =$ $90 : 30 =$ $80 : 4 =$
 $100 : 90 =$ $90 : 50 =$ $80 : 8 =$ $80 : 20 =$
 $30 : 20 =$ $70 : 60 =$ $100 : 30 =$ $90 : 20 =$

10. $5 \cdot 10 =$ $80 : 20 =$ $7 \cdot 10 =$ $100 : 10 =$
 $90 : 30 =$ $90 : 9 =$ $100 : 30 =$ $4 \cdot 20 =$
 $10 \cdot 10 =$ $8 \cdot 10 =$ $90 : 3 =$ $30 : 20 =$
 $70 : 60 =$ $50 : 10 =$ $70 : 7 =$ $5 \cdot 20 =$

11. $3 \cdot 30 =$ $60 : 6 =$ $90 : 10 =$ $100 : 5 =$
 $80 : 10 =$ $6 \cdot 10 =$ $4 \cdot 20 =$ $80 : 4 =$
 $9 \cdot 10 =$ $70 : 10 =$ $60 : 10 =$ $80 : 8 =$
 $80 : 2 =$ $50 : 5 =$ $100 : 20 =$ $100 : 10 =$

12. Korrutamise ja jagamise kordamine.

Lõokesed Kesimetsa rukkipõllul.

1. Kesimetsa rukkipõllule oli kevadel 9 lõopaari elama asunud. Mis võime siin arvutada?

2. Neist oli 8 lõopaari teinud pesad sinnapoole kraavi. Mitu pesa oli siinpool kraavi?

3. Sealpool kraavi olid juba 3 pesas munad sees, igas pesas 3 muna. Arvuta.

4. Siinpool kraavi oli 4 pesas kokku 12 muna, igas pesas ühepalju. Mitu muna oli igas pesas?

5. Koosta ülesanne lõokestest, kus tuleb 16 jagada 2-ga.

6.	$5 : 4 =$	$16 : 4 =$	$18 : 6 =$	$60 : 2 =$
	$7 \cdot 2 =$	$5 \cdot 3 =$	$1 \cdot 20 =$	$6 \cdot 2 =$
	$5 \cdot 3 =$	$2 \cdot 8 =$	$4 : 3 =$	$10 : 9 =$
	$10 : 2 =$	$9 : 6 =$	$12 : 6 =$	$14 : 8 =$

7.	$18 : 3 =$	$7 : 4 =$	$40 : 40 =$	$17 : 9 =$
	$11 : 9 =$	$1 \cdot 80 =$	$16 : 9 =$	$70 : 70 =$
	$2 \cdot 6 =$	$3 \cdot 6 =$	$13 : 8 =$	$1 \cdot 20 =$
	$80 : 8 =$	$14 : 9 =$	$6 \cdot 3 =$	$90 : 10 =$

8.	$1 \cdot 60 =$	$15 : 5 =$	$18 : 11 =$	$80 : 2 =$
	$3 \cdot 30 =$	$20 : 2 =$	$12 : 4 =$	$17 : 1 =$
	$18 : 12 =$	$13 : 12 =$	$14 : 7 =$	$15 : 9 =$
	$5 \cdot 10 =$	$20 : 11 =$	$7 : 1 =$	$9 \cdot 1 =$

9.	$20 : 20 =$	$2 \cdot 20 =$	$19 : 12 =$	$5 \cdot 1 =$
	$60 : 30 =$	$3 \cdot 10 =$	$20 : 10 =$	$16 : 8 =$
	$18 : 10 =$	$14 : 1 =$	$12 : 6 =$	$16 : 13 =$
	$20 : 2 =$	$12 : 10 =$	$60 : 3 =$	$90 : 30 =$
10.	$18 : 17 =$	$13 : 10 =$	$30 : 3 =$	$19 : 15 =$
	$20 : 5 =$	$9 : 5 =$	$40 : 10 =$	$8 : 2 =$
	$1 \cdot 5 =$	$1 \cdot 7 =$	$7 \cdot 1 =$	$1 \cdot 9 =$
	$3 \cdot 4 =$	$18 : 18 =$	$18 : 16 =$	$20 : 4 =$

Nädal ja päev.

1. „Millal laseme loomad lahti?“ küsis väike Eevald isalt. „Nädalat **2** saame veel heintega läbi, ega me enne lase,“ vastas isa. Mitu päeva pidid loomad veel laudas olema?

2. „Aga kui palju on veel ristipäevani aega?“ küsis Eevald vähe aja pärast. „**20** päeva,“ vastas isa. Mitu nädalat ja mitu päeva oli veel ristipäevani aega?

3. „Kas tahad omale ristipäevaks raha teenida?“ ütles isa. „Hakka hanekarjas käima, siis maksan sulle **30** senti iga **10** päeva eest.“ Eevald oli nõus. Mitu senti teenis Eevald ristipäevaks?

4. „Kui ostan igal pühapäeval **2** saia, makstes **5** senti saiast, mitu nädalat saaksin siis selle rahaga läbi?“ mõtles Eevald. Arvuta.

5.	$2 \cdot 10 =$	$2 \cdot 4 =$	$2 \cdot 40 =$	$19 : 14 =$
	$1 \cdot 3 =$	$11 : 11 =$	$3 \cdot 30 =$	$8 : 8 =$
	$19 : 1 =$	$15 : 14 =$	$14 \cdot 1 =$	$6 \cdot 3 =$
	$11 : 10 =$	$50 : 50 =$	$19 : 13 =$	$1 \cdot 40 =$

6.	11 : 1 =	5 · 3 =	10 : 2 =	4 : 2 =
	2 · 7 =	16 : 2 =	7 : 6 =	15 : 15 =
	17 : 16 =	30 : 10 =	13 : 9 =	10 · 10 =
	16 : 15 =	6 · 10 =	18 : 15 =	12 · 1 =

7.	19 : 16 =	6 · 3 =	2 · 50 =	60 : 6 =
	4 · 2 =	20 : 4 =	20 : 20 =	100 : 2 =
	8 : 1 =	16 : 11 =	1 · 10 =	4 · 5 =
	100 : 100 =	20 : 17 =	15 : 1 =	11 : 6 =

8.	19 : 1 =	12 : 9 =	2 · 30 =	20 : 15 =
	7 · 2 =	15 : 8 =	70 : 10 =	18 : 3 =
	8 · 10 =	2 · 5 =	18 : 9 =	1 · 16 =
	70 : 7 =	20 : 13 =	14 : 10 =	2 · 9 =

9.	2 · 3 =	3 · 2 =	3 · 3 =	10 : 10 =
	18 : 1 =	19 : 19 =	16 : 10 =	8 · 2 =
	20 : 18 =	80 : 10 =	17 : 12 =	14 : 13 =
	40 : 20 =	60 : 60 =	2 · 6 =	20 : 14 =

Õpikäik raudteele.

I.

1. „Täna läheme raudteed vaatama,“ ütles õpetaja klassi tultes. Mindigi siis õue ja kõik **40** last asusid paarikaupa rongi. Mitu paari sai rong pikk?

2. Puisse oli **12** paari. Mitu oli tütarlapsi?

3. Asuti teele. Teel tuli neile vastu **5** veo-voormeest, igapähele **4** suurt kasti vankril. Arvuta.

4. Jõuti raudteele. Veidi aega puhati, siis hakati raudteed vaatlema. Leiti, et iga 2 sammu kohta tuleb 3 liiprit. Mitu liiprit tuleb 8; 10; 12 sammu kohta?

5.

$12 : 3 =$	$12 : 1 =$	$4 : 4 =$	$1 \cdot 13 =$
$20 : 10 =$	$16 : 4 =$	$17 : 1 =$	$5 \cdot 20 =$
$80 : 30 =$	$7 : 5 =$	$8 : 5 =$	$14 : 11 =$
$50 : 10 =$	$90 : 90 =$	$7 \cdot 10 =$	$9 \cdot 1 =$

6.

$1 \cdot 18 =$	$2 \cdot 1 =$	$4 \cdot 4 =$	$4 \cdot 3 =$
$60 : 20 =$	$18 : 2 =$	$3 \cdot 20 =$	$1 \cdot 50 =$
$13 : 13 =$	$9 : 7 =$	$17 : 13 =$	$80 : 80 =$
$5 \cdot 3 =$	$20 : 12 =$	$1 \cdot 2 =$	$9 : 8 =$

7.

$2 : 1 =$	$3 : 2 =$	$3 : 1 =$	$4 : 1 =$
$9 \cdot 2 =$	$18 : 14 =$	$2 \cdot 10 =$	$40 : 4 =$
$30 : 30 =$	$20 : 10 =$	$15 : 13 =$	$60 : 10 =$
$15 : 10 =$	$100 : 10 =$	$5 \cdot 4 =$	$19 : 18 =$

8.

$1 \cdot 6 =$	$16 : 4 =$	$80 : 20 =$	$1 \cdot 4 =$
$17 : 17 =$	$10 : 7 =$	$9 \cdot 10 =$	$6 : 3 =$
$16 : 14 =$	$16 : 9 =$	$6 \cdot 2 =$	$70 : 50 =$
$90 : 9 =$	$40 : 2 =$	$13 : 7 =$	$17 : 14 =$

9.

$18 : 6 =$	$17 : 15 =$	$15 : 12 =$	$7 : 7 =$
$1 \cdot 15 =$	$50 : 20 =$	$10 \cdot 1 =$	$16 : 16 =$
$50 : 30 =$	$1 \cdot 9 =$	$1 \cdot 14 =$	$100 : 60 =$
$80 : 4 =$	$20 : 4 =$	$70 : 60 =$	$10 : 5 =$

Õpikäik raudteele.

II.

1. Kui iga 2 sammu kohta tuleb 3 liiprit, mitme sammu pikkusel tee-osal leidub siis 12; 15; 18 liiprit?

2. Raudtee ääres oli 3 virna vanu liipreid, igas virnas 30 liiprit. Arvuta.

3. Kui me tahaksime 70 vana liiprit laduda virnadesse, igasse virna 20 liiprit, mitu virna me siis saaksime ja mitu liiprit jääks üle?

4. Sel ajal, mil lapsed raudtee ääres viibisid, läks sealt mööda 2 rongi, kummaski oli 8 vagunit. Mis arvutame siin?

5. Koosta veel ülesandeid õpikäigust.

6.	$1 \cdot 1 =$	$6 \cdot 1 =$	$17 : 10 =$	$6 : 6 =$
	$6 : 4 =$	$20 : 1 =$	$50 : 5 =$	$11 : 7 =$
	$80 : 70 =$	$60 : 50 =$	$15 : 1 =$	$1 \cdot 12 =$
	$19 : 10 =$	$12 : 11 =$	$100 : 90 =$	$50 : 40 =$

7.	$8 \cdot 1 =$	$2 : 2 =$	$11 : 8 =$	$4 \cdot 1 =$
	$18 : 1 =$	$80 : 50 =$	$5 \cdot 2 =$	$10 : 6 =$
	$100 : 70 =$	$70 : 20 =$	$90 : 60 =$	$100 : 30 =$
	$13 : 11 =$	$10 : 8 =$	$1 \cdot 70 =$	$80 : 40 =$

8.	$3 : 3 =$	$12 : 7 =$	$5 \cdot 1 =$	$3 \cdot 1 =$
	$14 : 12 =$	$1 \cdot 8 =$	$30 : 20 =$	$1 \cdot 17 =$
	$100 : 40 =$	$90 : 40 =$	$90 : 3 =$	$100 : 80 =$
	$12 : 8 =$	$100 : 10 =$	$15 : 11 =$	$1 \cdot 90 =$

9.	$6 : 2 =$	$6 : 5 =$	$18 : 13 =$	$90 : 50 =$
	$13 : 1 =$	$11 : 1 =$	$2 : 8 =$	$4 : 20 =$
	$90 : 70 =$	$9 : 9 =$	$30 : 30 =$	$12 : 2 =$
	$4 : 10 =$	$80 : 60 =$	$1 : 19 =$	$19 : 17 =$

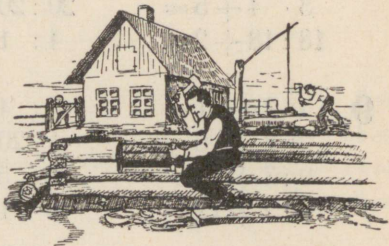
10.	$16 : 12 =$	$60 : 40 =$	$5 : 5 =$	$8 : 4 =$
	$70 : 40 =$	$100 : 5 =$	$8 : 7 =$	$90 : 80 =$
	$15 : 3 =$	$3 : 5 =$	$10 : 2 =$	$1 : 10 =$
	$14 : 2 =$	$8 : 6 =$	$90 : 90 =$	$20 : 19 =$

13. Üldine kordamine.

Laudaehitamisest.

1. Männiku onu oli laudapalgid juba talvel valmis vedanud. 4-s virnas oli igaühes **20** palki, viiendas aga ainult **10**. Arvuta.

2. Kevade lähenedes hakkas Männiku onu alusmüüri jaoks kive ja liiva vedama. Liiva ta vedas **15** koormat, tuues päevas **5** koormat. Kivide veoks kulus **7** päeva. Mis arvutame siin?

3. Katuseõlgi arvas onu tarvis minevat **100** kubu. Ta oli neid kogunud **2** aastat, kummalgi aastal **40** kubu. Puuduvad õled ta pidi ostma. Mitu kubu ta pidi ostma?

4. Kui alusmüür valmis sai, algas seinte ehitamine. Esimesel päeval pandi igale seinale **3** palki paigale, teisel päeval aga pandi üldse **2** palki vähem paigale kui esimesel päeval. Mitu palki pandi paigale kahel päeval kokku?

5. Alusmüüri ja seinte tegemiseks kulus kokku **3** nädalat, alusmüüri tegemiseks üksinda läks **5** päeva. Mitu päeva ehitati seinu?

6. $3 \cdot 2 + 3 =$	$2 \cdot 9 - 9 =$	$1 \cdot 3 + 5 =$
$12 : 4 - 3 =$	$5 : 5 + 16 =$	$16 : 4 - 4 =$
$1 \cdot 10 - 5 =$	$4 \cdot 5 - 3 =$	$2 \cdot 2 + 3 =$
$3 : 3 + 9 =$	$20 : 10 + 8 =$	$3 : 1 - 1 =$

7. $3 \cdot 6 - 7 =$	$2 \cdot 7 + 3 =$	$1 \cdot 6 + 2 =$
$10 : 10 + 19 =$	$4 : 2 - 2 =$	$2 : 2 + 17 =$
$1 \cdot 15 - 4 =$	$4 \cdot 1 + 4 =$	$1 \cdot 7 - 3 =$
$14 : 7 + 13 =$	$15 : 5 - 2 =$	$12 : 12 + 15 =$

8. $2 \cdot 5 + 7 =$	$1 \cdot 1 + 8 =$	$2 \cdot 3 + 4 =$
$8 : 2 - 3 =$	$3 \cdot 5 - 3 =$	$2 \cdot 10 - 7 =$
$3 \cdot 4 + 5 =$	$20 : 20 + 6 =$	$18 : 6 + 13 =$
$18 : 18 + 2 =$	$4 : 1 - 1 =$	$18 : 9 - 1 =$

9. $4 \cdot 2 + 1 =$	$8 : 4 + 16 =$	$12 : 6 + 10 =$
$2 \cdot 8 - 5 =$	$1 \cdot 20 - 9 =$	$2 \cdot 4 - 4 =$
$9 : 3 + 11 =$	$10 : 5 + 6 =$	$1 \cdot 9 + 1 =$
$6 : 2 + 12 =$	$3 \cdot 1 + 5 =$	$2 : 1 + 15 =$

10. $4 \cdot 3 - 1 =$	$1 \cdot 4 + 2 =$	$2 \cdot 6 - 2 =$
$2 \cdot 1 + 7 =$	$3 \cdot 3 - 5 =$	$12 : 3 + 12 =$
$6 : 3 + 17 =$	$7 : 7 + 4 =$	$1 \cdot 12 + 7 =$
$15 : 15 + 7 =$	$20 : 5 - 2 =$	$16 : 8 + 14 =$

Aiatöödest.

I.

1. Virve riisus aias mineva-aastasi lehti ja kärutas neid kuuri taha hunnikusse. Isa lubas talle iga kärutäie eest 3 senti. Nii teenis ta enne lõunat 18 senti. Arvuta.

2. Peale lõunat teenis Virve 6 senti vähem kui enne lõunat. Mitu kärutäit lehti ta kärutas hunnikusse päeva jooksul?

3. Teisel päeval hakkas Virve maad kaevama. Ta kaevas enne lõunat 3 tundi, peale lõunat aga 1 tunni vähem. Selle töö eest lubas isa talle 4 senti tunnist. Mis arvutame siin?

4. Kui maa kaevatud, hakkas Virve lilli istutama. Ta istutas ühele peenrale 7 lille, teisele aga 5 lille rohkem. Mitu lille ta istutas mõlemale peenrale kokku?

$$\begin{array}{lll}
 5. & 5 \cdot 1 + 7 = & 1 \cdot 8 + 11 = & 6 \cdot 2 + 6 = \\
 & 18 : 3 - 6 = & 20 : 2 - 7 = & 10 \cdot 2 - 11 = \\
 & 5 \cdot 4 - 17 = & 16 : 2 + 9 = & 11 : 11 + 14 = \\
 & 5 : 1 + 3 = & 1 \cdot 90 - 80 = & 14 : 7 + 4 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 6. & 1 \cdot 17 + 2 = & 1 \cdot 30 + 50 = & 6 \cdot 1 + 7 = \\
 & 15 : 3 - 5 = & 9 \cdot 2 - 16 = & 2 \cdot 20 - 10 = \\
 & 7 \cdot 1 + 8 = & 16 : 4 + 13 = & 19 : 19 + 5 = \\
 & 9 : 1 - 9 = & 14 : 2 - 7 = & 10 : 1 - 9 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 7. & 10 \cdot 1 + 9 = & 5 \cdot 3 + 3 = & 1 \cdot 5 + 15 = \\
 & 1 \cdot 19 - 11 = & 8 \cdot 2 - 8 = & 2 \cdot 30 - 40 = \\
 & 15 : 5 + 16 = & 18 : 9 + 18 = & 10 : 2 + 9 = \\
 & 6 : 1 - 5 = & 20 : 4 + 12 = & 13 : 1 - 6 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 8. & 8 \cdot 1 + 7 = & 1 \cdot 13 + 6 = & 1 \cdot 40 + 50 = \\
 & 1 \cdot 14 - 6 = & 6 \cdot 3 - 10 = & 17 : 1 - 13 = \\
 & 18 : 9 + 5 = & 20 : 4 + 6 = & 5 \cdot 2 + 6 = \\
 & 16 : 2 - 7 = & 12 : 6 + 3 = & 18 : 2 - 7 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 9. & 1 \cdot 2 + 9 = & 9 \cdot 1 + 9 = & 2 \cdot 40 + 10 = \\
 & 2 \cdot 10 - 19 = & 1 \cdot 16 - 7 = & 7 \cdot 2 - 11 = \\
 & 15 : 3 + 5 = & 16 : 8 + 4 = & 1 \cdot 70 + 20 = \\
 & 8 : 1 - 8 = & 7 : 1 - 5 = & 20 : 5 + 15 =
 \end{array}$$

Aiatöödest.

II.

1. Virve isa ostis õunapuudele **4** koormat sõnnikut, makstes **2** krooni koormast, aedviljamaale ostis ta seda aga **2** koormat rohkem kui õunapuudele. Arvuta.

2. Virve isa aias oli **3** rida marjapõõsaid, igas reas **20** põõsast. Sõstrapõõsaid oli **50**. Mitu põõsast oli karusmarju?

3. Virve emal tuli teha **18** aedviljapeenart. Ta jõudis tunnis valmis teha **3** peenart. Mitu peenart jäi tal teha teiseks päevaks, kui ta esimesel päeval sai töötada **4** tundi?

4. Mitmele peenrale piisab **100**-st kapsataimest ja mitu taime jääb üle, kui igale peenrale panna **40** taime?

5. Koosta ülesanne aiatöödest, kus tuleb **4** korrutada **3**-ga; — **20** jagada **6**-ga.

$$\begin{array}{lll}
 6. & 3 + 8 \cdot 2 = & 7 + 6 \cdot 2 = & 90 + 5 \cdot 2 = \\
 & 7 - 2 \cdot 2 = & 40 - 4 \cdot 5 = & 15 - 2 \cdot 7 = \\
 & 18 + 6 : 3 = & 10 + 20 : 4 = & 60 + 5 \cdot 4 = \\
 & 2 - 8 : 4 = & 3 - 16 : 8 = & 5 - 20 : 5 =
 \end{array}$$

- 7.** $13 + 12 : 4 =$ $50 + 1 \cdot 30 =$ $20 + 3 \cdot 10 =$
 $30 - 10 \cdot 2 =$ $80 - 1 \cdot 70 =$ $17 - 12 : 3 =$
 $16 + 2 \cdot 1 =$ $4 + 2 \cdot 8 =$ $19 + 17 : 17 =$
 $12 - 3 \cdot 2 =$ $9 - 10 : 2 =$ $20 - 3 \cdot 6 =$
- 8.** $70 + 50 : 5 =$ $11 + 3 \cdot 3 =$ $6 + 7 \cdot 2 =$
 $14 - 1 \cdot 9 =$ $1 - 13 : 13 =$ $10 - 18 : 3 =$
 $3 + 2 \cdot 6 =$ $10 + 15 : 5 =$ $1 + 9 \cdot 2 =$
 $100 - 3 \cdot 30 =$ $6 - 5 \cdot 1 =$ $11 - 8 \cdot 1 =$
- 9.** $60 + 2 \cdot 20 =$ $14 + 6 \cdot 1 =$ $17 + 3 \cdot 1 =$
 $8 - 12 : 2 =$ $19 - 3 \cdot 5 =$ $4 - 8 : 8 =$
 $9 + 2 \cdot 4 =$ $20 + 80 : 8 =$ $80 + 60 : 3 =$
 $70 - 100 : 10 =$ $18 - 14 : 7 =$ $50 - 20 : 2 =$
- 10.** $12 + 4 \cdot 2 =$ $30 + 2 \cdot 10 =$ $15 + 1 \cdot 5 =$
 $16 - 5 \cdot 3 =$ $18 - 3 \cdot 4 =$ $90 - 40 : 2 =$
 $5 + 9 \cdot 1 =$ $2 + 6 \cdot 3 =$ $2 + 4 \cdot 4 =$
 $13 - 18 : 2 =$ $10 - 15 : 3 =$ $18 - 2 : 9 =$

Linavästrikid.

1. Talvel olid veetud jõekaldale suured puuriidad. Kevadel asusid linavästrikid sinna pesitsema. Ühes puuriidas pesitses **9** paari linavästrikke, teises aga **12** linavästrikku vähem. Mitu pesa oli teises puuriidas?

2. Teise puuriida esimeses pesas oli **8** muna, teistes igaühes **6** muna. Mitu muna oli teise puuriida pesades kokku?

3. Esimese puuriida ühes pesas olid pojad juba väljas. Vanematel oli endi 6 lapsukese toitmisega palju tööd. Ema käis lühikese ajaga 9 korda pesal ja iga kord oli tal 2 kärbest nokas. Arvuta.

4. Sama aja jooksul käis isa 7 korda pesal. 5 korda ta tõi iga kord 2 kärbest, aga 2-l korral oli tal nokas ainult 1 kärbes. Mis arvutame siin?

$$\begin{array}{lll}
 5. & 4 + 18 : 6 = & 18 + 12 : 6 = & 6 + 16 : 2 = \\
 & 7 - 4 \cdot 2 = & 90 - 2 \cdot 40 = & 18 - 9 \cdot 2 = \\
 & 11 + 7 \cdot 1 = & 10 + 4 \cdot 1 = & 1 + 10 \cdot 1 = \\
 & 16 - 15 : 3 = & 13 - 2 \cdot 2 = & 9 - 20 : 4 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 6. & 15 + 8 : 2 = & 13 + 16 : 4 = & 20 + 3 \cdot 10 = \\
 & 60 - 3 \cdot 10 = & 80 - 3 \cdot 20 = & 10 - 16 : 2 = \\
 & 19 + 1 \cdot 1 = & 7 + 2 \cdot 5 = & 16 + 10 : 5 = \\
 & 5 - 16 : 4 = & 11 - 18 : 3 = & 17 - 5 \cdot 3 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 7. & 8 + 2 \cdot 3 = & 5 + 1 \cdot 6 = & 3 + 8 \cdot 2 = \\
 & 20 - 1 \cdot 19 = & 50 - 40 : 2 = & 70 - 4 \cdot 10 = \\
 & 2 + 14 : 2 = & 17 + 4 : 2 = & 14 + 9 : 3 = \\
 & 14 - 6 \cdot 2 = & 6 - 2 \cdot 2 = & 12 - 5 \cdot 2 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 8. & 9 + 2 \cdot 5 = & 11 + 2 \cdot 4 = & 7 + 6 \cdot 2 = \\
 & 100 - 3 \cdot 30 = & 19 - 4 \cdot 4 = & 15 - 2 \cdot 7 = \\
 & 12 + 10 : 10 = & 9 + 2 : 2 = & 15 + 9 : 9 = \\
 & 8 - 15 : 3 = & 60 - 30 : 3 = & 30 - 1 \cdot 20 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 9. & 6 + 2 \cdot 7 = & 19 + 20 : 10 = & 8 + 18 : 3 = \\
 & 4 - 18 : 9 = & 3 - 12 : 4 = & 16 - 15 : 5 = \\
 & 5 + 3 \cdot 5 = & 4 + 4 \cdot 4 = & 2 + 8 \cdot 2 = \\
 & 10 - 14 : 2 = & 20 - 1 \cdot 10 = & 19 - 18 : 2 =
 \end{array}$$

Kevadlilled.

1. Kuremäe lapsed läksid 4-kesi lilli korjama. Võilillevartest nad tegid 4 ketikest, iga ketike 5 lüli pikk. Arvuta.

2. Nurmenukkudest nad punusid 2 kena pärga. Iga laps korjas pärgade jaoks 20 lille. Mitu lille läks kumbagi pärga?

3. Kui pärjad valmis, mindi kullerkuppe noppima. 3 nooremat last noppisid igaüks 10 kullerkuppu, kõige vanem aga 20 kullerkuppu. Mis arvutame siin?

4. Kõik need kullerkupud viidi emale. Ema mahutas osa neist 2 väiksemasse vaasi, kumbagi 5 kullerkuppu. Kõik ülejäänud kullerkupud ta pani 2 suuremasse vaasi, kumbagi ühepalju. Mitu kullerkuppu sai kumbagi suuremasse vaasi?

5. Koosta veel ülesandeid lilledest.

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{6.} \quad (3 + 7) \cdot 2 = \quad (8 + 11) : 6 = \quad (60 + 40) : 80 = \\
 (16 - 13) \cdot 4 = \quad (13 - 10) \cdot 5 = \quad (16 - 11) \cdot 2 = \\
 (7 + 9) : 4 = \quad (11 + 9) : 7 = \quad (9 + 5) : 5 = \\
 (18 - 6) : 3 = \quad (100 - 50) : 40 = \quad (14 - 7) \cdot 1 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{7.} \quad (7 + 13) : 3 = \quad (4 + 10) : 10 = \quad (3 + 15) : 17 = \\
 (13 - 8) \cdot 20 = \quad (14 - 5) : 6 = \quad (7 - 2) \cdot 4 = \\
 (8 + 6) : 8 = \quad (5 + 14) : 2 = \quad (20 + 70) : 3 = \\
 (17 - 4) : 3 = \quad (11 - 3) \cdot 2 = \quad (100 - 90) \cdot 10 =
 \end{array}$$

8. $(10 + 30) : 30 =$ $(17 + 3) : 9 =$ $(14 + 5) : 12 =$
 $(70 - 60) : 7 =$ $(20 - 16) \cdot 5 =$ $(18 - 14) \cdot 1 =$
 $(30 + 40) : 40 =$ $(16 + 1) : 8 =$ $(3 + 3) : 1 =$
 $(19 - 18) \cdot 15 =$ $(17 - 15) \cdot 2 =$ $(19 - 3) \cdot 12 =$
9. $(3 + 17) : 2 =$ $(5 + 13) : 9 =$ $(11 + 5) : 8 =$
 $(7 + 2) \cdot 2 =$ $(16 - 10) \cdot 2 =$ $(12 - 4) \cdot 2 =$
 $(11 - 8) \cdot 20 =$ $(4 + 1) \cdot 3 =$ $(6 + 1) \cdot 2 =$
 $(20 - 4) : 11 =$ $(16 - 5) : 5 =$ $(19 - 8) : 4 =$
10. $(7 + 3) : 5 =$ $(18 - 16) \cdot 8 =$ $(11 + 7) : 14 =$
 $(19 - 9) \cdot 2 =$ $(9 + 3) : 6 =$ $(19 - 17) \cdot 1 =$
 $(13 + 2) : 3 =$ $(11 - 5) \cdot 3 =$ $(13 + 5) : 5 =$
 $(17 - 12) \cdot 2 =$ $(8 + 3) : 9 =$ $(15 - 12) \cdot 3 =$

Kägu.

1. Ühel soojal kevadeööl lendas Selja männikusse 8 paari kagusid. 12 kägu lendas sealt kohe jälle edasi. Mitu kägu jäi Selja männikusse?

2. Metsniku maja lähedale asus 2 kägu. Röövikuil polnud seal sest saadik enam asu. Juba esimesel päeval hävitas emakägu 40 röövikut, isa aga 20 röövikut rohkem. Arvuta.

3. Kui kõhud täis olid, hakati kukkuma. Emakägu kukkus 2 lugu, kumbki 9 kuku't pikk, isakägu aga 3 lugu, iga lugu 5 kuku't pikk. Mitu kuku't tegi isakägu vähem kui emakägu?

4. Kord nägi metsniku Helmi, kuidas pääsukesed ja linavästriku karjana kagu taga ajasid. Pääsukesi oli 8, linavästrikke aga 2 vähem. Mis arvutame siin?

5. $(3 + 2) \cdot 4 =$ $(6 + 5) : 3 =$ $(5 + 11) : 6 =$
 $(30 + 10) : 2 =$ $(20 - 16) \cdot 3 =$ $(19 - 16) \cdot 6 =$
 $(15 - 14) \cdot 18 =$ $(4 + 8) : 7 =$ $(7 + 6) : 8 =$
 $(11 - 6) \cdot 1 =$ $(20 - 18) \cdot 8 =$ $(70 - 10) : 40 =$

6. $(8 + 10) : 2 =$ $(30 + 60) : 30 =$ $(40 + 20) : 10 =$
 $(19 - 14) \cdot 3 =$ $(20 - 15) \cdot 10 =$ $(16 - 14) \cdot 10 =$
 $(9 + 6) : 9 =$ $(20 + 70) : 9 =$ $(16 + 2) : 9 =$
 $(90 - 80) : 8 =$ $(17 - 16) \cdot 7 =$ $(90 - 20) : 60 =$

7. $(14 + 1) : 3 =$ $(15 + 2) : 10 =$ $(18 + 2) : 9 =$
 $(100 - 30) : 70 =$ $(16 - 12) \cdot 1 =$ $(17 - 10) \cdot 10 =$
 $(12 + 4) : 9 =$ $(11 + 3) : 3 =$ $(13 + 4) : 8 =$
 $(18 - 11) \cdot 2 =$ $(13 - 9) \cdot 20 =$ $(11 - 7) \cdot 2 =$

8. $(30 + 30) : 20 =$ $(6 + 12) : 2 =$ $(4 + 11) : 2 =$
 $(14 - 8) \cdot 2 =$ $(19 - 14) \cdot 2 =$ $(9 - 2) : 7 =$
 $(8 + 9) : 6 =$ $(9 + 3) : 4 =$ $(5 + 10) : 6 =$
 $(8 - 5) \cdot 20 =$ $(13 - 3) \cdot 1 =$ $(15 - 13) \cdot 6 =$

9. $(10 + 9) : 8 =$ $(30 + 70) : 90 =$ $(50 + 10) : 10 =$
 $(12 - 9) \cdot 30 =$ $(15 - 7) \cdot 2 =$ $(14 - 12) \cdot 5 =$
 $(7 + 11) : 7 =$ $(20 + 40) : 40 =$ $(19 + 1) : 4 =$
 $(13 - 3) \cdot 10 =$ $(17 - 9) \cdot 1 =$ $(13 - 11) \cdot 20 =$

Miku liblikana.

I.

1. Miku nägi unes, et ta hõljus liblikana järve kohal. Kalda ääres pilliroos põristasid vesikiilid: rohelisi oli **7**, halle aga **2** rohkem. Arvuta.

2. Järve sügavuses silmas Miku **30** särge, **10**-kaupa parvedes, ja **20** ahvenat, **5**-kaupa parvedes. Mitu kalaparve ta silmas?

3. Veepinna lähedal põrises muretult **3** kärbsesalka, igas salgas **4** kärbest. Miku nägi, kuidas kurjad kalad kord ühe, kord teise neist vee alla tirisid. Veidi aja pärast oli seal kõigest **5** kärbest järel. Mis arvutame siin?

4. Paremini ei käinud ka sääskede käsi, kes **2**-s salgas üsna veepinnal pirisesid. Kummaski salgas oli **6** sääske. Varsti oli neist ainult **8** järel. Mitu sääske olid kalad neelanud?

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{5.} \quad 5 \cdot (17 - 13) = \quad 10 : (9 - 4) = \quad 7 \cdot (15 - 13) = \\
 20 : (10 + 7) = \quad 12 \cdot (18 - 17) = \quad 19 : (8 + 7) = \\
 3 \cdot (19 - 13) = \quad 9 : (2 + 2) = \quad 15 : (20 - 15) = \\
 4 \cdot (3 + 2) = \quad 16 \cdot (10 - 9) = \quad 10 \cdot (5 + 5) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{6.} \quad 7 : (17 - 14) = \quad 13 : (16 - 11) = \quad 16 : (19 - 15) = \\
 19 \cdot (16 - 15) = \quad 5 \cdot (2 + 2) = \quad 2 \cdot (6 + 3) = \\
 18 : (8 - 2) = \quad 8 \cdot (7 - 5) = \quad 14 \cdot (17 - 16) = \\
 11 \cdot (3 - 2) = \quad 4 : (12 - 10) = \quad 8 : (18 - 17) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 \mathbf{7.} & 11 : (11 - 6) = & 14 : (19 - 12) = & 15 : (15 - 8) = \\
 & 20 : (18 - 13) = & 2 \cdot (20 - 13) = & 12 : (3 + 2) = \\
 & 9 \cdot (19 - 17) = & 13 : (13 - 6) = & 15 : (12 - 9) = \\
 & 6 \cdot (5 - 2) = & 1 \cdot (15 + 4) = & 6 \cdot (2 + 1) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 \mathbf{8.} & 17 : (5 + 3) = & 5 \cdot (3 + 1) = & 9 \cdot (11 - 9) = \\
 & 18 : (9 + 9) = & 18 : (19 - 10) = & 15 : (12 - 7) = \\
 & 17 : (20 - 7) = & 19 : (9 + 8) = & 16 : (4 + 4) = \\
 & 2 \cdot (4 + 5) = & 7 \cdot (3 - 1) = & 10 \cdot (7 + 3) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{lll}
 \mathbf{9.} & 4 \cdot (4 + 1) = & 9 \cdot (13 - 11) = & 6 : (3 + 3) = \\
 & 1 \cdot (13 + 5) = & 12 : (11 + 1) = & 11 : (4 + 2) = \\
 & 20 : (8 - 4) = & 6 \cdot (10 - 7) = & 10 \cdot (9 - 7) = \\
 & 14 : (18 - 16) = & 7 \cdot (1 + 1) = & 8 \cdot (16 - 14) =
 \end{array}$$

Miku liblikana.

II.

1. Siis lendas Miku niidule ja hakkas kurekateldest mett imema. Ühel pool põõsast oli **5** kurekatelt, teisel pool aga **4** rohkem. Juba oli **8** kurekatelt meest tühjendatud, kui äkki kole konn hirmutas Miku põgenema. Mitu kurekatelt jäi tühjendamata?

2. Miku lendas lillalisele aasale, kus peeti parajasti putukate pidu. Muusikat tegi **14**-meheline sirtsukoor. Kõik moosekandid istusid **3**-s reas: esimeses

oli neid **3**, teises **2** rohkem. Mitu moosekanti oli kolmandas reas?

3. Liblikaid oli pidul Mikuga kokku **19**. Neist vahtisid **3** muidu pealt, teised olid kõik paarikaupa tantsimas. Mitu paari oli tantsimas?

4. Äkitselt äigas naabri Juss oma liblikavõrguga üle piduplatsi. Kõik liblikad, kes pääsesid, põgenesid kõrgele taeva alla. Seal nad jagunesid nelja salka, iga salk lendas ise külge. Esimeses **3**-s salgas oli igaühes **5** liblikat, neljandas aga ainult Miku ja veel üks teine. Mitu liblikat jäi võrku?

5. Siis Miku ärkas, pikutades endiselt murul. Ta ümber hõljusid liblikad: valgeid oli **9**, kirjused aga **2** vähem. Arvuta.

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{6.} \quad 3 \cdot (18 - 12) = 100 : (90 - 80) = 40 : (60 - 30) = \\
 16 : (17 - 13) = 9 \cdot (17 - 15) = 5 \cdot (18 - 14) = \\
 12 : (13 - 7) = 70 : (60 + 10) = 17 : (5 + 11) = \\
 4 \cdot (19 - 14) = 6 \cdot (7 - 4) = 20 : (6 + 1) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{7.} \quad 14 : (15 - 8) = 13 : (8 + 4) = 1 \cdot (8 + 9) = \\
 30 : (19 - 9) = 8 \cdot (11 - 9) = 10 \cdot (15 - 13) = \\
 10 : (2 + 5) = 80 : (20 + 20) = 60 : (10 + 10) = \\
 15 : (1 + 2) = 7 \cdot (9 - 7) = 19 : (15 - 3) =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \mathbf{8.} \quad 2 \cdot (8 + 1) = 90 : (70 + 20) = 18 : (9 + 6) = \\
 50 : (1 + 9) = 16 : (3 + 4) = 70 : (50 - 30) = \\
 11 : (4 + 6) = 3 \cdot (9 - 7) = 18 : (15 - 9) = \\
 20 : (5 - 1) = 70 : (10 + 40) = 16 : (7 - 3) =
 \end{array}$$

9. $20 : (4 + 16) = 11 : (18 - 15) = 60 : (11 + 9) =$
 $2 \cdot (11 - 5) = 50 : (10 + 20) = 10 \cdot (7 - 5) =$
 $90 : (50 + 30) = 1 \cdot (9 + 10) = 80 : (30 + 10) =$
 $19 : (19 - 2) = 7 \cdot (12 - 10) = 13 : (7 + 4) =$

10. $8 \cdot (18 - 16) = 20 : (1 + 7) = 9 \cdot (7 - 5) =$
 $15 : (8 + 6) = 17 : (2 + 11) = 100 : (30 + 20) =$
 $10 : (14 - 4) = 5 \cdot (13 - 9) = 12 : (6 + 5) =$
 $30 : (19 - 16) = 40 : (15 + 5) = 14 : (9 - 2) =$

Sisu.

	Lk.
1. Arvumõistete süvendamine	3
2. Liitmine ja lahutamine kümne piiris	12
3. Kümnelise mõiste	33
4. Arvud 10—20	36
5. Liitmine ja lahutamine kahekümne piiris	39
6. Kümnelised saja piiris	67
7. Kümneliste liitmine ja lahutamine saja piiris	70
8. Liitmise ja lahutamise kordamine	73
9. Korrutamine ja mahutamine kahekümne piiris	79
10. Jagudeks jagamine kahekümne piiris	97
11. Kümneliste korrutamine ja jagamine saja piiris	102
12. Korrutamise ja jagamise kordamine	105
13. Üldine kordamine	111

A

12413

56706

Hind 80 senti